

~~G. J. E. X. C. 11.~~

B ~~23~~ Gr. 2^a

~~1-4-2~~

Inc-129

~~No 53~~

REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA

4

RECEIVED
JAN 10 1861

Aquest libre es appellat scala dei :lo qual ha
ordonat e fet mestre francesch eximenis del or
de dels frares menors :e patriarcha de ierusalē.

Senyoza la molt alta :e molt excellent se
yoza la senyoza dona maria per
la gracia de deu regina darago:
frare francesch eximenis del or
de dels frares menors tostemp
so seruidor e factura en aquell q̄
es rey dls reys iesuchrist saluador e amador de
tota consciencia pura. Senyoza molt alta diuer
ses vegade ma stimulat la vostra gran senyoza
q̄ p̄ endreçament dela vostra spiritual vida vos
ordenas qualque poch volumet del qual pogues
seu pendre algun lum e direccio a millor guar
dar vos de tota offesa de deu :e poguesseu pus
aptament aprofitar en tota virtut :e mes a deu
plaure. **P**erque senyoza molt alta yo volent
satisfier ala vostra sancta intencio :e acroximent
dela vostra deuocio he ordenat lo libre seguent :
enlo qual se contenen les materies les quals en
senyen les rubriques següents.

Capitol primer qui ensenya la noble regina e
virtuosa en q̄ deu souint pensar. a cartas .v.

Oracio al senyor de tot lo mon. a cartas .v.

Del primer benifet a cartas. vi.

Del segon benifet a cartas vii

Del terç benifet a cartas. vii

D el quart benifet a cartes.	x
D el quint benifet. a cartes.	xi
D el sisen benifet a cartes	xii
D el seten benifet a cartes.	xiii
D ela segona contemplacio a cartes.	xiiii
D el peccat de rancor a cartes.	xv
D ela oracio del pater noster a cartes.	xvi
L a letania delavida de iesuchrist a car.	xviii
L a oracio a ^{ps} dela letania de iesuchrist a.	xix
L a letania dela verge maria a cartes.	xix
O racio a ^{ps} dela letania dela verge maria a.	xx
D eles virtuts dels psalms a cartes.	xx
O racio ala nafra dela ma dreta del nostre re demptor a cartes.	xx
O racio ala nafra dela ma sinestra del nostre redemptor a cartes.	xx
O racio ala nafra dellpeu dret del nostre redē ptor a cartes.	xxi
O racio ala nafra del peu sinestre del nostre redemptor a cartes.	xxi
O racio ala nafra del costat d ^l saluador a.	xxi
P reambol ala oracio dela sagrada anima d ^l nostre saluador iesuchrist a cartes.	xxi
S upplicacio ala intelligencia dela preciosa a nima de iesuchrist a cartes.	xxii
O racio alavolūtat dela gloriosa anima de ie sus a cartes.	xxii
O racio ala memoria dela sagrada anima de iesus a cartes.	xxii
D ela vida de iesuchrist breument a car.	xxii

O racio al saluador : là qual se deu dir apres la sancta vida de iesuchrist a cartas	xxvii
O res oracions apres a cartas.	xxviii.
D eles virtuts theològicals fundades sobre los dotze articles dela sãcta fe catholica a car tes.	xxv
D ela primera virtut theològical a car.	xxvi
D ela segona virtut theològical a cartes.	xxvi
D ela terça virtut. theològical a cartes.	xxvi.
D ela primera virtut cardinal qui es pruden cia a cartes.	xxvii
D ela segona virtut cardinal qui es temperã ça a cartes.	xxix
D ela terça virtut cardinal qui es fortaleza a cartes.	xxix
D ela quarta virtut cardinal qui es iusticia a cartes.	xxx
D els deu manaments curtament a.	xxx
D el primer manament a cartes.	xxxi
D el segon manament a cartes .	xxxi.
D el terç manament a cartes.	xxxii
D el quart manament a cartes.	xxxiii
D el cinquen manament a cartes.	xxxiii
D el sisen manament a cartes.	xxxiiii
D el seten manament a cartes.	xxxiiii
D el vuyten manamen a cartes.	xxxv
D el nouen manament a cartes.	xxxv
D el .x. manament a cartes.	xxxv

- C** Lo tractat dels set peccats mortals a. xxxv
C Del primer peccat mortal qui es gola a. xxxvi
C Del segon peccat mortal qui es peresa a. xxxvi
C Del terç peccat mortal q es luxuria a. xxxvii
C Del quart peccat mortal qui es superbia. a
 cartes xxxviii
C Del quint peccat mortal qui es enueia a. xl
C Del sise peccat mortal qui es ira a. xl
C Del sete peccat mortal qui es auaricia a. xlii
C Dels peccats contra l'esperit sanct a. xliii
C Com pot hom saber si es en peccat mortal a
 cartes. xliiii
Que deu hom fer quant es exit de peccat mor-
 tal a cartas. xliiii
C Comença lo tractat de penitencia a car. xlv
C Coz son tres parts de penitencia: e que es co-
 trictio a cartes. xlvii
C Que es confessio: ni que requir a aço que sia
 verdadera a cartes. xlvii.
C Altres coses que requir vera confssio a. xlviii
C Com deu star la persona quis confesa :e com
 deu comēçar al primer manamēt de deu a. l.
C Com se deu hom confessar dels altres mana-
 ments de deu a cartes. l
C Del terç manamēt: ço es de colre lo sant diu
 menge e les festes a cartes. li
C Del quart manament a cartes. li
C Del quint manament a cartes. lii

T Del. vi. manament a cartes	lii
T Del. vii. manament a cartes.	liii
T Del. viii. manament a cartes	liiii
T Del nouen manament a cartes.	liiii
T Del deen manament a cartas.	liiii
T Com se deu hom confesar dels. v. senyscorpo rals a cartas.	liiii
T Com se deu hom confessar de les virtuts theo logicals e cardinals a cartas.	liii
T Com se deu hom confessar de les set obres de misericordia a cartas	liiii
T Com se deu hom confessar dels .vii. peccats mortals a cartes.	liiii
T Del peccat de Ira a cartas.	liiii
T Del peccat de Enueia a cartas	liiii
T Del peccat de Invidia a cartas.	liiii
T Del peccat de gola a cartas.	liiii
T Del peccat de luxuria a cartes.	liiii
T Com se deu hom confessar dels peccats fets contra lo sant spirit a cartas	liiii
T Tractat dela terça part de penitència: que es satisfaccio: e ensenya que es: ni perques deu fer: e coz ha tres parts: deuini: e almoyna: e o raccio: e primerament tracta de deuini a.	liiii
T Aproua e loa molt deuini a cartas.	liiii
T Dela segona part de satisfaccio que es almoyn na: e loa molt aqsta sancta pietat a car.	liiii
T Quines condicions deu hauer almoyna an	liiii

- que placia a deu a cartas. lxxiiii
- Q**uāt plau a du la almoyna q̄ hō dona a. lxxv
- Q**ue empatxa lom a fer almoyna a. lxxvi
- D**ela terça part de satisfactio: qui es oracio e quina deu esser a cartes. lxxvii.
- C**om la oracio deu esser feta ab cor attent: e coz es perill fer lo contrari a cartes. lxxix
- C**om nos deuem hauer en fer oracio per guisa que sia plasent a deu a cartes. lxxxi
- C**om deuocio es fort necessaria ala oracio: e que es deuocio e com creix en nos a car. lxxii.
- C**oz tota oracio deu esser feta principalment a gloria e a honor de nostre sēyor deu a. lxxiii
- C**om som tots obligats a orar e pregar lo senyor omnipotent a cartes. lxxiiii.
- C**om soz encara obligats a orar per altres rahons a cartes. lxxvi
- C**om se deu hom apparellar a orar a. lxxvii
- C**om grans senyors iames no deurien posar en cases de religiosos: maiorment de dones p ço que no les torben de lur oracio e deuocio en nostre senyor deu a cartes lxxx
- C**om propria cosa es hauer loch apte a pregar deu: hoc encara tot altre loch hi es bo e convenient: seruada manera a cartes. lxxxii
- C**ō lom volent orar deuotament deu attendre al temps: e qual tēps hi es abte a. lxxxiii.
- Q**uines maneres fan la oracio deuota e pla

sent a deu a cartes. lxxxv

¶ Quines coses empatxē la oracio q̄ no placia a deu a cartes. lxxxvi

¶ Quines ne q̄ls oracions deu fer lom qui vol que sa oracio placia a deu a cartes. lxxxvii

¶ En que deuem souint pensar a car. lxxxviii

¶ La segona cosa en que deuem souint pensar: ço es en les penes de infern a cartes. lxxxix

¶ La terça cosa en que deu hom pensar si es en lo regne de deu a cartes. xc

¶ Comença lo tractat de econtemplacio a. xc

¶ Com hom pot puar a contemplacio per via purgatiua etc. a cartes. xci

¶ Quina via es la purgatiua e com se deu hoz exercitar a cartes. xcii

¶ Que deu dir lo contemplatiu quis exercita p aquesta via en contēplar deu e q̄ deu fer a. xciii

¶ Com lo contemplatiu per esta via hi deu auistar laoz de deu e quina laoz a cartes. xciv

¶ Com se deu hom purgar e lunyar de alguns defalliments p millor puar en contēplacio p via purgatiua a cartes. xcvi

¶ Com apres deu hom aprofitar en contemplacio p via appellada illuminatiua a. xcvi

¶ Quines coses sō aq̄lles enles q̄ls lō illumina se deu reposar p leuar se en cōtēplacio a. xcvi

¶ De quātes pts prē lū aquesta via illumina tiua, a cartes. xcvi

¶ Amonestacions: persuasions: fruyts e indu

- stries: e endreçant lo contemplatiu a contem
 plar a cartes. c
- ¶ Altres persuasions a aquell mateix proposit
 a cartes. cii
- ¶ Altres persuasions a aquell mateix proposit
 a cartes. ciii
- ¶ Altres persuasions a aquest mateix propo
 sit a cartes. civ
- ¶ Quants bens fa a nos la cōtemplacio part
 les demunt dits a cartes cvi
- ¶ Altre profit seguent en nos per la contempla
 cio a cartes. cvii
- ¶ Com per humanes industries lom se pot aiu
 dar en leuar se en altes contēplacions a. cviii
- ¶ Altres industries a aqllmateix proposit a. cx
- ¶ Dela terça via e pus alta per puïar en contē
 placio: quis appella via vnitiua e perfectiua:
 ensenya com lo contemplatiu se pot leuar en
 alt per tres vies a cartes. cxii
- ¶ Com lalt contemplatiu mes sent e mes ama
 que no es ço que enten ni veu. cxiiii
- ¶ Quines obres e purgaments e graus fa a
 questa contēplacio vnitiua dins la anima del
 contemplatiu a cartes. cxvi
- ¶ Com dels dits puïaments e graus neix en lo
 contemplatiu: arrapament de pēsa e gran se
 guretat de repos a cartes. cxvii
- ¶ Com se deu hauer e ajudar lo contemplatiu
 contra les temptacions que lauors se leuē cō

¶ La noble e virtuosa regina en que deu souint pensar.

Dimerament donchs abla aiuda de nostre senyor deu hauez a tractar la noble regina en q̄ deu souint pensar: e posen aci algũs doctors los següents pũts. Lo primer: si es que p̄ tal que lo dit p̄sar sia ab maior efficacia e pau de cor deu ay tal p̄sona amar e ab estudi procurar loch e tẽps en los quals puxa millor e ab maior repos pensar les coses següents. ¶ Dien aquests que lo temps pus couinent a aço: es de nit en la primera vigilia: e ia millor es la segona axicõ es en la ba: o abãs: iatsia que auegadees pot esser en tal loch q̄ altre tẽps hi pot esser bo e couinẽt lo loch dien que es la cambra: o oratori secret: o en la sglesia: mas comunament ales persones revals es deputada caseta hon poden secretament honorar. ¶ Lo segon pũt es que decõtinẽt que la regina es en aytal loch: e ha tẽps couinent se deu fer tãcar e lunyar tota altra persona. ¶ E deu se agenollar: e les mans: e los vlls leuar en alt: adorant nostre senyor deu en aquesta forma.

¶ Oracio al senyor de tot lo mon

D príncep dels prínceps: e senyor dels señors yo son aci per adorar la vostra al

ta magestat: e per hauer algũ colloqui ab la vo
stra eternal sauiesa. Jo donchs mon sēyor vos
ador de tot mon cor: e de tota ma força: eus glo
rifich: eus lou: eus beneesch axicom a ver deu:
eus confes axicō a mon creador: e per pare: e sē
yor meu e de tota creatura. ¶ Aço dit deu se in
clinar humilment: e besar la terra: e acostant hi
los vlls ab sobirana humilitat: e reuerencia. A
ço fet deu continuar la oracio començada diēt
axi. ¶ **D** glorios senyor: yo se que vos sou aci:
e per tot loch present: e perçovull parlar ab vos
ab vigor: e ardor de tot mon cor: axicom sius ve
hia corporalment. E primerament a vos sup
plich ab gran reuerencia: que vos me façau ara
pensar: e parlar les coses q̄ siē a vostra honor: e
reuerencia: e saluacio dela mia anima. ¶ Sen
yor meu yo sēs gracia vostra: no puch res de be
pēsar ne obrar. Dōchs sēyor ab tãta cōfiãça de
la vostra aiuda: yo recorrech ala vostra pietat: e
prech vos humilment q̄ vos me vullau hoir: e
endreçar en ma oracio e en totes mes obres: e
paraules.

Qtes les demunt dites coses preme
ses vos senyora pēsareu primeramēt
quanta es la valor: e alteza: e dignitat
de nostre sēyor deu: e quãta es la sua
sauiesa q̄ tot lo mon governa: e regeix axi alta
mēt. ¶ Segonamēt quant es lo seu poder q̄ de
no res ha creats tots quants som: e tot quāt es

ho natural: quant es a deu desconexet: e aquāt
 mals: e pence es per deu deputada en l'altra
 vida: car no vfa de raho. ans segueix ses males
 inclinaciōs: o mals cōsells de grans peccadors
 e viu axi miserablement com vna bestia qui no
 ha seny ni raho: **D**iu lo propheta q̄ p̄ aq̄it pec-
 cat aq̄its aytals serā acōpanyats toltēps ab les
 besties ifernals: çoes ab los diables q̄ hā desem-
 parada raho: e viuē axicō les besties o srahona-
 des p̄q̄ es digna cosa e deguda q̄ la p̄sona pens
 continuamēt de seguir raho natural: e faça tot
 torn a deu moltes gracies perço com la dotat de
 aq̄it tan gran benifet.

Del segon benifet.

L segon benifet p̄ncipal de nostre sē-
 yor deu: si es quant ha appellada la p̄-
 sona al sant itament chrestia: e li ha
 dat lum dela s̄ata fe catholica: e li ha
 dat vs: e seruey dels sancts sacraments dela
 sancta mare sglefia: e remissio de peccats e crexi-
 ment de merits: e de virtuts e de gracia si la per-
 sona se vol esforçar de seruir lo. **D**iu sanct a-
 guiti quant se plozen es planyen los dampnats
 toltēps hoc encara los qui son en purgator: e
 lom quis mor quant li membra lo gran temps
 que ha perdut: e despes en tenir mala vida en lo
 qual poguera hauer guanyat vn gran: e excellēt
 itamet en paradis: e lo mesqui has procurat on
 toltēps: o a gran temps vischa en dolors: e en

penes terribles e cruels. **D**e deu diu sāt agusti e
quāta follia e oradura es enles psones q̄ iames
aço no pensen: e que no fan aci alguna prouisi
dencia bona perque tostemps hagen be: e visqn
ab aquell gloriós senyor quil ama tant: e sti
guen alegres e cōsolats en companyia dels be
nauenturats en gloria. **E** Diu sant iheronim
que aquest tan gran benifet nos deu eiser fort
car si pensam que fora de nos ala fi si aquest lū
dela lanta fe catholica nons hagues dat nostre
senyor. E que es dels mesquins dels pagans: e
dels infels qui aquesta santa fe no han hagu
da: ni de deu recebuda. **P**er raho daço diu ell
los mals crestians seran pus fortment turmen
tats en infern quant deu los illumina per aq̄t
sant lum: e com per lur gran culpa nols ha res
profitat per raho daço hi deu hom souint pēsar
e fer ne a deu gracies e supplicar lo queus ne fa
ça be vsar.

E Del terç benifet.

Lterç principal benifet de nostre sen
yor deu enlo qual deuem souint pen
sar en nostres contemplacions: si es
quāt nos ha tā altamēt tostēps governats: car
cascu ha appellat a ltamēt honelt: e couinent se
gons la condició e la abtesa: alguns fa ecclesia
stichs: altres fa setglars: alguns senyors: altres
vassalls alguns pobres altres richs alguns ge
nerosos: altres rustichs: e pagesos: altres le
trats: altres sens letra. Alguns bels al

tres leigs. E axí na fets molts e diuerses cōdi-
 cions. mas sobiranament ha carregats molt a/
 quells qui hā regiment e cura de animes. Car
 lo regiment es cosa ten perillofa en quant es de
 les animes: que nultēps aquell quil te deu star
 sens paor que algūa deles dites animes no sia
 en perill de perdre sumatexa en cors o en anima
 o en tot. Qui pot pensar quin carrech porta a/
 quell regidor sobre si: q̄ sofrir sos subdits fer en-
 tra si guerra si decontinent noy proueix a fer hi
 pau. E q̄n peccat comet dauāt deu si per la sua
 negligencia si fan nafres o morts: p̄ los quals
 los corsos e les animes dels homens se perden:
 dela qual perdicio lo rigent ha a respōdre a deu
 stretament en ha sperar de deu iuhí terrible e a-
 gut. Qui pot pensar en quant perill viu aquell
 regint qui deus ha posat en lo poble per tenir li
 iusticia: e per aço reb rēdes e senyoria: els emo-
 luments del regiment. e ell iames no li fa iusti-
 cia: si donchs lo subdit no la cōpra: o no la spa-
 fins a desesperacio: o iames non haura gens. E
 lo subdit axí damnificat crida a deu iusticia cō-
 tra sō senyor q̄n tan grā dānatge li fa: e li toll la
 iustecia: ala q̄l sō senyor es obligat dauāt deu: e
 la li ha iurada: Qui pot pēsar en q̄nt pill viu lo
 sēyor q̄ es tēgut d̄ guardar e defēdre sovasall: lo
 q̄l ha iurat de defendre e guardar a ell e a totes
 les sues coses. e ell no studia sino cō ab q̄l q̄ color
 e manera li pēdra lo seu. e amaria mes sēs cōpa-
 cio q̄ lo seuvasall eras e fallis p̄ço q̄ ell li pogues
 a uii

posar la ma dessus que no que lo vassall guāyaf
e visques be: e fes de son prou: ¶ Diu sant ihe
ronim que aytals seyors appella deu lops esua
hidors deles sues ouelles: car no curen que ha
gen bona pastura mas que ells ne hagen la la
na: e tot quant han. ¶ Per rao d'aco diu ell los
tramet deu en lurs dies los mals seguentes: co
es. Curta vida: grans e continuades malalties
Pobresa e miseria en lurs cases donals d' grās
enemichs: ols toll lo cor dela gēt que negu nols
ama: ans tota la gent los maleix tostēps: evenē
a grans infamies: e vergonyes: toll los hereter
de lurs cases: les quals liura als stranys: ni vol
que iames sia feta dells sino vergonyosa: e con
fusible memoria.

D Er raho dels dits pills a'esquiuar als
prelats: e princeps del mon cōsella po
licratus: que los presidents deuen pē
sar com deu los ha elegits per regir lo
seu poble comprat per la preciosa sanch del seu
fill e lo qual ell appella la sua heretat. E pertal
deuē per aco concebre gran amor al poble a deu
tan car. ¶ Segonament deuen pensar que a
questa comanda los ha feta en senyal de gran
amor: car com lo saluador posa sant pere en cap
dela sglesia demana li tres vegades sil amaua .
E com sant pere li respos que hoc: lauors lo sal
uador li comana les sues ouelles diēt li. Dōchs
peix me les mies ouelles. Que donchs mon se

por haia elegit lom a pexer les sues ouelles per
senyal de amor e que ell los sia tirā:e lop rabat
e enemich e li faça obres de cruel hō:pēsar pots
deu que fara de aytals presidents en sa vida : e
apres sa mort:segons que lo senyor mateix diu
per ezechiel propheta. ¶ **D**iu sant ambros que
les maiors penes de infern son appellades als
mals regents e los maiors goigs d paradis als
ben regets:car molt es lo merit del bō regimēt
enyers deu:e molt ha lo senyor exalçats los bē
regents en la terra e apres en lo cel.

p Er raho daço dehia crisostom en la o/
melia terça de epiphania que los pa/
stors del poble de deu tostemps de/
uen attendre ala grā amor que deu
los ha ensenyada comanant los son poble. E
deuen considerar lo gran guardo quels ha pro/
mes perque tostemps deuen entendre com po/
ran regir ab sobirana diligencia squiuant tota
peresa:e tota negligencia ala mort. Car peresa
es al president mort:e confusio de sa cara e de/
structio sua:e perdicio dela sua casa. E nit e dia
deu pensar en son regiment cō va: ni en quina
part deffall:e que prestamēt sia esmenat ¶ **D**e
uen encara hauer vllsvberts per tot:e tenir ab
si consellers: no fadrins mas persones antigues
e sabents:e no auares:e de miuan stament axi/
com son cauallers:e ciutadans en los quals sia
temor de deu:e amor al princep:e ala cosa p/

blica: e qui amen la honor del principant dient
li souint apart: e ab reuerencia los defallimēts
Car si lo principāt val res en aytals castichs tro/
bara gran plaer ell veent q̄ aq̄lls quil castiguen
lo amē e li fā grā be al cos e ala anima: e a sa fa/
ma: e a son bon regiment. ¶ Sant ciril axima/
teix parlant sobre lo segon psalm diu que entre
los notables bens que deu fa en aquelta vida
als principants setglars: si es quant los dona
muller tement deu que no entena en regiment
ni en superbia: mas en be: honor: e profit de sō
marit: e del poble: car aytal dona ab sa bona de/
uocio: e bona vida lo pot millor que tot altre lū/
yar de sos vicis e fer lo venir a raho. Car comu/
namēt los homēs del mō molt se lexen meneiar
a persones molt amades: entre les quals es la
muller assenada e temēt deu. ¶ Perque diu que
proprī offici d'aytal dona: e plo q̄l pot mes plau/
re: e seruir a deu: sies hauer sobirana diligēcia p
simateixa e p altres psones de be q̄ lo marit sia
bō hō es lūy de mals vicis: es acost a deu: e q̄ to/
stēps sia entes en lo bō stamēt de sa terra: e de
sosvassalls: e en aço aytal muller mereix esser a/
mada per nostre senyor deu carament: e per sō
marit: e apres per tot lo seu poble.

Du se del rey robert q̄ entenia souē en
mesquinēses: e en coses fēbrils e pta/
nyēts a donzelles: e dix li sa muller la
rina constāça filla del rey de mallorq̄s

vn iorn q̄nt liveu fer aq̄lles mesquineses. ¶ Se
nyoz p̄ch vos si axi ho entenets a fer q̄ prégats
la filosa: e yo pendre lescut e la lāsa. car lo regne
no ha mester dues regines. p̄q̄ siats regina vos
o yo. e si volets q̄ yo sia regina prech vos q̄ siats
rey: e fets obres de rey: çoes que entenats en lo
bon regiment del regne: e litigats ab los voltres
cōsellers e cauallers tractāt lo be del regne: e yo
stare ab mes donzelles en ma cābra tots los ho
mēs foragitats. ¶ E diu se q̄ lo rey q̄ conexia lo
grā zel que ella hauia e amor a ell e a sa honor:
e al be del regne dix li axi. Regina sum i al deu
digna sots d̄ grā honor e amor: car vos me dieu
grā vitat e dats me sās cōsell e profitos e hono:
rable: al q̄lvull creure p̄ atostēps daq̄uāt. e axi
ho feu de fet. *Ue^o q̄ fa cōsell de scā dōa e bona.*

¶ Lo quart benifet.

I ¶ q̄rt benifet p̄ncipal q̄ nostre sēyor
deu nos ha fet lies: coz tāt nos ha hō
rats p̄ la sua incarnacio. Car coz diu
papa leo: aço puia sobre tot creat en:
teniment: que n̄re senyor deu se sia tāt hūiliat q̄
haia p̄sa nostra carn: es sia vulgut fer fill d̄vna
limpla dona: e haia entre nos cōuersat en tāt
hūilitat e pobresa: e no cōegut: e haia soffert en
tre nos tāt miseria e afāys e mēyspre^o cō ha so
ferts maior mēt la pena: e cōfusio d̄la mort p̄ les
q̄ls coses nos ha ensēyada sobirana amor e ma
mēt en lo benifet dela sua p̄ciosa mort p̄ la q̄l

nos ha comprats: ens ha vberta la porta de pa
radis: Car cō dabās nos fos tādada: e tots los
pars ala fi anassen al lim del ifern: ell per la sua
preciosa mort nos ha vbert paradís: e tostemps
nos puny lo cor que trebaliem en fer sos mana
ments . car siu fem ell nos dara lo regne quens
ha aparellat. ¶ Perque diu sāt agusti axí. ¶ **D**
homens attenets quant e quant sots obligats
al nostre redemptor iesu christ: qui vostra natu
ra ha posada en paradís ala dreta part de deu
lo pare: e sobre tots los angels: ens ha fets here
tes e compāyōs ab ells . del seu regne. ha aterra
da la senyoria del diable: e p la sua preciosa sanch
nos ha remuts. ¶ **D** donchs guardats vos no
li siats desconexets : perço que la sua sanch nos
clam de vosaltres al seu pare : E la sua preciosa
mort ab queus ha rehemuts nousvinga sobre
lo vostre cap: dampnant vos per vostra malue
stat gran sil obluidats. ¶ **T**ostemps donchs a a
quella sancta incarnacio e preciosa mort tenits
dauant los vlls del vostre cor. Aço sia la vostra
vida: lo vostre delit e la vostra consolacio: e tota
vostre sperança. car de aci ha a exir tot lo vostre
be. ¶ **P**erque dehia sant bernat: a aquell qui
tames en aço no pensa. **D** com est ben vil e orat
e cruel ala tua anima : q̄ axit es auorrit q̄ en tā
precioses coses no penses: ne en tan grans bens
fets teus: ne en tan gran amor cō ta ensenyada
lo teu deu e seyor Jesucrist: car p tu se encarn

e apres p amor de tu mori a leia mort en la creu
Guardet mesqui guarda que aquest mateix se
ra ton iutge e qui daquests tan grans dons te
demanara lo torn de ta mort:veges:e pensa ab
temps que li puxes be respondre axicom a cone
xent feruidor. Car si desconexēt te troba :e que
hages oblidad lançar ta en infern dō iames no
exiras.

¶ Del quint benifet.

Quint benifet de nostre senyor deu
si es com nos spera per gran temps:
nens vol punir d nostres peccats:per
tal que nos haia a dampnar :e axico
nostres peccats mereixen:perço dehia aci beda.
¶ Crestia pensa quin benifet es aquest tā grā.
Atten e pensa quantes vegades has mereicut
que ell te hagues dampnat:certes aytantes cō
has peccat mortalment:car ia era dada la sen
tencia:e tot itaua ia apparellat : sino que la bo
nesa sua ho empatxaua : qui not volch lauors
dampnar. ¶ Pensa encara quāts na dāpnati
qui no hauien fet tant de mal com tu. ¶ Deniat
quina gracia tan gran ha atu ensenyada. ¶ Dē
sa aximateix com no contrestant que nostre sen
yor dū sabia que not smenaries:e ia per aço no
les estat que not haia sperat fins ara:e pdonat
E pēsa almēys q̄ sit hagues dāpnat axico ho me
rexies:com te anara a tu ara:ni en quāts mals

fores: e pensa ara com te va per gracia sua . car
encara ta dat temps de penedir : e de tornar te
a ell: e de trobar ab ell misericordia: pēsa d' quāt
li es tengut per aço e com no est bastant de recō
pensar li aço per nenguna via: almenys tornāt
a ell e digues li axi. ¶ Pare meu: yo confes que
he peccat contra vos e ia no son digne de esser
appellat fill vostre. ¶ Font de tota misericor
dia qui iames no negas pietat a negu: placiaul
me rebats ala vostra merce: car prometuos que
yo sere ben castigat de quiauant per a tostemps
em studiare nit e dia de fer tostemps la vostra
santa voluntat. ¶ Vet aci diu aqst doctor molt
bella manera de reconciliar te ab lo teu creador
e de fer li gracies daquest ten gran benifet.

Lo sisen benifet.

Lo sisen benifet principal de nostre se
yor du si es q' pēses qnt d' be ta fet sēs
merits teus. E guarda quāts peccats
ta perdonats: e de quats perills ta re
seruat: e quants daltres qui valen mes que tu
ha lexat qui nols ha fets ni donat res daço : de
quātes tēptacions ta escapat que fores caygut
en ifinits mals sino per special gracia sua quit
havolgut de tots defensar ¶ Pensa lo dimoni cō
toSTEMPS te te pres. pēsa te car aquest te hague
ra portat: e lo mō com te haguera de tots mals
recomplir: si ell not hagues defensat. ¶ Pensa q'

en tu no ha neguna virtut ni fortaleza ni bone
 sa: e que est axi com a hom desarmat: e sens tot
 esforç en lo mig de infinits enemichs. ¶ Que
 dōchs hagueres tu fet si ell per sa special gracia
 no fos stat ab tu. Car com diu lo profeta ia fo
 res en infern dampnat en companyia dels dia
 bles. ¶ Donchs mesqui guarda que not desmē
 bre aquest tan grā benifet: ans tostemps lin fa
 ces sobiranes gracies: per tal que la sua ira not
 dampne: ans multiplich la sua clemencia sobre
 tu: e faça ben finir tos dies. E pensa que vltra
 los dits benifets ten ha fets molt mes daltres:
 e ten fa continuament e fara sens fi: si tu li est
 conexent e leal seruidor.

¶ Del seten benifet.

¶ **L** seten benifet principal de nostre se
 nyor deu si es: que no contrastates of
 fenses fetes contra la sua alta e diuī
 nal magestat ell te promet quiet dara
 lo seu regne si bet appavelles ala mort. Sobre a
 co diu sent crisostom axi. Marauella es coz los
 homens tostemps desigen bens: riqueses: delits
 solacos e alegries. Com son axi cechs que no pē
 sen en los grans bens que deu los ha aparel
 lats en paradís: e sobiranes riqueses: e trespas
 sants delits e solacos e alegries inestimables.
 Ans apar que haien perduda la fe e la speran
 sa: en quant iames noy pensen: ans ho menys

preen axicom si res no era: e venen fort mal ap
parellats ala mort: e al grã iuy de deu : e per tal
si troben molts enganats. Car ve la sentècia de
deu terrible contra ells quils troba sens tot me
rit e be: e dampna los: e axi perden los bens e
ternals. Perque dehia sanct Jheronim. ¶ **D**
christia tot iorn tramet en infern e aquí veuras
grãs orribilitats: e fereses. Apres trametlo en
paradis: e aquí veuras grans delits: e noblese
e per tal quey pugues apparellati ab temps car
sens treball noy pots entrar ni sens fer peniten
cia de tots mals: net spauent treball: car sil co
mences lo teu amich ihesuchrist te fara fort et
aiudara a portar lo et dara cor: e virtut: e delit
en sostenir lo fins al iorn quey appellara a ha
uer gloria. ¶ E aci es acabada la primera con
templacio: la qual estaua en pensar los grans
benifets de nostre senyor deu.

¶ De la segona contemplacio.

SEguexse la segona contemplacio prin
cipal qui ensenya com deu hom pen
sar en apparellar se ala mort. E sobre
aço parla aquell sant doctor basili po
sant en aquesta materia los seguëts documëts
¶ Lo primer es aqst que quis vol be apparel
lar ala mort: deu primerament esquivar ab tot
studi tot peccat mortal raho es: car peccat mor
tal es aquell: per lo qual hom pert la gracia de

e tots los bens que feu estant en gracia: ni be q̄
 faça no li aprofita a hauer gloria ni merit per a
 quella no guanya ans toll al hō lo regne de deu
 el fa viure en la sua ira el porta ala fi a perpetu
 al dampnacio. Si vols saber diu sanct agusti
 que es peccat mortal dich te que fer contra la
 ley de deu: o voler res contra aquella los doc/
 tors ensenyants cō lo hom es en peccat mortal
 dien que tostemps hi es fins que haia satisfet a
 deu per los peccats mortals passats: e haia le/
 xat tot proposit de fer ne negu en les denenidor.

La satisfactio dels peccats passats se fa per
 vera contrictio: e confesio e satisfactio de bens
 o de fama e lexant tota rancor e tot mal propo/
 sit de voler mal: o de fer lo iatfia que encas que
 lo peccador no pogues satisfet bastar li haia da/
 uant deu vera contrictio e sancera. Aci no /
 ta que tostemps e en tot loch que tu hages la di
 ta vera contrictio tantost nostre senyor deu te p
 donora tots los teus peccats. Guarda aci qui
 deu hauem: e tan dolç pare misericordios: e dig
 ne de esser sobiranament seruit qui axi soptosa
 ment e largament nos perdona si lealamēt e no
 fictamēt nos penedun de nostres mals ens tor/
 nam aell de tot nostre cor: e pensa cō sō inexcus/
 sables al seu iuhī que nons tornem aell pus ell
 nos es axi benigne e piados. Atten aci pero
 que molts se enganēn en lur cōtrictio car no es
 vera ni plena dauant deu: car no lexā lo peccat

entegrament:ans falsament axicom si podien enganar a nostre senyor deu. E per raho daço p aytal falsa contrictio mes offenen deu que nol plaquē car mes es scarn de deu que no seruey ni reconciliació ab ell e posē ne los s̄ats doctors dos exēples següents.

C Del peccat de rancor:

Primera mēt en peccat de rancor contra son prohisme:car alguns vendran a cōfessio: e combregaran ab rancor amagada dins lur cor contra lur prohisme e sēs alguna reconciliació feta aell de ses offenses dients que no li volen mal:ans pregunen deu per ell mas que no si humiliarien demanant li perdo de ses offenses. Empero aço es sofisme del diable:car negu no es ver contrit:si ell perfetament no lexa la rancor ne vol demar perdo al offes com aço sia expres manament de deu qui: diu que no vol que li offeren res dauant son altar fins que la recōciliació sia feta ne iames no remet los peccats fins que la rancor ne es fora ni lo cōfessor nol deu absolve per altra via: o manera:car siu fa dampna sa anima:e del confesant. **C** Lo segon eximpli es en peccat de auaricia:car lom qui es en res obligat a altri: iames no li perdonara deu sos peccats fins que haia

Satisfet al prohibime si fer ho pot. Alguns ho le-
 xen als hereus queus facen: e aço es gran cau-
 tela del diable: car aquell qui fer ho pot: e nou
 vol fer en sa vida mas mana a son hereu queu
 faça: aquest no mor ver contrit: car no ha fet cõ
 podia. Aço es contrictio de tiran: que mana alsõ
 fill: que reta los lochs q̄ te de tort apres sa mort
 a aquell de qui sõ e sab be que son fill non fara
 res: e perço los damna deu atots: car ab falsa
 confessio e contrictio morẽ. ¶ Açomateix es del
 peccat de lengua: car morra algu qui haura dif-
 famat laltre: e iames no li satisfara la fama: o
 siu fa fer ho ha falsament: e cautelosa tostemps
 laltre romanẽt diffamat: e ab aytal falsa cõtri-
 ctio: e falsa confessio de uallaria en infern. ¶ Q
 quants son enganats en aqusta materia. ¶ Lo
 terc eximpli que douẽ los doctors en aquest ma-
 tex ptit si es en los peccats carnals: car sera algu
 q̄ tidra amiga ab la qual ha proposit continuu-
 ment de peccar aquest aytal tostemps es en pec-
 cat mortal: o en la ira de deu e en perill de damp-
 nacio e aço per lo mal proposit que ha de peccar
 ab la fembra en aytal itament. ¶ Mas aquell qui
 no te fembra: mas ferm proposit de fornicar
 ¶ E nota aci: que segons dien los sancts doc-
 tors: aquell qui ha proposit de no fornicar: mas
 troba grã òlit en pẽsar en la fornicacio e òlibera

dament si reposa aximateix comet peccat mort/
tal e sen deu confessar. Qui donchs se vol be a/
parellar ala mort primerament deu foragitar
tot peccat: e aço se enten axí del cor com dela len
gua e cō dela obra hoc encara se deu lūyar de to
ta mala auenintesa: car com dix labbat ysach si
lom na fuig perfetament a tota mala aueninte
sa de peccat la auenintesa lo aportara ala mala
fi

Equir encara lo bō apparell ala mort
esquiuar tot peccat e les sues circun/
r stancies hoc encara requir quel hom
se exercit en bones obres. Primeramē/
ment quel hom atena que serue los manamēts
de deu e quels sapia be de cor els tinga fermats
dins son enteniment. E apres que tinga a prop
de seruar los manaments de sancta mare sgle/
sia e la penitencia de sō confessor. ¶ Apres que
am oracio dela qual hauem a dir deual e apres
almoyna: e pietat als pobres: e aço am singular
ment: car deu iames no desempara persona pia
dosa: ni almoynera e qui haia en reuerencia les
coses de deu axicom persones spirituals e deuo
tes e les sglesies: e lochs sants: e religiosos e de/
dicats a deu. Attena aximateix a obres virtuo/
ses segons les . vii . virtuts deles quals deual
farem mencio. Consella aci empero sanct ber/
nat que sobiranamēt se deu hom molt curar de

fer obres de humilitat axicom aquelles coses q̄
sobiranament a nostre senyor deu: e qui s̄o fort
meritories. ¶ E apres deu hom entendre en ha
uer cordial pasciencia: car pasciencia procura a
quell qui la ha corona de martiri: e remissio de
peccats: e de penes: e fa la p̄sona qui la ha molt
plaent a deu: e la fa digna de esser hoida en ses
oracions.

Deofilius gran doctor: si posa tres re
gles cō hō podia molt merexer. ¶ La
primera: si era desuar a deu que ell sia
conegut per tota creatura: temut: a
mat: honrat: e obehit sobre totes altres coses.
¶ La segona regla: es desuar que tota criatu
ra seruis deu lealment de tot son poder. ¶ La
terça desuar que son prohisime fos per hom a
mat aytan com deu vol quel amem: e fos per a
nos auudat en totes coses: segons lo voler de
deu. ¶ La quarta desuar ab gran voler: que la
nostra lengua sia tostemps entesa a loar deu: e
al prohisime: e satisficr segons lo voler d̄ deu. La
quinta que tostemps siam entesos afer la volū
tat de deu maiorment segons lestament al qual
nostre senyor deu nos ha appellats. ¶ Enque
deu esser entesa la reyna segons lestament seu
nos ensenya longament en la letra que lo Rey
de Babilonia trames a sa filla la Regina de
biii

polonia: la qual sumariament conte que offici
de regina ha quatre parts. ¶ La primera es to
stemps pēsar com ella poza plaure a deu : e a ser
uir lo en quāt reyna. ¶ La segona part es que
tostemps enduesca son marit a conseruar pau
en son regne: e dar iusticia dreta: frācha e spat
xada a ses gents: e per res no tiranneiar : mas
ensenyar se amable e car pare a ses gents: e ha
uer ab si cōsell de poques gents: e eleta: e temēt
deu: e fugint a auaricia: e qui amen lo be comu
e no tirant al propri. ¶ La terça part es que ha
ia cura de sos seruidors que siē be quitats: e bē
nodrits: e ala fi be collocats: e be heretats. La
quarta ques aiut tostems ab oracions: e sacrifi
cis de persones sanctes: e deuotes: e ques reges
ca ab consell de aquelles persones qui hā bona
fama: e bon seny: sis vol sien dones: sis vol sien
homens: per les quals sa casa sia ben governa
da e honestament conseruada.

¶ Dela oracio del pater noster.

Ul encara lo bon apparellament ala
mort cōtinuat exercici d̄ supplicaciōs
adeu e als sancts que aiuden: a hom
e no desemparē a hom per res. ¶ Cō
sellaren antiguament los sants pares : que per
procurar se la amistat de iesucrist: e la sua aiu
da: deuia hom dir souint lo pater noster: axicoz

a oracio fort alta:feta per lo saluador qui conte
 en si tot ço quel hom ha mester segons que ap/
 par enla seguent exposicio. ¶ Primerament
 dōchs deu hom dir . Pater noster:lo qual expo
 nent hugo cluniacēsis diu axi. Tots podem ab
 bona confiāça:recorrer a nostre senyor deu :car
 pare nostre es ell:vet quina amor te ha deu en/
 senyada que ell vol quel hages axicoz apare. ¶
 senyor e quin pare sou vos meu:cert pare no/
 ble gran amozos:dolç:e ple de totes bondats :e
 be mo haueu ensenyat per moltes vies:e mane
 res:mas yo senyor quin fill sō vostre certes mal
 uat e vil e desconexent:e ple de tota iniquitat.
 ¶ senyor meu qui voleu que vous appelle pare
 placiaus quem façau leyal fill perço que meresc
 ca possehir la heretat celestial: e segueix se: Qui
 es in celis. ¶ Senyor yo confes que vos axicom
 a verdader dū regnau enlo cel:e sou en tot loch
 e perconseguent aci present dins mi e deuāt mi
 ¶ noble senyor:e pus aci sou ab mi present yo
 parlare axicon a fill qui confia sobiranamēt en
 vos eus contemple cara per cara e dir vos he a
 xi. ¶ Pare meu e sēyor haiau me pietat per vo
 stra gran clemencia:car tot me pos enles vos/
 tres mans. ¶ Pare excellent feu me a vos le
 al fill car aço es lo meu sobiran desig. ¶ Pare i
 finit feu me perseuerar ab vos:e que nom pu
 xa partir de vos:car aço es la mia vida. ¶ Pa
 re e deu gloria e corona mia saluau me per vos
 b iiii

stra gran magnificēcia: e feu me fer bona fi: car
grā desig he de star ab vos per toltēps. **¶** Pa
re dels pares vida e sperança mia benehits me
tohtëps: e nom lexets de vos separar iames mes
tohtëps: e mō cor ma anima: e tota ma cōsolacio
e alegria sia de vos pensar: parlar: e en vos deli
tar. **¶** Sanctificetur nomen tuum. **¶** Senyor
tot lo meu desig es que vos siau santificat bene
hit adorat loat: glorificat: conegut: temut: e a/
mat p tota creatura. **¶** Senyor ia plagues ala
vostra grā bonesa q̄ p tot loch la mialēgua vos
santificas e os magnificas a rīcoz mereix la vo
stra grā magnificencia. **¶** Senyor: e en tan bon
punt nasch la persona qui iames nos ocupa en
neguna altra cosa sino en vos servir: e loar. **¶**
pare glorios placiaus que yo sia aquella perso
na qui en aquesta present vida iames no pens
ne am nem glorieg sino en vos qui sots gloria:
corona: e benauenturança mia: vida mia: sperā
ça mia e tot lo meu be. **¶** Senyor: e quāt vos
veure: e quant me sodollare de vos a loar e ma
gnificar ab aquells sants anglm̄ e ab los altres
benauenturats qui tots vos adoren eus sancti
fiquen ab tan gran esforç e ab tan gran alegria
Cert senyor e pare meu yo sper dela vostra dol
çor que encara me sadollareu dela vostra amor
e dela vostra lahor. **¶** Adueniat regnū tuum.

D quin pare e quin rey : o quin deu es lo meu
 senyor qui no promet dar per ben servir or ni ar
 gent ni viles ne castells: ni res ques puxa corró
 pre: mas lo seu regne qui es perpetual sens tot
 mal: e ple de tots verdaders bés la nobleza dels
 quals no pot explicar neguna lengua creada ni
 enteniment compendre: la qual sil sabiem ni se
 tiem axil cercariem: el desuariem com a homens
 embriachs e fora de seny per sobres de desig da
 quell. ¶ Aquí dins nos mateixos sentirem tāt
 de delit que tots los plahers del mon no si fan
 acomparar . Aquí haurem sobirana belleza
 enlo cors. e sobirana nobleza enla anima. aquí
 veurem nostre senyor deu cara per cara. Aquí
 serem ab lo nostre sobiran amich Jesu crist rey
 de paradís. e ab la regina de gloria mare sua .
 Aquí serem en companyia dels angels: e ab to
 ta aquella ciutat gloriosa . ¶ **D** donchs senyor
 Adueniat regnum tuum : ço es que aquell re
 gne glorios tul nos aporta. ço es tul nos dona:
 car nos sens special aiuda tua nol podem ia
 mes hauer ni podem amar a ell per altra via: se
 gueix se donchs. ¶ Segueix se voluntas tua si
 cut in celo et in terra . ¶ Senyor fort es iusta
 cosa pensada la tua dignitat: car est ver deu
 e creador : e senyor : e pare nostre sobirana
 ment : iust : e sanct que nos tostemps façam

la tua santa voluntat: e axi comencem viuens
en la terra e que prengaz norma e exemple dels
sants de paradís qui en altra cosa no entenen
pensants que fer la tua sancta voluntat es la
pus iusta cosa: e la pus sancta: e la pus deguda
que sia al mon. Es ver senyor que nos no podē
aço fer sens special aiuda tua. **D** donchs pare
glorios aiudans tostemps: e inclina lo nostre re
belle: e maligne cor a fer la tua santa voluntat e
perque tostemps siam iusts e sants e perfets: e
voluntaris en fer la tua santavolūtāt: e seguex
se. **¶** Panem nostrum cotidianuz da nobis ho
die. **¶** Aquesta supplicacio se esten a moltes co
ses segons dien los doctors. **¶** Primerament q̄
placia al senyor axicō a car pare: e nostre gouer
nador que ell nos do don puxam passar la vida
corporal: car aço pertany a ell com sia car pare.
¶ Segonamēt se esten a les coses qui pertanyē
ala vida spiritual: axicō la gracia sua: e virtuts
necessaries ala nostra saluacio. **¶** Terçament
se esten al sanct sacrifici del altar qui tots iorns
se offir adu p nos que li placia que aquell pre
cios pa ell prenga ala nostra salut. **¶** Quarta
ment se esten ala memoria del nostre saluador
que li placia que tostemps lo tingaz impres dis
la nostra memoria ptal q̄ mes lo amem: e lifa çā
cōtinues gracies dels bēs quēs fa cōtinuamēt
ens ha fets despuys q̄ som en lo mō: e seguex se
¶ Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos

dimitimus debitoribus nostris. Si nostre seŷor
 nons lexaua los peccats : negu nos podria fer
 saul:perque coue que tostemps lo sopliquem de
 gran cor : que placia ala sua clemencia que ell
 nos vulla perdonar. E lo piados senyor perdo
 nals nos volenter:si veu que haïam vera cõtri
 cio:e que nos perdonem a aquells quins hã of
 fesos:en altra manera no perdonara a negu .

¶ **D**iu aci sant ambros . atten aci tu qui vols
 que los peccats te sien lexats :car si tu lexes a a
 quells qui tan offes:deu los te lexara. e si nols
 lexes:ne ell los te lexara:aco hages per cert. E a
 ci pots veure en quant perill viuen aquells qui
 porten rencor al altre. car tostemps viuen en la
 ira de deu:e en perill que nos dampnẽ . perque
 si vols orar:ans quey comences perdona larga
 ment a tots aquells qui tan offes:e dũs lexara
 a tu totes les tues colpes. E segueix se. ¶ Et ne
 nos inducas in tẽptacionem. E vol dir que pla
 cia al senyor beneyt q̃ nons leix caure en les no
 stres temptacions. Car nos hauem molts ene
 michs specials:axicom lo mō:la carn:e lo dimõ
 qui tostemps nos tiren a peccar: e nos som fort
 flachs: perque sens dupte tostemps seriem ven
 çuts:si donchs nostre senyor deu per sa grã pie
 tat nons aiudaua. E axi tots iorns multiplica
 riem nostres mals:e iames no profitariẽ en res
 de be. deuem donchs continuamẽt supplicar al
 senyor beneyt que sia sa merce, que ell nons leix

caure en negua temptacio: ans les nos faça totes vendre a gloria e honor sua e a saluacio nostra: e segueix se. ¶ Set libera nos a malo. Vol dir aquesta supplicacio q̄ placia al nostre creador quens delliure de tot mal: çoes de tota offensa sua e de tot peccat: e apres dela mort eternal çoes de dampnacio. E per aço deuem tostemps pregar a nostre senyor deu e dir aquesta sancta oracio: car diu sant agusti que es sobiranamet alta e plasent a deu e fort profitosa a tot fel cristia.

Alguns sancts e deuots pares si han posat que dels grans apparells e bõs per ala mort si es: hauer en memoria souit lo nostre redemptor ihesu christ e la sua reuerent vida e preciosa mort. E p raho daço consellauen de souent offerir li la seguent letania dient axí.

¶ La letania dela vida de iesu christ.

Christe audinos: x̄pe exaudi nos. Senyor e redemptor meu per la tua sãta e diuinal magestet e gran excellencia: haies merce de mi: e hoias ma supplicacio ¶ Per la tua p̄ciosa incarnacio hages merce de mi. ¶ Per la tua natiuitat haies merce de mi. ¶ Per la tua vida sagrada haies merce de mi ¶ Per la tua preycacio haies merce de mi. ¶ Per

los teus vigorosos miracles hages merce de mi
 ¶ Per aquella pietat que ensenyit a tota crea-
 tura haies merce de mi. ¶ Per les tues grans
 persecucions e infamies hages merce de mi.
 ¶ Per aquella suor de sãch que portit enlozt ha-
 ges merce de mi. ¶ Per aquelles minues que
 sofferist en casa de cayphas: e de anna hages
 merce de mi. ¶ Per aquells flagells e batimẽts
 que prenguit ligat enla columna hages merce
 de mi. ¶ Per aquells scars que prenguit per
 herodes hages merce de mi. ¶ Per aquella sã-
 tencia de mort quit fõ donada hages merce de
 mi. ¶ Per aquella creu que portit enlos mus-
 cles anant a mont caluari hages merce de mi.
 ¶ Per aquelles penes que sofferist enla creu tan
 forts e tan agres hages merce de mi. ¶ Per aq̃l-
 les .vii. paraules que tu seyor e deu meu diguit
 peniant enla creu hages merce de mi. ¶ Per aq̃l-
 la amor coral que ensenyit ala tua sancta mare
 hages merce de mi. ¶ Per aquell passamẽt glo-
 rios quant comanit la tua sancta anima a deu
 lo pare hages merce de mi. ¶ Per aquella glo-
 ria: dela qual lauors fuit ornat hages merce de
 mi. ¶ Per aquella delectio que fist del dimoni ha-
 ges merce de mi. ¶ Per la gran consolacio e redẽ-
 pcio que fist dels sãts pares haies merce de mi.
 ¶ Per aquella poderosa resurrectio tua hages
 merce de mi. ¶ Per aquella festa dela tua santa
 ascensio enlo cel hages merce de mi. ¶ Per aquel

la dignitat iudicial en que apparras final iutge
hages merce de mi. Per aquell perpetual regne
ne enlo qual tostemps regnaras hages merce d
mi.

La seguent oracio se deu dir
apres dela dita letania.

Ihesucrist deu e rey eternal creador : e
e seyor de tota creatura atu seyor me
coman: axicom a car pare : e sobirana
ment leal amich meu supplicant ala
tua real magestat que mi: e les mies coses pren
gues en ta guarda e en ton regiment e aquelles
vulles governar agran gloria tua: e saluacio de
la mia anima e de tots aquells als quals son o
bligat per qualseuulla manera em faces leyal/
ment seruir atu tostemps: e apres quez aports
ala tua gloria amen.

Er a fortificar sa oracio consellaen
los dits sants pares que digues hom
la seguent letania ala gloriosa mare
de deu dient li axi.

Ala letania delaverge maria

r Regina del cel placiât pregar per mi.
Per la primera dignitat tua car fust
e est mare de deu placiât pregar p mi.
Per la segona dignitat: car es verge e mare pla

ciat pregar per mi. Per la terça dignitat car est
 regina de tot lo mō:placiet pregar per mi. Per
 la quarta dignitat car est refrigeri dels pecca-
 dors placiat pregar per mi. Tu que sobre tota
 altra creatura pura est per deu mes amada pla-
 ciat pregar deu per mi. Tu qui est de gracia e d
 tota virtut plena placiat pregar per mi. Per lo
 goig que aguist quant ver deu per fill concebit
 placiat pregar per mi Per lo goig que haguist
 quant ver deu de tu nat placiat pregar per mi.
 Per lo goig que aguist : quant lo hoist per los
 sants angels tant honrar placiat pregar per mi
 Per lo goig que haguist quant per los tres reys
 lovist adorar placiat pregar per mi. Per lo goig
 que haguist quant per simeon lo vist magnifi-
 car placiat pregar per mi. Per lo goig que ha-
 guist com tat volch ab tu conuersar placiat pre-
 gar per mi. Per lo goig q̄ haguist quant lo vist
 altament bateiar placiat pregar per mi. Per lo
 goig que haguist quant per sant iohan bapteste
 stech ver deu demostrat placiat pregar per mi.
 Per lo goig q̄ haguist quant sabist que lo dia-
 ble hauia vecut e sobrat placiat pregar per mi.
 Per lo goig q̄ haguist quant lo vist p̄ sats apos-
 tols e dexebles acompanyar placiet pregar per
 mi . Per lo goig que haguist quant hoist al-
 tament prehicar placiat pregar per mi . Per lo
 goig q̄ aguist quant livist tats miracles obrar pla-
 ciat p̄gar p̄ mi. Per lo goig q̄ aguist quant lovist

tants malalts guarir e sanar placiât pregar per
mi. Per lo goix que haguist quant sabist per sa
mort lo mon saluar placiât pregar per mi. Per
lo goig que aguist quant lo vist resuscitar plac
at pregar per mi. Per lo goig quant lo vist pu
iar al cel placiât pregar per mi. Per lo goig que
haguist quant te feu ab ell al cel puïar placiât
pregar per mi.

Oracio la qual se deu dir apres la letania

A Tu donchs verge maria mare de deu
plena de tats goigs: e gracies e bene
diction: suplich yo humil seruent teu
quem guarts de tota mala tristoz em
dons goigs e delit s atu placent: e gloriosos en
la amargura present perço que sia en tu tostēps
entes e fermat ab alegre pensa: e sia leal serui
dor: e per tu beneyt e assegurat fins al dia dela
mia mort e que lauors vaia atu emperadriu glo
riosa tot dret: e ab tu estiga tostēps ocupat en
la tua labor: e enta preciosa companyia: e ab lo
teu car fill glorios amen.

Deles virtuts dels psalms del psaltiri.

Consellauen encara los dits sants pa
res que per continuar dins lo cor de
uocio a deu que hom diēt los psalms

sa bes les virtuts dels psalms maiormment segōs
la ordinacio de sant agust: e de sant illari : e se/
gueix se axi.

D Er empetrar la gracia de deu dignes
ab grā deuocio agenollat los seguēts
psalms ço es. Adte domine leuauit ani
mam meam. Usquequo domine obli
uisceris me infinez. Misere mei deus quoniā
cun culcauit me homo. ¶ Quis vol exercitar en
loar deu diga tots los psalms: qui comencen p
laudate: et benedicite omnia opera domini do/
mino. ¶ Qui vol retre gracies a deu per sos be
nifets diga los psalms segvents. Benedic ani/
ma mea domino. Confitemini domino quoniā
bon⁹. Lauda anima mea dominū. ¶ Qui vol
contemplar les coses celestials diga. Deus de⁹
meus ad te de luce vigilo. Quemadmodum de
siderat ceruus. Cantate domino la vn e laltre
Beati immaculati. ¶ Qui es molt iclinat a pec
car diga souint. Deus in adiutoriū meum in/
tende. Deus misereatur nostri. ¶ Qui es molt
perseguit iniustament diga. Saluum me fact
deus. ¶ Quis tem de enemichs diga. Iudica
me deus et discerne causam meam. Exaudi de⁹
oracionē meā. et ne. Qui ha respōdre dauā iut
ge diga. vii. vegades misere mei de⁹ misere. E
ripe me d'innimicis meis. Exaudi de⁹ oracionē
meā. Quis tē de males lēgues diga. Ad dñz cū
tribularer. Qui es ps diga. Ante dñe spatii nō
cōfū. Qui es en tristoz d'suāt paradis diga. vii. ves

gades. **C** Domine de^s salutis mee. Quis veu
en perill de perdre sa heretat diga deuotament
Cōserua me domine. **C** Qui perseuera ab molt
ta mala gent diga. Dñe quid multiplicati sunt
Qui desua bē viure diga souint. Beatus vir q̄
non habuit. Lo vers qui diu. Dirupisti domine
vincula mea: es molt loat per los sancts aricoz
a profitos en vida: e en mort: e sia dit sobre lo
front e lo pits ab lo senyal dela creu damunt.

Alguns sancto doctors informāt nos
e entenents afer verament loar nos
tre sēyor deu e al seu fill iesucrist sins
han lexades les següents oracions.

C Oracio ala naffra dela ma dreta
del nostre redemptor.

F Ont dela eternal vida qui al hom de
paradis exellat procurist la celestial
gloria: e qui per la preciosa ma dreta
del nostre redemptor iesucrist fust por
tada enla creu per la nostra amor a tu glorific
e hōre: e beneesch de tot mō cor humilment: ab
tot mon esforç supplicāt al dit rey de gloria que
ell per esguard de tu: e apres per sa merce me
vulla fer salua em aport a bona fi amen.

C Ala naffra dela ma sinestra del
nostre redemptor.

Deffensador: e scut diuinal qui contra tota corporal : e spiritual miseria est nostra deffensio e aiuda: e qui en la preciosa ma sinistra del nostre redemptor fult per iuheus cruelmēt impresa : e per ell portada dolçament placiat me sies deffensio integra contra mes spirituales e corporals penes e dolors e malalties perque sēs tot empatxamēt tostemps puxa seruir al meu saluador iesucrist qui es tota ma sperança.

Ala nafra del peu dret del nostre redemptor.

Vam: e regiment de tota natura per lo qual es lo mon governat: e tota creatura per la plaga del peu dret del meu senyor e saluador Jhesucrist en lo qual fust empremtada lo mon governāt e regint en sobiranes penes aell dōchs supplich que per tu nos faça altament auisar en ben regir e governar lo poble anos comanat: e bon cōpte aell retre lo iorn quen serem demanats per la sua sancta e iudicial magestat e sobirannmēt iusta.

Ala nafra del peu sinestre del nostre redemptor.

Mor e dolçor e spança dels peccadors qui los coratges inflames de aquells

qui atū son feels: e deuots: supplich de tot mon
cor al sobres amable iesucrist enlo peu sinistre:
del qual fuis̄t ab dur clau fermada lo iorn tan a
margos aell prech que les coses per mi caramēt
amades e dretament me sien dela mia vida con
seruades: e tostemps prosperades e ala sua san
ta voluntat a fer endreçades perque haian fi
nalment lo regne eternal.

C Ala naffra del costat del saluador.

Mar copiosa de tots bens e delits en
la qual regna tota la santa sglesia cri
stiana de tots dons e gracies molt co
piosamēt habundosa qui enlo sagrat
costat del sobiran maestre fuis̄t emprentada a
pres la sua preciosa mort. **C** Aell donchs sup
plich humilment: e ab tota ma pensa: q̄ p tu ell
me faça habundar en sanctes obres mentre sō
enla vida present em quart dela sua ira tostēps
em tinga en sa guarda em faça apres enla sua
gloria regnar ab ell ensemps perpetualment.

C Preābol ala oracio dela sagrada anima del
nostre saluador ihesucrist.

Anima preciosa: e ymatge del rey eter
nal de tu vull hauer tostemps memo
ria: a tu vull tostemps amar: lohar:
glorificar: e benehir: axicom a crea

tura per sancta trinitat sobiranament amada
honrada exalçada: e eleta a sobirana honor: e
gloria.

C Supplicacio ala intelligencia dela
preciosa anima de iesuchrist.

Estos son tancats tots los tresors de
la incompreensibile sauiesa: e sciencia
de deu sobre tota la itelligencia de deu
exalçada. **O** donchs patrona mia luz
mia vida mia: sperança illumina lo meu entení
ment: axi quet conega clarament: e desig amar:
e honrar cordialment: e fem conexer mos deffal
liments e daquells fer digna penitencia perço
que sia entegrament appellada al iuy final e al
dia dela mort.

C Oracio ala voluntat dela gloriosa anima de
iesus.

O Spirit sens mesura ple de tota gracia
e virtut ornat de tots los dons e gra
cies del sanct spirit fem tostemps atu
plasant. no lexes en mi regnar negua
culpa ni offensa tua donaz esforç aprofitar tot
iorn en fer la tua sancta voluntat: no lexs sepa
rar de tu iames: car ses tu yo no so res ni puch
fer res que de be sia: donam donchs per la tua
gran clemencia saber poder: e voler de viure to
stemps en la tua gran obediencia: e amor.

Oració ala memoria dela sagrada anima de
iesus.

O dolçor e amable natura trespasant to
ta valor placiaus confortar tota ma
memoria perço que de vos sia tostêps
membrant em façau a vos lealment
seruir tostemps axicom mereix la vostra gran ex
cellencia: e reyal magestat: e senyoria e façau mi
sericordia plena lo iorn de ma fi e deles coses a/
mi cares me vullau hoir segons la mia dzeta in
tencio e al poble a mi comanat façau misericor
dia tostemps e pietat: e aquell me façau ben re
gir quant en mi es a gloria del vostre nom: e a
profit deles lurs animes: e a saluacio dela mia
per la vostra clemência: e pietat ala qual vos pla
cia que sia tostemps carament recomanada a/
men.

E Segueix se la vida del nost re saluador ihesu/
crist posada en summa e curtament e segueix se

O crux fructex saluific^o viuo fōte rigat^o
Quem flors exornat fulgidus fruc/
tus fecundat gratus. Iesus rex regis
filius. Iesus de deo natus. Iesus pro
missus patribus. Iesus prefigurat^o. Iesus af
flatu genitus. Iesus donis dotatus. Iesus in
lucem deditus. Iesus sol mundo datus. Iesus
infans paupercul^o. Iesus maria lactatus.

Iesu s tener puerulus. Iesus cultro plagatus
 Iesus legi suppositus. Iesus vlnis portatus.
 Iesus ostensus regibus. Iesus regno fugatus
 Iesus plenus virtutibus. Iesus vir babtiza/
 tus. Iesus ferarum socius. Iesus hoste temp/
 tatus. Iesus verbis veridicus. Iesus zelo flam/
 matus. Iesus signis mirificus. Iesus transfi/
 guratus. Iesus pius affectibus. Iesus illacri/
 matus. Iesus rex orbis agnitus. Iesus assello/
 latus. Iesus seruorum famulus. Iesus panis
 sacratus. Iesus iudeis proditus. Iesus orans
 prostatus. Iesus turba circundatus. Iesus in
 carceratus. Iesus ductus p̄sidibus. Iesus ter/
 denegatus. Iesus pilato traditus. Iesus post
 flagellatus. Iesus illusus penitus. Iesus mor/
 ti donatus. Iesus fit ligni baiulus. Iesus flen/
 te s solatus. Iesus tube expositus. Iesus expo/
 liatus. Iesus clauatus fortius. Iesus sursum
 leuatus. Iesus portentum omnibus. Iesus al/
 te affatus. Iesus miris clarificus. Iesus mor/
 te donatus. Iesus transfixus acrius. Iesus in/
 fra delatus. Iesus vincitus latronibus. Iesus
 felle potatus. Iesus clamans: et anxius. Iesus
 examinatus. Iesus sepulcro conditus. Iesus
 surge ns beatus. Iesus miscens exercitus. Je/
 sus celo leuatus. Iesus princeps altificus. Je/
 sus orbi prelatu s. Iesus largitor spiritus. Je/
 sus iudex legatus. Iesus prinsceps pacificus.
 Iesus sp̄sus ornatus. Iesus iudes equissim⁹

Jesus rex spectatus. Jesus cunctorum domi-
nus. Jesus desideratus. Jesus alpha principū
Jesus et o finis obtatus. Jesus purga nos a
sordibus. Jes^{us} per lustra cogitatus. Jesus per-
fectos fac virtutibus. Jesus sacrosq3 spira fla-
tus. Jesus deffensa nos ab hostibus. Jesus no-
sterq3 sis ducatus. Jesus abte sit mortalibus.
Jesus eterne vite status. **O** crux frutex saluifi-
cus etc. sicut iam dictum est.

Oracio al saluador :la qual se deu dir apres
que es dita la sua sancta vida.

Senyor meu iesucrist q̄ dl ceí deuallist a
pendre e aportar nostres dolors e mi-
series: e per amor de nos sofferist fam-
set fret : calor pobretat enugs : e in-
fames e apres cruel mort enla creu. **A**tu sen-
yor recorrech axicom a ver pare e sobiran amich
supplicat ala vostra sobirana misericordia que
haiau pietat deles mies passions: e treballs : e
donant repos e pau enla mia anima perque pu-
xa atu seruir consolablement: e ab cor ferm e at-
tent sens negun empatxament tostemps dela
mia vida.

Altra oracio.

Saluador meu senyor meu: speranza e
consolacio mia: e per la tua gran des

mencia e pietat vulles te inclinar ales mies pre
 garies : les tues naffres senyor sanen les mies
 les tues dolors guaresquen les mies : lo fel del
 qual fult tu abeurat me faça dolces totes penes
 que per amor de tu haia aportar em faça amar
 gar tot peccat e tota cosa q̄ atu d'splacia les tues
 lagremes me procuren cōtrictio e dolor de mos
 peccats. ¶ Lo teu cap sagrat : lo qual en la creu
 inclinist al teu pare : inclina la mia malicia afer
 tostēps la tua santavoluntat. ¶ Lo teu precios
 cors sagrat q̄ alt en la creu stech leuat leu la mia
 pensa en cogitar la virtut dela tua passio : e los
 goigs del regne lo qual nos obrist ab la clau de
 la tua preciosa mort : e finalment me aport ala
 tua gloria amen.

¶ Altra oracio.

o Redemptor meu : e yo que fare : ni q̄
 dire car no sēt en mi negūa bonesa ni
 negū sēt imēt teu. ¶ Sēyor pēs la tua
 grā dolçor que ouella sō tua : e obra deles tues
 sagrades mans lunyadā son de tu. ¶ Dōchs
 noble pastor toquem e requer me ab lo basto de
 la tua compunctio : e de vera penitencia tornaz
 atu sēyor meu nom haies perduda : car compra
 da mas ab la tua preciosa sanch.

¶ Altra oracio.

o Font e mar de tota sauiesa claramēt
conech que son folla e que iuarçosa/
ment correch tot iorn ala mort e ama
dampnacio: **¶** Senyor meu retornam
atum ateix perla tua gran clemencia. **¶** Senyor
iatsia quet hage menyspreat: e lexat e desempa/
rat tu no vulles menysprear ami ni lexar ni de/
semparar car tot est pietat dolçor: e pura benign
nitat: e sabies nostres grans defallments: e fre
uoltat: e poca bonesa. **¶** **¶** donchs senyor no
guardes nostres follies: ne horadures ne mal/
uestats. Tu est car pare e virtut infinida: e no/
ble senyor. e magnifich e liberal: dōchs emparez
ab esforç per guisa que igmes nom puxa nē vul
la separar de tu ans muyra enla tua gracia e vi
sca toitemps ab tu aiustada per sancera e ver/
dadera amor amen

¶ Altra oracio.

Atu senyor meu coman la mia anima e
axicoz lo teu pare recebe la tua dolça/
ment com la li comanist enla creu axi
rebes tu la mia enla tua pietat. **¶** Ela
tua preciosa mare me aiut ara e per toitemps e
per les grans dolors que enla tua passio porta
per amor tua per aquelles me aiut lo iorn dela

mia mort en axí que no haia a tembre: ni a desē
 parar me per mos peccats ni p la presēcia dels
 dimonis aqui presents. Senyor meu beneex me
 car per filla mas presa: senyor nom desempars
 car atu sol vull seruir e amar tostemps e atu of
 fir mi mateixa de tot mon cor axicō a humit ser
 uenta tua: e creatura tua: e factura tua qui vi
 e regnes in secula seculorum amen.

¶ Segueix se les virtuts theologicals.

Sobiranament es necessari al crestia
 que sapia quals son les virtuts theo
 logicals per tal que les haia ab si to
 temps mentrevisca com li sien molt necessaries
 ala sua saluacio les quals son aquestes. ¶ Fe
 sperança e caritat. ¶ Fe es vna virtut qui es la
 primera quel cristia deu hauer: sens la qual nos
 pot saluar. e aquesta es fundada en los .xii. arti
 cles.

¶ Lo primer article.

L primer es yo creu en deu: car non
 hi ha pus ni hi pot hauer altre segōs
 veritat dela sancta scriptura: aquest
 es perfet: e passant tot entenimet cre
 at per raho dela sua infinida perfectio: per tal
 deu esser temut: amat: honrat e obehit sobre to
 ta altra cosa.

¶ Lo segon article es yo creu lo dit glorios deu q̄ es creador del cel e dela terra e de totes altres creatures .

¶ Lo terc article es yo creu en nostre senyor iesuchrist fill de deu natural.

¶ Lo quart article es yo creu que iesu christ fō concebut per obra del sanct spirit enlo ventre d̄ madona sancta maria.

¶ Lo quint article es: yo creu que Iesu christ fill de deu per nos a rembre del peccat: e del poder del diable fon crucificat e soterrat sots ponç pilat e per manament seu.

¶ Lo sisen article es: yo crech que iesuchrist a p̄s la sua mort deualla als iferns: e lo terc iorn apres sa mort refuscita de mort a vida.

¶ Lo seten article es yo crech que ell apres sen puia al cel e aqui seu ala dreta part de deu lo pare

¶ Lo vuyten article es yo crech que encara deu venir a iutiar los bons: e los mals.

¶ Lo nouen article es yo crech enlo sant spirit axicom en aq̄ll qui es ver deu e proceex egualment del pare e del fill als quals es egual en tota perfectio.

¶ Lo deen article es yo crech que es vna sola sã cta sglesia: e es per remissio de peccats per sagrament del sanct babtisme e de penitencia.

¶ Lo onze article es yo crech que tots hauem a refuscitar de mort a vida: e a comparer dauant

iesuchrist iutge de tots general.

Lo dotze article es yo crech e esp hauer la gloria perdurable per misericordia de deu: e per los merits dela passio de iesuchrist.

La primera virtut theological.

Nota que en los dits articles es fundada la sancta fe catholica: ala qual deu hom subiugar lo seu enteniment sens tot contrast. E si auegades hom es temptat contra la fe lauors deu hom recorrer tantost a deu que li placia quens faça vencre la temptacio aquella ens hi don fermetat: e fins ala mort vera creença.

La segona virtut theological.

A segona virtut theological es sperança. **A**questa nos fa confiar que nostre senyor deu nos dara paradís per la grã pietat ajudant hi nostres merits. **A**uida molt a fortificar la nostra sperança com pensam: que nostre senyor deu es pura veritat e no permetria sino ço que entē adonar. **E** aximateix es senyor fort larch e liberal que tostemps dona mes que no promet: e tot quant hauem tot ve dela liberalitat e bonesa sua: per rao daço tot hō se deu guardar de despacio: car grã desonor fa a deu aqll q̄s desespa d̄la sua ajuda com ell sia infinidament magnifich e liberal.

e maior sens fi que negun peccat: ni m iſeria noſtra: ne deu lo bon creſtia confiar en res tant cō en deu: car totes altres confiances fora deu no ſon ſino engan de aquells quey fien.

Dela terça virtut theolocial.

LA terça virtut theolocial ſe appella caritat qui fa lom molt amar a noſtre ſenyor deu ſobre totes coſes e al proiſme a ſicom a hom mateix. **A**queſta virtut es de tanta dignitat quel fa digne de haſuer paradís e totes les altres virtuts ſens aqueſta noy ſon baſtāts. **A**queſta foragita del hom tot peccat mortal e fa totes les altres virtuts plaſents a deu e ſegons que lom na molta ſegons aço ell ſera maior en paradís: lom que aqueſta ha iames no es fret ne pereos en fer res p amor de deu: ni vol mal a negu ans ama de cor e preſga a deu per tots aquells qui mal li volen: els de ſua veure en gloria. **E** aytal plau pensar en deu eſſer ab perſones deuotes e tementſ deu. **A**ytal ha ſouin grans remordiments de conſciencia: p dona volenters ſes iniuries: fa alegrement oraſcio. **A**ytal es benigne en ſa conuerſacia no iura de deu ne li plau quen hoia iurar. **A**uorreix cōpanyia d males gents: ha ſouint memoria e dolor de ſos peccats: e li mēbra dels grans e molts benifets que ha rebuts e reb tot dia de deu. **A**y

tal psona fa continuamēt preparació ala mort
 es lunya de totes aquelles coses quil puxē pro-
 uocar a peccar. Aytal persona ha cōpassio a son
 proïsme posat en necessitat: e p res no li falliria
 per donar ne honor a deu complint son mana-
 mēt. Aytal desua per amor de nostre senyor deu
 esser humil e pasciēt: e desua souint esser ab deu
 Contrast a encara vigorosament a tota mala tē-
 ptació: ni per res no cōsentiria de fer alguna co-
 sa qui fos contra deu: car coneix que li es sobi-
 ranament tēgut en amar lo e tembre lo: e obeir
 lo en totes coses: car coneix q̄ es creatura sua q̄
 tot lo be qui ha ni spera hauer: tot ho ha hagut
 dela sua gracia e misericordia. ¶ Aquesta sãcta
 caritat no softe neguna leia ne vil amor ab si-
 mateixa .car axicom fa al hom sobiranament a-
 mar deu: axi fa al hom auorrir tota altra amor
 qui toca ab si peccat ne neguna offensa de deu.
 Aquesta sancta caritat fa lō molt amar son pro-
 hïsmede cor e de obra: axi que hom li aiut en ses
 necessitats: e maiorment si hom li es tengut per
 neguna via. Aquesta sancta caritat e virtut no
 permet que hom parle mal de negu: ne se traga
 scarn per res. Aquesta sancta amor no permet
 oblidar lo proïsme per lūy que sia: car tostemps
 fa lom pregar deu per los vius e per los morts:
 e aço segōs que lom los es obligat p qualqz ma-
 nera. Aquesta sancta virtut fa lom amar tota
 creatura p amor del creador q̄ tot ho ha creat:

heu governa per sa gran pietat: e tot ho ama a
ricom a obra deles sues precioses mans. ¶ Aq̄s
ta sancta virtut nos força de amar nostres ene
michs: e de perdonorlos tota offensa quens ha
gen feta e de fer los be per amor de aquell quis
ho mana: hoc e per tal que ell perdon anos les
nostres iniquitats. ¶ E aci sō acabades les tres
virtuts theologicals: ço es diuinals: e endreçats
lom a deu.

¶ Segueixse la primera virtut cardinal.

Primera virtut cardial es pruden
cia qui fa lom obrar: e fa la anima ab
seny e rao e aquesta lo fa hom el sepa
ra deles besties: car qui no fa sos af
fers ab seny mes es bestia que hom. ¶ Aquesta
no lexa lom iames torbar per ira: ne li lexa dar
fe a res que hoia dir contre altre fins queu sa
pia de cert. Aquesta no lexa lom hauer plaer de
hoir mals paroles ne legoters ne gēt de mala vēs
tura. ¶ Aquesta sancta virtut ensenya al hom
ben regir son cor squiuant tota mala cogitacio
e ben regir sa lēgua que no parle res que sia cō
tra deu ni contra son prohisme maliciosament
ans li ensenya que sapia tot hom comportar se
gons sa condicio: e a tots regardonar segons
que lur seruey mereix: e simateix cōportar sauis
ment. E ensenya al hom ques guart de tota leu
geria e dissolucio axi en son cōuersar com en sō

anar: mentar: saure: e parlar: e sia molt temprat
 en totes coses. ¶ Sobiranament ensenya que
 hom se guard de offendre algun: ans ensenya q̄
 hom serue pau e benuolença ab tot hom: e q̄ no
 sia bregos ni cridador ni aualotador: ans sia tot
 benigne e tractable a tota res d̄ be: e que no pu
 xa lom sofferir que apres simateix ni en sa com
 p̄nyia haia p̄sones desordenades: ni discordans
 Ans decontinent que ni haia: ell hi meta pau e
 concordia entre ells. ¶ Ne aytal no pusch soffe
 rir que en sa presencia negun murmur ne diga
 mal daltre absent: ne diga son enuig al present:
 si dōchs laltre no era a ell subiugat e a sa correc
 cio. ¶ Aq̄sta sancta virtut ensenya al hom esser
 cortes: e amable en ses maneres: e fort nodrit: e
 ensenyat e sabent honrar los altres: e donant
 los bon eximpli de simateix. e encina lom a fer
 bon apparellament ala mort: e que la haia to
 stemps en sa memoria: per lo gran perill que la
 uors lom encorre: axi per los mals que ha co
 mesos dabans com per la vigor del iutge: e per
 la pena que esta apparellada als mals: e per lo
 gran perill que lauors es que lom no perde lo re
 gne de deu: p̄ raho donchs q̄ lom vinga m̄ls ap
 parellat al dit iuh̄y: consella la ditavirtut que
 tots iorns lom examun simateix ey don temps e
 loch: axicom de mati en loch scur tot sol: e aquí
 p̄s en sos mals passats per hauer ne cōtriccio
 e dolor: la qual offira a deu tot poderos: pregāt

lo ab grans lagremes que li perdo per sa'grā pie
tat. ¶ Aquesta santa virtut cōsella encara que
lom pens tostemps que ell es present a deu qui
atten a tot aço que lom pensa ni fa: ni vol ni diu
ni tracte. En apres que te present lo sant angel
quil guarda: per raho deles quals coses deu te
mir lo cor net: e deu hauer en tot quāt fa: ni diu
sancta intencio: per tal que nostre sēyor deu nō
sia offes nel sant angel: car dien los sancts doc
tors que qualque cosa que lom pens: ne faça: ni
diga: hoc encara sos esguarts: e comportamēts
tots son notats e registrats en lo libre dela scien
cia del nostre iutge final lo qual se obrira a cas
cun lo dia de sa mort. Ensenya encara aquesta
santa virtut que cascu sapia be governar sa ca
sa e ab tots aquells ab qui ha aconuersar si li es
comanat se comport e que sapia ab tots ben viu
re e sapia ben governar: ço q̄ li es comanat per
tal que res non vaia a mal per sa culpa. ¶ Ense
ya encara aquesta santa virtut: quel hō do to
stemps bon eximpli desimateix ab tota res ab q̄
hage a cōuersar e ques guart axicom dela mort
de tot mal eximpli: car dar mal eximpli es pec
cat mortal en quant dona occasio a son prohis
me de fer mal e peccat contra deu. ¶ Ensenya
encara aquesta sancta virtut que aquell qui la
ha sia fort curos de saber: e de hoir tot ço que
sia a profit dela sua anima: per tal que cōtinua
ment aprofitant en tot be: e per diuerses mane

res salua la sua anima. E aço sia dit dela virtut de prudencia: qui es la primeravirtut cardinal.

Dela segona virtut cardinal.

LA segonavirtut cardinal se appella temperancia. Aquesta sãcta virtut ensenya a aquell qui la ha ab si: primerament tenir lo cor pur e net de totavil cogitacio. e aço recorrent a deu ab feruent oracio: e contrastant ab sforç ala mala temptacio. **S**egonament ensenya a reffrenar la lengua: e lunyar la de totavil e sutzea paraula: e fugir axicom al diable a tots aquells qui les diẽ. Ensenya aximateix a ben guardar la vista de tota desonestat: ne de fermar lull en neguna ni en negu: maiorment en la persona quil puxa imoure a mal. **E**nsenya aximateix de guardar la gola d' mas sa meniar e beure: e de cercar odors desonestes: axicom de mosquet: e de algalia: e de perfums: e de lunyar se de vils delits en dormir o iaure: o per altra via desonesta. Car los delits carnals son axicom a ligams qui liguen la persona que no puxa treballar en res que de deu sia. **P**ersona delicada e donada a delits es inabte a tota virtut e a tot be: e a tot trebayll virtuos. e aytal persona ha deus diputada a sofferir grans penes en laltre vida.

Dela terça virtut cardinal
que es fortaleza.

La terça virtut cardinal se appella fortaleza. Aquesta ensenya al hoz no ha-
uer pahor de sostenir negun trebayll
p amor d̄ deu: axicō penitēcia: de iuni
mal iaure: mal vestir: molts d̄ honors e miues so-
stenir per q̄lseuol persona paciētmet p amor de
Jesu ch̄rist. Car sapiats que los forts son dels
maiors homens de paradís. ¶ Aquesta virtut
fa al hom mēysprear totes coses sutzes: e amar
penitencia e asprea. Dona encara al hom lo cor
fort a sostenir totes coses penals per amor de ie-
su ch̄rist: e alegrement portar les per la sua reue-
rencia. Aquesta dona al hom sforç a menyspre-
ar menaces e totes penes e perills per mātēnir
virtut de veritat e lealtat. E aquella fahia als
sanctis martirs sostenir lurs turmēts: e la mort
alegramēt p amor d̄ iesuxp̄ist. e fa encara los ho-
mēs vtuosos sēs pahor de nēgu a mātēnir la co-
sa publica. ¶ Aquesta virtut fa axi forts les p-
sones iustes: que abans se lexarien matar q̄ no
consentirien a fer vn peccat mortal. ¶ Aquesta
scāvirtut neix de temor de deu e amor: car segōs
q̄ la persona mes tem e ama deu: aytant es pus

fort en mantenir totes coses qui toquen la hon-
 nor: e la reuerencia de nostre seyor deu. Aquesta
 sacra virtut ab la ajuda de nostre seyor deu nos
 dona victoria en totes nostres temptacions.

Aquesta nos fa aiustar multitut de virtuts ens
 fa grans richs homens: ens aporta gran tresor
 aiustat de moltes santes obres lo iorn dela nos-
 tra mort: ens fa dignes de gran honor: e guar-
 do dauant deu e los seus angels aquell dia ens
 dona en aquesta vida gran speranca de hauer
 la misericordia d' deu: e en hauer saluacio ¶ De
 aquesta virtut neix perseueranca qui aporta lo
 a bona: si per conseruar aquesta virtut no deu
 hom esser molt delicat ne deu hom entendre en
 complaure a negu contra deu ni massa amar
 simateix. Daquesta sancta virtut hix souint de
 sig de martiri e de morir per iesuchrist e de auer
 gran paciencia en tota tribulacio.

¶ Dela quarta virtut cardinal qui es iusticia.

Iusticia es la quarta virtut cardinal:
 la qual fa donar al hom iust ço del al-
 tre ço que li pertany axicom a deu te-
 mor e amor: reuerencia honor e labor
 ¶ Aquesta fa donar al prohibime aço que es seu
 e ço q' li deu axico amor e seruey: o ajuda en son
 loch e fa doar a ho mateix boa diligencia d' profu-
 tar en tot be el fa luyar de mal. Aqsta fa al ho
 d' iust

amar veritat:parlar veritat:e li fa auorrir tota
persona falsa e desleal. ¶ Aquesta es amable a
deu:e als angels e als homens bons del mon p
la qual a mantenir molts hā presa mort alegra
ment:hoc encara los infeels la amen e la deffe
nen e per aquesta se sostenen:hoc encara los ty
rans sen sostenen quant seruen aquesta e la fā
seruar en lurs senyories. ¶ Diu sent agusti en
lo libre dela ciutat de deu q̄ per cinch cēts anys
sostench nostre senyor deu los romans en la ge
neral senyoria del mon per tal com fabien fort
altament la iusticia per tot lo mon. ¶ E diu lo
ecclesiastic que per deffalliment de iusticia trā
sporta nostre senyor deu los regnes de casa en
casa:e aiuda poderosament a aquells qui la sof
tenē ab sforç. ¶ E diu dauid en lo psalz que iames
no vee hom iust que deus lo desemparas : ans
lo empara ab grā fauor:e amor e perseguex los
iniusts e monsonaguers e tots aquells qui falsi
fiquen:o venen:o dilaten:o amaguen:o empat
xen la iusticia a aquells aquí es deguda:aci son
acabades les virtuts cardinals.

¶ Segueix se curtament dels deu manaments

Adres que hauem tractat deles vir
tuts theologicals e cardinals segueix
se que tractem curtament dels .x. ma
naments de deu per tolre enuig del le

gir. Nota aci primeramēt que nostre sēyor deu nos ha dats manaments per ensenyar que ell es sēyor nostre quins pot manar ço que li plau e alqual nos som tenguts mes que atota altra persona. ¶ Segonament: car nos seruāt al dit senyor deguda reuerencia e obediencia en sos manaments merexem esser posats en sa gracia e merexem creximent de aquella e apres que ha iam sa gloria per guardo dela dita obediencia. E per tal que aytal obediencia li sia plasent vol que la li offiriscam alegrement e de gran cor: e ab gran plaer: e ab diligencia: e no pereosamēt ne posant la en oblit. ans ab gran cura e ansia tostempse pense ço que ell li ha manat: e deu se hom molt inclinar afer los manaments del dit creador e senyor nostre. ¶ Si pensam com ell es nostre deu excellent e infundamēt bo: bell: rich e alt noble: iust clement: magnich e amant nos sobiranament qui per profit e per saluacio nostra nos mana ço quens ha manat per tal que nos seruant sos manaments mereiscam gracia e gloria. ¶ Deuem encara pensar en la gran excellencia dels seus manaments car cōtenen en si la maior raho e iusticia quis puxa pensar se sō fort leugers de complir. E apres se deu hom inclinar a obehir a nostre senyor deu per lo gran guardo quen speram. Car ell nos ha promes de donar nos lo seu regne si li som obediēts en seruar li los manaments.

¶ Del primer manament.

L primer manament de deu es aq̄st
no hauras deus stranyz: çoes que no
ams: ni temes: ni adores ni honres: ni
colgues: ni cregues a res alre: axicom
a deu sino havn tot sol ço es a aq̄ll quit ha creat
de no res et fosse aiuda et vol salvar si tut vols
aiudar. ¶ Servigor de aquest manament no de
confiar: ni recorrer en neguna necessitat a ade
uins: ni en neguna mala art ni sospitosa ni con
dempnada per sancta mare sglefia: ni deus fiar
en sompnis ni en hozes: ni en sternuts: ni en cõ
iurs: ni en breus: ni en caractes: ni en nomines
ni en noms sospitosos: ni guardar dies ni tẽps
per cerchar prosperitats: o altres coses qui sien
subiugades al nostre franch arbitre per virtut
daquest sanct manament es obligat de amar a
nostre senyor deu de tot ton cor e poder e mes q̄
a tota altra creatura: e que per amor de negua
altra creatura no offenes a deu.

¶ Del segon manament.

L segon manament de deu: si es que
no iurs per lo nom de deu enua co es
sens iusta cosa e rahonable. ¶ Perq̄

deus saber que lo iurament legit deu hauer ab
 si veritat so es que aquell que iura: sia cert o cre
 ga fermament que ell iura veritat. ¶ Segona
 ment lo iurament se deu fer per necessitat: so es
 quant lo iurant afferma cosa proffitosa: e nes
 request per la senyoria. ¶ Terçament requer le
 git iurament que sie fet sobre cosa bona e iusta
 car iurar de fer res que de peccat sia no obliga
 hom: ans hom ho deu lexar es deu penedir del
 iurament si fet la: car res qui sia contra caritat
 no obliga a nēgu. ¶ Nota que com lo iuramēt
 sia inuocacio de deu tot poderos: inuocat en te
 stimoni sobre aço que hom iura per tal que tot
 iurament deu esser en gran reuerencia es deu
 fer ab gran temor de deu. ¶ Mes deu hom aue
 ar a molt iurar com diga la santa scriptura que
 hom molt iurant es ple de molts peccats: e ia
 mes nos partira plaga dela sua casa. E com vo
 tar sia iurar: e prometre alguna cosa a deu: sia
 iurar per tal ço que votaras tantost ho ret a deu
 sino viuras en peccat tardant la cosa a deu pro
 mesa: e prouocaries a nostre senyor deu de no o
 hirte altra vegada prestament en ta pregaria
 Per donar a nostre senyor deu gloria: e honor
 se deu lom guardar de tota blaffemia: e de tota
 letia paraula dita cōtra deu e segōs la ley q blas
 fema deu morir tātost. Deuē aximateix tātost
 esquiar tot periuri: car aço es grā menyspreu

de deu e daquell qui periura .car deu'esser tēgut
axicom a infami e periur:ni deu esser pres en te
stimoni si iudicialment ses periurat. No sola
ment se deuen guardar de iurar los grans hoc
encara los infants. Car diu sanct gregori en lo
seu dialogorum que per iurar leiament sen por
taren leiament los dimonis vn infant dels bra
ços de son pare .

¶ Del terç manament .

L terç manament de deu si es de col
re lo sanct diuinege:car aquell dia es
diputat al seruey d' deu e aconexer hō
mateix e sa consciencia: e a esmenar
ço que hoz ha fallit la setmana passada:e en ha
uer dolors de sos peccats:e en entendre en pro
fitar lo seruey de deu ço es en orar:o en fer al
tres coses a honor de nostre senyor deu o en o
bres de pietat legudes perque pots aci conexer
quant pequen aquells qui en lo sanct diuine
ge:o festa colent fā peccats o coses no degudes
o perden lo temps daquell dia en iochs :o en al
tres vanitats:o legeses. ¶ Molt pequen les do
nes qui ales festes se pinten es posen scientmēt
en loch quels homens les vegen ab lo millor or
nament que poden perço que sien amades e co
beiades per los homens :car son occasio a aqlls
qui les vegen de peccar en elles:dela qual cosa

seran punides per lo iutge final: e peruentura: encara en aquesta present vida: car dar occasio al altre de caure en peccat mereix pena en aquesta vida: e en laltre.

¶ Del quart manament.

¶ El quart manamēt de deu es que hō res ton pare e ta mare: e si ho fas deu te dara longa vida sobre la terra et dara solaç de infants: ço es que hauras infāts quit seran a ta consolacio. Al pare e ala mare es hom tengut de fer los honor: e de dar los aiuda sin hā mester e de seruir los personalment si es necessari la raho de aquest manamēt es: car es exit dells e per ells es stat nodrit e molt treball e affany han per tu sostēgut e despeses moltes hā fetes per tu e de grā amor tan continuament amat. **¶** Aquesta honor e amor stenen molts no solament al pare: e amare vius e encara als morts: per los quals es tengut de pregar deu mentre viu sies. **¶** La ley de deu antiga sentencia a mort aquells qui sō irreuerēts a pare e a mare: car es gran peccat: e gran desconexença: e souint aytals fan mala fi: nils dona deu goig d'infants: car no ho merexē. Aells deus besar les mans ab grā reuerēcia els deus plar ab hūilitat e deus guardar de fer los algū desplaer: si donchs not manauen fer algun peccat lauors nols deus obehir: car mes es tengut a deu a obehir que aells. **¶** Lo pare e la mare sō

tenguts de instruhir los infāts en bones costu-
mes specialmēt en tēbre e honrar deu e en guar-
dar los de iurar nostre senyor deu e que sapiē lo
pater noster: e la aue maria: e lo credo in deum
nīls deuen ensenyar massa gran amor de fora p
tal que los infants los temē. E deuen los casti-
gar ab la verga quant fan ço que fer no deuen
o si son grans deuen los corregir ab amoneita-
ments paternals: e rahonables: e tostemps ma-
durament: e ab auctoritat sens rialles e sens to-
ta dissollucio.

¶ Del cinquen manament.

Lo cinquen manamēt de deu: si es no
faras homiey: aço se enten axi: ço es q̄
a negu no es legit de matar al altre
si donchs no es per auctoritat dela sē-
yorā qui man matar algū per raho dalgun criz
que haia comes: seruat tostemps orde de dret.
Aquest peccat segons les santes scriptures: es
ten gran que crida a deu tostemps veniança cō-
tra a aquell quil ha comes fins que nostre seny-
or deu la sentenciat. ¶ Per tal dix lo saluador
que qui ab coltell mataria ab coltell morria: ço
es ab coltell material: o ab spīritual dela senten-
cia de deu. ¶ Nota que per qualque via que lō
mata al altre o ab coltell: o menys de coltell: si
nou fa legudament axicom dit es tostemps loz

es dit homeyer: e fa contra aq̄st sant manamēt.
¶ Lom aximateix qui pot degudament aiudar
 al altre que no muyra e nou vol fer es homeyer
¶ Aquell aximateix qui p son mal eximpli tira
 los altres a peccar mortalment: es appellat ho
 meyer spiritual.

¶ Del sisen manament.

¶ Sisen manament es: no fornicaras
 ço es no iras a altra sino a ta muller.
 Si lom e la fembra son solts: lo peccat
 es fornicacio. si laltre es en matrimoni
 lo peccat es dit adulteri. Si son parēts es dit in
 cest. **¶** Per aquest manament es squiuat tot car
 nal aiustament de dues persones qui no siē ma
 rit o muller: o encara tot crminos o sutze toca
 ment en si o en altre: e sia quisuulla laltre. **¶** Per
 aquest manamēt encara son vedades totesvils
 paraules: e totesvils e carnals sguarts: e hoir vil
 tats e consentir les per qualque mala manera.
¶ Tot hom qui vol fugir a semblāt peccat deu
 sobiranament squiuar tota mala auinintesa: e
 tantost com sent venir la temptacio deu recor
 rer a feruēt oracio ala regina de puritat mado
 na sancta maria: e al angel quil guarda: es deu
 esforçar de contrastar poderosament al dimo
 ni. e la uors aiudar li ha nostre senyor deu sens
 dupte.

Del seten manament

D seten manamēt es: no faras roberia: çoes que no pēdras net retindras res d'altri contra sa voluntat. Per aquest manamēt es vedada tota barataria e trafegueria: qui termena en pendre res del altre cōtra aprouades costumes e patis e leys de lurs predecessos ab lurs vasalls. e en for d' consciencia son tenguts de tornar los ho: ne en altra manera poden esser absolts. Com diga sēt agulti: que deus no lexa aytal peccat sino daqll qui fa entrega satisfacio daço que iniustament hauia pres. ¶ Guardē se donchs aci los qui hā quilis seruesquen e nols paguen: e los vsurers q no satisfan lurs vsures que prenen. e tots aqlls qui ab maestries enganen lur proisme: sostraēt los lo seu: e tollent los ço del seu. car sens entrega satisfacio si fer la poden: van tots a dampnacio: ne per altra via son absolts dauant deu. E aquells qui per altra via los absolen: damnen a simateis: e aquells qui a ells se confessen confessant se a ells.

Del vuyten manament.

D vuyten manamēt de deu si es: no faras fals testimoni contra ton proisme. Aquest peccat es fort gran ma iorment com per ell algu pert bens o

fama. Aquells qui aquest peccat fan son puors
 q̄ los ladres qui secretament sen ho porten. Cō-
 tra aq̄st manament fan los detractadors e mur-
 muradors: e diffamadors: los q̄ls son obligats
 a retre la fama: e a demanar perdo humilment
 a a quell qui han iniuriat per lur fals testimoni.
 D'aquesta iniuria iames nos pot fer sufficient
 satisfacio: car tostemps lo diffamat es sospitos
 als altres q̄ han oyda la sua infamia: nel tenen
 per aquell quel tenien ans que fos diffamat: p
 rahō daço aquest peccat es fort perillos. El hoz
 mal parlar deu esser esquiuat: e li deu hoz fugir
 axicoz al diable: el deu hom foragitar de tota co-
 munitat: car no es sino axicom a foch ences a //
 costat a estopa: apparellat de posar diuisio e bre-
 gues en tot loch on sia.

¶ Del nouen manament.

¶ nouen manament de deu si es: no
 l cobeiaras la muller de ton proïsme. e
 aço ptal que no caygues en peccat de
 adulteri: qui en la leyveylla hauia sen-
 tencia de mort per la gran deslealtat que aquis
 comes: e apres gran damnatge. Car souint per
 aytal peccat los bens e heretats qui deuen esser
 dalguns passen a aquells aqui pertanyen tant
 ni quant com sien estranys al defūt quils ha le-
 xats a aquell quis pensaua fos son fill: e no li a

tanyia res: ni legitimament se pertanyia a ell.

¶ Del deen manament.

De deen manament de deu si es: No cobeiaras los bens de ton prohisme. Per lo. vii. manament veda nostre se nyoz deu que hō per obra no furt res a negu: mas per aquest veda que hoz no cobeig los bēs del prohisme. Raho es car nostre se yoz deu mes prea la cobeiāsa del cor que la obra fo rana: car del cor hix lo peccat qui puis appar de fora en la mala obra. per rao dāco ell nos veda la mala cobeiansa: dela qual ell diu. Que qui veura la fembra per cobeiar la: aytal ia ha feta la fornicacio dis sō cor. Aximateix es en mō pro posit que si algu cobeia hauer los bens delaltre aquest aytal ia ha feta roberia dins son cor per la qual pot cometre peccat mortal. E aço sia dit dels .x. manaments de deu.

¶ Aci comēça lo tractat dels peccats mortals.

Comença lo tractat dels .vii. peccats mortals. E deus saber que pecat mortal es offensa de deu: per la qual hom mereix perdre lo regne de deu e la sua gracia: e quants bens iames feu. e a p̄s sofferir tostēps pena en infern. Tāt lo auorreix nostre

senyor deu que no es cosa al mon per cara q̄ sia
q̄ ell no d'iputas a infern si hi vehia peccat mor-
tal.

¶ Del primer peccat mortal qui es de gola.

L primer peccat mortal si es peccat d'
gola: e es quant lom fa exces en quan-
titat de meniar o de beure: o en quali-
tat com volem meniar coses delicades
o massa de gran cost o en si precioses ¶ Diu sēt
hieronim que debades treballam en hauer vic-
toria dels altres peccats: si primerament no vē-
cez a aquest. ¶ Persona christiana diu sent hie-
ronim fort deu esser temprada e ordenada en mē-
iar: e molt mes en beure: car gran legea es en lo
christia que faça deu de son ventre: ni que li pu-
da lalende a vi: e que tostemps parle de meniar
e de beure: e que no haita fre en la gola. ¶ Da-
quest peccat venen los homens a peccat de ocio-
sitat: e daqui cahen en fornicacio e en murmu-
raccio: e en trencar deiunis: e en meniar carn de
quaresma: e en no deiunar les vigilies dela es-
glesia: e les quatre tempres. deles quals coses
donen als altres grans mals eximplis de sima-
teis: e escandels: es mostren contemptibles a
tota res. ¶ Al hoz temprat basta li satisfer a na-
tura: e tostemps leuar se de taula ab alguna fā-
e set. car ventre massa carregat empatxa molt
la lengua: e fa lom tot fexuch: e grosser de en-

teniment e odios a aquells qui ab ell perseuerē
els fa axí delicats que no tenen prou sino a mo-
rir: car lur vida es desplasent a deu: e carregosa
a tots aquells qui ab aytal persona hā a cōuer-
sar: e a ells mateys ne creix gran infamia e ver-
gonya. Es ver quel hom gelos comunament es
sens tota vergonya.

¶ Del segon peccat mortal qui es peresa.

Per segon peccat mortal es dit peresa:
qui es peccat qui fa loz pobre de tota
bōa obra: el fa morir nuu e cruu e sēs
tot be. e es axicom a ladre qui amaga
dament furta a hom tot quāt pot: fins que no
lexa res en la casa. ¶ Lom qui pereosament viu
iames no aiusta res: perque sos peccats li siē p
donats: ne satisfi spiritualmēt a negu a qui sia
obligat: ni ha negūes armes ab les quals se def
fena del diable en ses temptaciōs: ni aiusta res
de que compre paradís quant mor: pertal lo tra
met de^o en infern: axicoz a cosa rebuiada e buy
da de tot be. Lom pereos no sta iames ferm en
negun bon proposit: es font de innumerables
males cogitacions: tostemps murmura de algū
e nengu no li scapa: es negligent en sa propia sa
lut: es iutiador de tot hom. es odios a tota crea
tura: e enueios a tota persona. e qui iames no
fa prouidencia ala mort es inmunde dins e de

fora: ideuot: brutal en tot be a fer: iclinat a tot
 mal: cech e dur en tota part on se gir. e desuergo
 nyat en totes obres sues: e ple de ifinits peccats
 e qui tostemps sots qualque palli de necessitat
 demana o cerca ço qui es placent ala sua carn.
 Aytal hom iames nos corregeix: car tot treball
 lo sparuenta fins ala mort. ¶ E nocten los doc
 tors sants que no solament loz es dit ocios qnt
 no fa res: ans es dit pus ocios quant es mal: e
 aytal es pus ocios com fa maiors mals. ¶ No so
 lament la ociositar es mala cosa: ans encara lo
 seu contrari es for mal qui es feruor indiscreta
 ¶ Alguns son qui volen fer algun be: lo ql fan
 ab tanta de ardoz e feruor que par que sien dia
 bles: e portē a desesperacio los altres qui ab ell
 han a fer. la qual cosa es gran peccat e cōtra ca
 ritat. A aqueits fall discrecio quils ensenyas de
 mourels tempradament: e ab dolçoz de coratge
 e ab benignitat qui es virtut qui fa lom placent
 a deu e als homens: e q es fort meritoria en qnt
 ensenya al hom en cōtractar lo prohibime ab ca
 ritat: e a cobrir lurs deffallimēts e hauer los cō
 passio. ¶ Bertal diu la sancta scriptura: no sies a
 ricom a leo en ta casa peital que deus not pos
 en ma daltre quit sia soberch ni escolt rao: e qui
 not port a desesperacio. Scrit es que benauētu
 rats seran los benignes de cor: car misericordia
 e benignitat trobaran ab deu e ab los homens
 en aquesta vida e en laltre. ¶ Qui vol fugir a
 e ii

parefa deu souen pregar a nostre senyor deu q̄ li
aiut. Apres deu exercitar la carn contra son vo
ler: car lauors es maior lo merit. Apres deu per
seuerar ab persones ardents e feruets en lo ser
uey de deu. es deu lunyar de tots delicaments:
e de totes coses que li puxē lo cor endolcir estar
en repos carnal. Apres deu pensar que a morir
ha: e si aci no treballa que haura a treballar to
stemps en dolor e en pena en infern: nel treball
aquell iames no li aprofitara ans lo cremara to
stemps. E per vna poqua pena que aci lom pas
sas: pot rehembre tota la pena de infern: e gua
nyar los eternalis goigs de paradís. ¶ Perque
aytal persona: deu pensar quant han treballat
los passats qui erē generosos e delicats: iouets
e richs: qui empero totes aquestes coses menys
preauen per aconseguir paradís. ¶ Pens en
cara aytal persona quāt som tots obligats que
si iames no fahez sino be: iames no hauriez sa
tiffet a deu ni a vius: ni amorts als quals som o
bligats: ne hauriem iames satisfet a deu per no
stres peccats.

¶ Del terç peccat mortal qui es luxuria.

¶ Del terç peccat mortal es luxuria: qui
segons alguns grans doctors es tota
carnal desordenacio: e delit desonest
qui sia en la carn: species: o differen
cies de aquell peccat son fornicacio:

qui is comet entre hoz solt e fembra solta. ¶ La
 segona especia de aquest peccat es adulteri: qui
 es quant persona ligada p matrimoni pecca ab
 semblant a si o ab persona solta. ¶ La terça q̄s
 comet entre parents. ¶ La quarta es sacrilegi
 quis comet ab p̄sona o persones de orde. ¶ La
 cinquena se appella sodomia quis comet per q̄l
 seuol qui no vs ab altre per via natural. Al pec
 cat de luxuria se reduexen totes males e vils de
 lectacions: sis vol siē en lo cor: sis vol en lo seny
 axicom guardant: hoint e parlāt vils coses e sut
 zes. Aquest peccat es a deu fort pudent e abho
 minable: qui engēdre dins lom ceguetat de ente
 niment: e en lo cor obstinacio e dureza: e molts
 daltres mals qui confonen la persona dauant
 deu e dauant los homens. E qui aquest peccat
 vol squiuar deu molt guardar lo cor d̄ males co
 gitaciōs els senys que nols leix hom anar li lur
 guisa: e la gola de massa meniar e beure: e sima
 teix de molt dormir: e deu se molt lō lūyar de fē
 bres: e la fembra de homens: e de tota mala cō
 panyia: e de ociositat: e de tots carnals delits: e
 de tota mala oportunitat: e de tota curiositat
 axicom anar massa polit: massa ben vestit: e de
 hauer gests carnals ni ergullosos: ne fer cem
 bells de simateix: ne hauer neguna carnal amī
 stat ni sospitosa ab negu: si donchs no es entre
 marit e muller. ¶ Sots aqueste peccats se com
 pren tot desordenat tocament fet en simateix o

en altre. Remey contra aquest peccat vltra los
damundits si es : pensar q̄ nostre senyor deu es
present p̄ tot loch e veu clarament tot ço que tu
fas ni dius ni penses: quit ho stoia tot al dia fí-
nal. ¶ **A**ximateix deu hom pensar que angel de
deu es a hom present tostemps q̄ atten be a tot
Deu hom encara soptosament recorrer ala fer-
uēt oracio specialmēt a p̄s deu ala regina d̄ puri-
tat la verge madona sancta maria . E deu hom
axi fer que decontinent quel hom sent dins si la
temptacio aytantost h̄isca defora sens tota dila-
cio: pertal que lenemich no pr̄ega sforç dela ma-
la cogitacio: en faça armes contra simateix do-
nāt les al diable. ¶ **D**iu sent agulti que als luxu-
riosos son apparellades grans penes en infern
ne iames en esta vida viuen sens grās miseries
e affanys e vergonyes: e confusions e dolēties .

¶ **D**el quart peccat mortal qui es superbia.

Del quart peccat mortal es superbia q̄
es peccat quel hom per massa prear si-
mateix e menysprear los altres: p̄ mol-
tes rahons es a deu fort abhominable.
¶ **L**a primera car lom se presa daço que no
es seu: car tot quant hauem de deu ho hauē ha-
gut: e nos leuā nos contra deu ab ço del seu ma-
teix. ¶ **P**erque nostre s̄yor deu souin toll als ho-
mens ço que han: els a terra de tots punts : els

toll la sua gracia: els lexa caure en grās peccats
o en grans cōfusions e vergonyes. ¶ Daquest
peccat axicoz aquell qui es rayll de tot mal neix
vanagloria: e es quant lō desia esser loat e pre-
at. e aço es gran oradura: car honor es solamēt
deguda a deu: e al hom bo e virtuos en quāt es
leal seruidor de deu. ¶ Daquest peccat neix pre-
sumpcio qui es quant hoz reputa simateix esser
digne de tota honor e promocio per ses abteses
e gracies: com empero aytant com hoz reseb de
deu maiors dons deu hom esser pus humil: es
deu reputar p pus indigne de tot be. car lauors
es pus desconexent: si dōchs nos humilia a deu
segon que diu sent gregori. Sēs fi daltres mals
hixen de superbia: los quals seria longa cosa de
recomptar: maiorment daqui ha rayll entrecuy-
dament e desig de hauer gran fama: qui no son
sino oradura qui pensa coz per aytals peccats
deus te al hoz apparellats inestimables mals e
penes e vergonyes: les quals los homens no co-
nexen: car superbia los encega: mas conexer ho
han quant les penes vendran. ¶ Si vols fugir
a superbia pensa que en breu morras: e lexaras
les coses que arat fan ergullar: q lauors te hau-
rā procurades grās dolors e penes e deieccions
E deu qui auorreix sobiranament persona er-
gullofa e soberga als altres: e los te appellades
grans minues e confusions. Deu encara lom
ergullos pensar que deu ha amades persones

humils e benignes : e ha auorrídes les pōposes
e superbioses. E per dar nos eximpli daço lo fill
de deu qui fō a nos eximpli de tota virtut e per
feccio tostemps apparech pobre e humil. ¶ Si
penses com nasque ne com conuersa: ne ab qui
ni que preycani com mori. E axi prē eximpli de
la gloriosa verge maria mare sua: e dels sants a
postols : e dels altres sants qui son vēguts a
veges com lo pescador sent pere es exalsat en lo
cel e en la terra. E cesaraugust qui fon emperar
dor de roma quant es preat : ni hon es ni com li
va. Atten que si est ergullos no pots esser bō hō
sino poses la superbia: ans est foll e sēs consciē
cia e sens tota virtut. ¶ Daquest peccat neyx
pocresia e folla vergonya: quit fara axi bestia q̄
hauras vergōya de fer be e de seruir a deu: et fa
ra desuergōyat a fer mal. ¶ Aquest peccat te fa
ra cesser desobedient a deu e a tots aquells a qui
deus obeyr: e irreuerent e reganyat a tot hom de
be: nit lexara sofferir correccio de negu q̄ es fort
pillos pecat: et fara scarnidor dels altres: e esser
enueios de lurs bens. et fara parlar fadament
e temeraria dels altres. p los q̄ls peccats molts
moren a coltell e daltres letges morts. Aquesta
te fara subdit del rey de superbia lo dimoni. A
questat fa tot anar en vent: et fa fer gelts de
hōm orat: fa a tot hom reganyar e a tota senyo
ria rebellar. Aquesta per sostenir ta pōpa te fa
ladre e pendre ço que teu no es. ¶ Per aq̄sta serā

tos dies acurtats si not lūyes della. aquestat fa
 ra odios a tota companyia: et fara tenir p molt
 foll: et fara reputar e prear tumateix: e lauors
 mes quant mes valdras. Aquestat fara viure
 sens tota ley e sens tota regla: et fara abhomi-
 nable a deu e als homens. ¶ Donchs ama hu-
 militat qui es fonamēt de tota virtut: e quit fa-
 ra profitar en ben viure: et fara a deu plasent e
 ales gents: et dara conexensa de tumateix: et fa-
 ra pascient en tes tribulacions: et fara guanyar
 gran corona en paradís. ¶ Aquesta nos ha en-
 senyada en simateix lo fill de deu: q̄ en tots sos
 fets nos ha ensenyat que era sobiranament hu-
 mil e pobre. e aximateix la ha fort amada la sua
 preciosa mare: e apres tots aquells quil han vol-
 gut semblar. ¶ Fes donchs tot ton poder q̄ls
 resembles en lur grā humilitat: e ells empetrar
 tan ab deu que sies en lur perpetual cōpanyia.

¶ Del quint peccat mortal
 qui es enueia.

El quint peccat mortal es enueia. A-
 q̄st es de dret en dret cōtra caritat qui
 mana al hō amar lo prohisme axicō si-
 mateix. E aq̄st peccat fa loz trist e ab-
 desplaer del be de son prohisme: axicō simateix
 del mal del altre. Per raho daço es grā pill q̄ lo

enueios no sia q̄si continuament en peccat moztal: e que no pec contra lo sant spirit: qui es caritat e amor e pura benignitat. Aquest peccat corromp tot lom dins: e nol lexa iames reposar. Aquest peccat proceheix de gran e sobirana dolentia: e viltat e pagesia del hom: el fa odible a deu e a tota creatura. ¶ Qui pot amar loz qui no pot sofferir que laltre haia be: ans se alegra de tot son mal: pertal veuras continuamēt que deus iames no prospera lom enueios: ans lo aporta a gran vergonya e a gran decayment: e li acurta la vida: perço cō iames lo enueios noviu sēs tristoz e sens despler de cor: e tostemps es de mala conuersacio ab tota persona. ¶ Daquest peccat hix rācor e mala voluntat: murmuracio: malicia: ira: sospites: tristoz: paor: e daltres mals sens fi. Gita donchs aquest peccat de tumateix p ton prou: pertal que ell not faça morir ans de ton temps: e perço que not port a dampnacio.

¶ Del. vi. peccat mortal qui es ira.

Isi sē peccat mortal es ira: lo qual la uoz es mortal peccat quant lom maliciosament se mou cōtra son proisme: e concep contra ell rancor e mala voluntat: e proposit devēiança ab deliberacio. Car mouiment soptos de ira sens delliberacio: lo q̄l lom tātōit refrena que no proceesca mes: no es

peccat mortal: maiorment pus que defora lō no
 sen haia seguit algun mal. car si mal sen seguia
 defora axicom de iniuries: vituperis: inuasions
 o altres mals semblants: lauors loz no seria scu
 sat a deu per be q̄ lo mouiment de sa ira fos sop
 tos. car ell es tēgut de delliberar en sos fets ans
 que procehescha defora a fer res contra negu: e
 de repremer e refrenar sa ira. Aquest peccat es
 fort desplasent a nostre senyor deu p moltes ra
 hons. ¶ La primera car daquest peccat hixē vē
 tances: les quals son deles regalies de deu: e p
 tanyen a ell tot sol: segōs que diu la sancta scrip
 tura. ¶ La segōa es car aquest peccat toll al hō
 lo seny el fa furios axicom si era bestia: el fa par
 lar e fer coses qui reten lom fort foll: el diffamē
 lealment. La terça car de ira se seguexē bregues
 iniuries: naffres: e morts souen. ¶ Per raho da
 ço cōsella la sancta scriptura que negu no haia
 companyia de hoz iros ni furios: pertal que no
 caygue en sos mals. Car de^o saber q̄ ira ha mol
 tes males filles: çoes excegacio de enteniment:
 mala inflamacio contra lo proisme: murmura
 cio: maladiccio: diffamacio: contencio: inuasio:
 infamia: o fals testimoni. ¶ Aci atten empero
 que si lom se ireix per zel e honor de deu cōtra al
 gu qui fa mal: axicom han acostumat de fer los
 homens sants e virtuosos. lauors aytal ira no
 es peccat ans es sancta obra e meritoria e molt
 plasent a deu. E aquells qui per complaure als

altres qui mal fan no sen irexen ni sen mouen :
son a deu fort desplasents e cometē gran peccat
els lexa deu caure en ço que cuydauen esquiuar
per lur callar o dissimular. Car no pertany a le/
al seruidor de deu que ell veia algu fahent mal
o offenent deu que ell so call ni sen senta ni sen
mostra q̄ li desplau:ans aytals homēs ha deus
en gran auorriment:e fa ques tropiē enganats
en aquells qui axi fauozexen contra deu q̄ nols
gosen ensenyar mala cara per molt de mal que
fassen. ¶ Remey cōtra folla ira es fugir a tota
oportunitat de cōtendre ab altre . e qui aço fa
ensenya que ha seny: e ala fi fa gran honor a si/
mateix. Callar aximateix es gran occasio de fu/
gir e dar loch al hō iros. ¶ Diu salamo que loz
sauu es prouat per la paciencia que ensenya en
la ira del foll. ¶ Dehia seneca que quant hom
veu lom furios deu hom pēsar que hom veu vn
ase bramar.e axicom hom se tendra a vergonya
de respondre al ase:axis deu tenir per enuergo/
nyit hom qui respon al hom irat:qui ia ha per/
duda gran part del seny . Fer aximateix bones
obres al hom irat:es respondre li dolçament:a/
ço li apaga molt la sua ira . E aço fahēt fas grā
seruey a deu en quant moltres en tumateix pas/
ciencia:e fas gran pietat a tō prohisme quel tor/
nes al seny apres quel hauia perdut. ¶ Dien a
ximateix los sancts que per aytal paciēcia se in/
clina nostre senyor deu ales piadoses supplica/
cions daquell qui axi es pacient.

¶ Del. vii. peccat mortal
qui es auaricia.

¶ Seten peccat mortal se appella auaricia: qui es cobeiãsa d' possehir molts bens. E com aytal cobeiansa affalach e amollescha: e tir molt lo cor del hom a amar los bẽs temporals: per tal los auars fã grans peccats per hauer e attenyer los bẽs del mon: car per aço desconeixen deu: e no li son obeiãdients: ne amen lo prohibime: ans lenganen soũint: el roben: el maten per hauer lurs diners: e roba. ¶ Aquest peccat se comet en. iiii. maneres ¶ Primerament guanyant e auustant iniustament per vias illicites: e contra deu: axicom per rapines: e roberies: e per falsos contractes: o plagoteries: o p falsies: o p altres diuerses maneres. ¶ Segonamẽt se comet aqst peccat posseit culpablemẽt: car lõ auar possehit la riquesa posãsa en ella tot son cor: en ella posãsa benauenturança: daquella fa son deu: e solament en ella se delita: e en ella es tota sa sperança. E aço es grã peccat: car en aquesta manera oblida lom deu e asimateix: tant que no fa prouidencia ala mort ne al grã iuy de deu: nes reconeix fins ala mort ans la amor q̃ ha fort grã als diners e ala roba li vedẽ q̃ no faça almoyna ni haia pietat d' neguans tot hõ ha p sospitos: e li doauiares q̃ tot hõ lo engana: e q̃ tot hõ li sia ladre d' sos bẽs p aqsta

ardor de amor q̄ ha a sos bens e pahor que nols
perda: no serua a res feeltat: ne diu iames veri-
tat: ne quasi iames viu alegre. ¶ Terçament se
comet aquest peccat mal aministrant: ço es q̄nt
aquell qui es auar no vol partir sos bens en vi-
da ni en mort axicom deuria. Car com segons q̄
diu sent hieronim les riqueses sien dades al ho-
rich per nostre senyor deu: pertal que lo rich a-
iudant ne als pobres: los pobres sien per ell aiu-
dats. Empero lo rich no sen ha cura ans los es
cruel nels ha misericordia: e pertal deus la nega
a ell quant la ha mester. ¶ Car diu sent iachme
que iuhi sens misericordia sera fet a aquell qui
no fara misericordia al pobre o a aquell q̄ la ha
mester. E vet com la riquesa que deus ha dada
al rich per saluar la sua anima li torna en dam-
pnacio e en mal perpetual. ¶ ¶ com se te be p-
dolent lom rich quant es mort: e pensa quāt de-
be poguera hauer fet de ses riqueses: e q̄ sis vol-
gues nol calguera star en turmēts. e que pogue-
ra hauer guanyat gran grau de gloria en para-
dis: e star en la compāya dels sants: e veu se en-
mig dels diables en sobiranes dolors e miseries
¶ De quins plants e quins plors sō aquells que
gita qui empero res no li valē ¶ Hages per cert
que auaricia neix en molts per gran defallimēt
de speransa e de fe en deu. Car si los homēs ha-
uien grā fe en nostre senyor deu: ell nols desem-
pararia p̄ res: mas attenent lo bon senyor q̄ los

homēs no confiē dell lexals caure en molta mi-
 seria e en molts defalliments. les riqueses en si
 bones son: e poden dar al hom occasio de grā be
 e dela sua saluacio: e de esser molt sants homēs
 Empero per tal cō los homens ne vsen mal pço
 son dites esser males. ¶ E nota q̄ singularment
 son males a aquells qui volen tenir estament: e
 a aquells qui soptosament volen puīar en gran
 riquesa: car aq̄lts fan grans mals e peccats per
 muntar en grans riqueses. ¶ A aquest peccat
 se son dats homens generosos e prelats: e altres
 ecelesiastichs: mal vsant del patrimoni de iesu-
 crist tollent lo als pobres: e encara a lurs serui-
 dors bons qui nit e dia son custodia: e guarda
 lur: mantenint lur honor e profit: e perdent lo
 temps de lur iouentut derrera ells no hauēt co-
 nexença del temps quels hauran seruit en satis-
 fer los be lurs salaris: hoc encara en collocar los
 en manera que pusquen viure sens vergonya e
 cōfusio lur e fer los gracia en donar los de lurs
 propis bens per guanyar ne gloria dauāt deu
 e sobiran renom: e fama en lo mon dauant los
 vlls dels homens: mas daço ells sē guardē molt
 be que no fan res: ans ho despenen en fer tem-
 ples e hospitals: e venificis: e altres almoynes
 tollent ho en aquells aqui ho deuen dōnar e do-
 nen ho la hon no deuen: e als stranyes no cone-
 guts: la qual cosa es gran perill de lur dampna-
 cio: e com se moren fan mala fi: ells e lurs bēs

e los seruidors lurs van per mal cap. Los vells
aximateix qui son mig morts: son comunamēt
pus auars: e es los fort mal senyal: car quāt co
ue queu lexen lauors abrazen mes e mes: ne ia
mes nos veen farts. **P**rega deus donchs que
guart daquest malvici perço que not dampne a
la fi. **C** Notaque axicoz auaricia es mal peccat
axi es gran peccat lo seu contrari: ço es guastar
folla mēt lo seu: car aço es senyal de oradura. e
molts per aquest vici venen en grans peccats: e
ala fi en grā pobresa e en menyspreu de tota res
e apres a desesperacio.

C Dels peccats contra l'espírit íant

Utra los dits. vii. peccats mortals po
sen los sancts. vi. altres peccats: quis
appellen peccats contra lo sant spírit
axicom son impugnar maliciosament
veritat manifesta. enueia del profit spiritual de
son probisme. obstinacio en peccat. auorriment
de penitencia. esperar hauer saluacio sens me/
rits e desesperacio. **D**aquests peccats dix lo sal
uador que nols remet nostre senyor deu en aqst
mon ni en laltre sino ab gran difficultat. Los
peccats nexen principalmēt del cor: e estenen se
ala lengua e ala obra: e scampen se per tots los
senys corporals. car pot hom peccar vehent: ho/
ynt: odorant: tocāt e gustant. **P**erque quis vol

guardar be de tot peccat deu hauer gran guar-
 dia en los senys en la lēgua . e apres e pūncipal
 ment en lo cor. E per aço en special deu tot iorn
 fer oracio deuota a nostre senyor deu e ala sua
 preciosa mare: e als sants angels quens guardē
 de tota offensa sua. ¶ Pot hom peccar per la
 lengua massa parlant diffamant algu : al qual
 es hom tengut de retre li la fama. axi pecca hoz
 murmurant e vituperant: e lauors per lo vitu-
 peri hom es tengut de recōciliar se ab ell e de de-
 manar li perdo ans que hom cōbrech. ¶ Callar
 aximateix lla hon deu hom parlar es grā peccat
 axicom si hom hou algu que diga res cōtra deu:
 o vulla fer algun mal a son prohisme: e hom pot
 aço empatxar per son parlar lauors deu hō par-
 lar: e lauors callar es grā peccat. ¶ Nota aci q̄
 dela lēgua pot hō be traure grans fruyts e pro-
 fits ala sua anima axicō orāt feruētmet: loant
 deu: informāt lo prohisme en ço q̄ fer deu : ben
 consellar lo: e reprenent lo amigablamēt de sos
 mals.

¶ Com pot hom saber si es en peccat
 mortal: ne com ne pot hom exir.

F Ort deu hom attendre ey deu hom
 souint deputar temps e loch que hō
 sapia si es en peccat mortal o no.

¶ E deus saber que lauors lome es
 en peccat mortal : quant iames no

fi

ses penedit ni recõciliat ab deu dels peccats co-
mesos : o com ha ferm proposit de cometren en
lesdeuenidor. ¶ Per rao daço aquell qui vol e-
xir de peccat mortal deu hauer gran dolor e des-
plaser de tots los mals que iames ha comesos :
e deu hauer ferm proposit de squiuar daquãt
tot peccat mortal: e aço per amor de deu. E aqll
qui axiu fa decontinēt es fora de peccat mortal
e es en la gloria de deu. E com aço sia cosa leu-
gera de fer: ptal negu no es excusat dauant deu
que vischa en peccat mortal: ans si mor en aqll
es dampnat. ¶ Atten aci que quant lom nome
na peccat mortal: tot se deu esglayar e alterar e
mudar: e spaordir p los grans mals que peccat
mortal porta ab si. Car per lo peccat mortal loz
pert la gracia de deu: e viu continuament en la
sua ira: e pert lo tēps de sa vida: e tots los bens
que iames feu. e es en pill que si moria en aytal
estament que seria dāpnat. tot quāt be fa aytal
persona en sa vida ell estāt en peccat mortal tot
es perdut. qnt a aço: çoes que per aquells bens
que fa ell no guanya gloria ni creximent de a-
quella. ¶ Atsia que nostre senyor deu daltra via
reguardona aquells bens . ¶ Donchs be es
foll aquell qui es en peccat mortal com no sen le-
ua: e vol viure en tan grans malse perills.

¶ Que deu hom fer quant es exit de
peccat mortal.

Quant l'om es exit de peccat mortal per tal que no sia desconexet a deu: e que deus lo preserve de caure hi altra vegada deu offerir a nostre senyor deu: e satisfere lo dels mals passats per moltes maneres. **¶** Primerament per diuinis e altres aspre dats. **¶** Segonamēt per almoynes sin ha deforra e dins: per almoyna que deus mes ama: ço es lexant les injurries a aquells qui les fan o les han fetes. **¶** Tercament per deuota oracio continuada: ala qual deu dar loch secret si pot: p tal que sia pus feruent: iatsia que per tot loch l'om puxa orar e leuar son cor a deu: contemplat les seues excellencies: e los grans benefets quen ha haguts e resebut en espera a rebre: maiorment en la sua saluacio.

¶ Aci comensa lo tractat de penitencia axi com se segueix: e conte les coses seguets.

Apres los peccats mortals e offenses fetes a nostre senyor deu resta quens recõsiltē ab ell sins volē saluar: e açõs coue de fer p vera penitēcia. **¶** Perque deus saber que penitencia es virtut macerāt la carn: e dona li affliccio p tal que li sia obediēt en les coses q̄ son a nos necessaries a saluar les nostres animes. **¶** E pertal diu ciprianus en lo primer sermo de quaresma q̄ la penitencia q̄ deus demana a nos es hauer dolor en lo cor deles offenses fetes cõtra deu: e aquelles meniar ab as-

predat de vida: axícom es abstinēcia de tot solaz
desonest e carnal: hoc encara ab abstinēcia dels
honests: e tribular la sua carn p aspre mēiar e a
mesurat: e ab aspre vestir e iaure. Car cō diē los
sāts doctors: les penes q̄ nos sofferim en aq̄sta
vida voluntariament per la amor de nostre sen
yor dū molt lo mitiguē a perdonar anos los no
stres peccats: axícom appar del diuni e peniten
cia que ferē aq̄lls de ninive: e daquell q̄ feu da
uiu: e acab rey: e daltres sāctes persones. E aço
volia dir ioel profeta quāt de part de nostre sen
yor deu nos dehia axí. ¶ Conuertitsvos ami de
tot vostre cor: en deum: en plor e en plant: e tal
lats los vostres coratges: ço es haiats dolor en
lo cor: e plorats dauāt nostre sēyor deu: lo q̄l ha
uets tant offes: e deiunats e affligits la vostra
carn ab aspredats e ab penes moltes: e no retin
gats males volūtats: ne amets carnals delits.
Car diu sēt pe q̄ los delits carnals tostēps obrē
e fā q̄lque mal cōtra la nostra aia. ¶ Per rao da
ço deuē estar fort attenēts a aço q̄ dix iob parlāt
daq̄lls q̄ no amē penitēcia ni aspredats en res:
ans tostēps cerquē delits: dels q̄ls diu q̄ a ps la
sua vida per algun temps passada p plaers sop
tosament deus los tramet la mort els gita en
les penes ppetuals dīnfern. ¶ ¶ Diu sent agu
stí e qual hō es en lo mon tā orat quis deia dar
solaços ne plahers nis deia molt alegrar quant
pena que no sab si sera dampnat: e quant pēsa
que per dolors e per penes los sants hā guayāt

paradis: e q̄ los pus s̄ats ne han sofferides mes
 E q̄nt pensa que vuy en lo mon deus dona mes
 mals e penes en aq̄lls aquí enten a saluar: e mes
 bens temporals e delits e plaers a aquells aquí
 entē a dampnar. Qui encara se deu alegrar ço
 diu aquest sant pensa sa mala vida continua: e
 los grans perills en que viu: e veu tants mals a
 totes parts e tantes iniuries dar a deu: e los ho
 mens plens de tants mals e de tantes miseries
 e sumateix piior: e sab que ha a venir per força a
 aquell destret iuy de nostre senyor deu: al qual
 han pahor de venir los iusts e los sants. Car cō
 diu dauid aquí lom per iust que sia si appar pec
 cador dauant tanta iusticia com es la diuinal.
 ¶ E si donchs tota creatura deu tostemps viu/
 re ab tanta pahor e dolor de cor per bona ne iu/
 sta que sia. qual donchs es aquell tan foll qui o
 blida penitencia de tota la sua vida a plaers car
 nals: ni ha delits: maiorment la persona religio
 sa es en aço mes culpable que altra: en la qual
 deu apparer penitencia: e tot senyal de menys/
 preu dela carn e del mō: si enella appar que am
 la carn: e lo mon e la sua vanitat. ¶ Reomp/
 ta simachus en lo seu tractat de mēyspreu del
 mon que per gran inconueniēt o escādel era ha
 gut entre los sants monges que negu demanas
 solaç ne delit segons la carn: iat sia que auega/
 des fos permes que los monges existen en lozt
 aveure per lo cor aspayar: empero anar a veure
 fiii

parents: ne veure conuirts: ne longamēt parlar
ni trufar: ni burlar: ni iugar: ne correr ne saltar
ne alt cridar aço no fora per res permes a gran
ni a poch: ans cascuna de aquestes coses erē re-
putades a grans disolucions e mes pertanyēts
a seglars dissoluts que no a bōs religiosos. Car
no gosauen nodrir ca: ni gat: ne aucell: ni negū
animal: ni exercitar se fino en coses de pura ho-
nestat. E aço erē los lurs solaços: e tot laltre ap-
pellauen confusio e vergonya e gran scādel dels
menors.

Aci ensenya que son tres parts de pe-
nitencia: e que es contricció.

Dota que penitencia tanha ab si tres
parts: les quals son. contricció: e satisf-
facio: e confessio. Contricció segons q̄
diu sent agult es dolor dels pecats q̄
hoz ha fets ab proposit de guardar se que daqa
uant no si torn. E la dolor aquella deu esser pri-
cipalment en lom per desplaer dela offensa feta
a nostre senyor deu mes que per la pena. E per
rao daço quant la nostra carn tostemps es incli-
nada mes a hauer compassio de sinatexa: mes
que a amar deu. pertal la raho del hō deu la do-
lor aquella tirar aytant com pot que ella sia en
lō per desplaer dela offensa feta a deu. E p aço
deu lom supplicar a nostre senyor deu tostemps
de tot son cor que li do va contricció: e aytal coz

es mester ala sua saluacio. Car si lō no la ha culpa es sua: car ell si ha posat empatrament: car nostre sēyor deu apparellat es de donar la al hō tostemps que lom faça ço que en si es: çoes que la deman ab instancia e continuament: e ques abstringa de peccar: e que faça alguna abstinencia o aspredat: la qual li offira tot iorn per vençiar lo de sos peccats e malicies. ¶ E deus aci attendre que fer aytals coses no es de grā carrech a nēgu: e maior mēt a dones religioses q̄ ia deuē esser veades a fer penitēcia. No resmēys de natura es de dōes no mol mēiar ni molt beure. p̄q̄ abstenir o deuinar nols es grā pena. E cō diu lo poeta oracius: tota dona bona es abstinēt: e cō sien passionades nols es molt grā a sofferir penes souin. Empero la mala fembra no segueix aquesta ley: car no es bona dona. E pertal la fembra mala vol tostemps galdir: tirar: reganyar: e mentir. perq̄ tart es que mala fembra haia contricció: car en tan dolent vexell noy vol deus posar tan preciosa ioya com es vera contricció ni vera penitēcia. Mas en la dona de deu no solament vera contricció li dona nostre senyor deu: ans encara la aporta a vera penitencia e a vera confessio.

¶ Aci ensenya que es confessio ni que requir a aço que sia verdadera.

Confessio verdadera es a nos necessaria per la ordinacio d' deu: e per lo mandament dela sancta esglesia: q' almēys mana cascun any cascu sia tengut de confessar e de combregar: e la cōfessio com sia sacramēt special dat per iesu christ ala sancta sgle sia christiana: ha tāta virtut que tostemps que lom bo reeb deuotament e verdadera deus li dona special gracia sua en la anima . e vltra aço q' procura molts dons e gracies de nostre senyor deu. ¶ E nota aci q' la persona deuota no solament se deu confessar vna vegada lay: ans li cōsell que souen: pertal que axi humilie la sua anima al seu creador: e acōseguescha la sua special misericordia e gracia: es aiult mes ab lo senyor beneyt. ¶ E deus saber que la confessio deu ha uer totes aquestes condicions: çoes que sia voluntaria: e si lo cor no to diu sapies quiet es mal senyal: e lauors la deus fer voluntaria: axi que la inclins a voler la. Car iatsia que no la vulles no resmenys ne est obligat de fer la e de voler la e de sobergueiar ala malicia de ta volūtat. Segonament deu esser verdadera: çoes que no digues sino ço que has fet. ¶ Terçament sia hūil e sens questions: e sies apparellat de star a tota penitencia: e a iuhí del cōfessor. ¶ Quartamēt deu esser pura e ab dreta intencio: çoes que faça per gloria e honor de deu: e no per ipocresia. ¶ Quintament que no duptes en la fe en res:

e que cregues que per aquella confessio aconseguiras remissio de peccats; e la gracia de nostre senyor deu maior que dabans sin est ben apparellat e disposat. ¶ Si senamēt que sia clara sens amagatalls: axi que no calles negū peccat ni ninguna circumstancia quil agreugen: ne parles en general: dient si has furtat que has peccat per auaricia: ans deus dir que has furtat ni coz: ni aqui: ni perque: ni quāt: axi que lo peccat sia de tots punts: dit ab totes les circumstancies sues: agreuiant lo peccat. En altra manera si per vergonya calles scientment aytala confessio es falsa e fenta: e est tengut de confessar ho altra vegada. ¶ Nota que com lo peccador se posa a confessar deu pensar que ell es digne cent vegades e mil de caure en infern p sos grās mals. Que dōchs aqll glorios senyor e beneyt nostre senyor deu q p la sua grā benignitat vulla tā grans penes e mals pdonar: p la vergōya e humiliacio ql hō fa de simateix en la cōfessio diēt sos peccats seguramēt: q si lō hauia seny ell ab tot sō studi e saber e voler deuria pēsar q puxa dir sos peccats ala maior cōfusio e vergonya sua q puxa al mō per fer ne plaer al senyor sobrebeneyt: e per descarregar se del peccat: e p attenyer tant de guāy spiritual com guanya aquell qui scientment reuelat e descobre sos peccats clarament e pura: e sens tota cuberta. E be es dolent qui aço sab que falsament vinga ala confessio. Ne per aço no vull dir que lom no deia hauer vergonya de

fos mals: no que per la vergonya call sos mals: nels cobra ab paraules scures o palliades: mes que per la vergonya se humilie dauāt nostre se^rnyor deu: contral qual ha peccat: e regonega sa maluestat: e axi conega quanta gracia li fa lo se^rnyor beneyt q̄ per tan poca pena li remet e li perdona tā grās e tan leigs peccats e mals. ¶ Ans consellen aci los sancts doctors que scientment sen vaia cascun a confessar a aquell cōfessor de qui haura mes vergonya: si donchs no perceb q̄ la vergonya li faria callar lo peccat: e veu axi / mateix que per la vergōya callaria de fet les cir^cunstancies agreuants aquell.

Ací posa altres coses que vera confessio requir quis seguexen:

Equir setenament vera confessio que sia dolorosa e ligada ab molt desplaer del mal fet: car aytal cō ella es pus dolorosa: aytāt plau mes a nostre se^rnyor deu: e per lo contrari quant lo confessant ha de sos peccats menys despler: o remembra sos peccats ab plaer o posa son fet en truffes: o en burles aytant es sa confessio pus irrisoria e contēptiua de deu: aytant prouoca deu mes contra si / mateix. Axí que daquella part dō deuria reportar gracia e misericordia: reporta ira e iuy cōtra la sua anima. ¶ Auytenamēt deu esser discreta

çoes que lom se sia abans ques confes be pēsat
 en los seus peccats e en les circumstācies . e que
 recorrega al millor confessor que puxa trobar :
 pertal que no sia mal consellat. Car com dix lo
 saluador si lo cech guia o mena altre cech: abdo-
 sos cabē en lo pou o en la fossa. ¶ Nouenamēt
 deu lom axi accusarsimateix que no accus a al-
 tra: ne lo confessor no deu demanar qui es aqll
 ab qui lo peccat ses comes: si donchs per altra p
 sona lo peccat nos agreuiaua fort: axicoz es da
 quells qui pequen ab mare o ab germana o pa-
 renta : o daquells qui han esuait hom ecclesia-
 stich o coronat : qui maior peccat cometen sens
 comparacio que no si semblant persecucio o in-
 uasio fahien en altra persona. ¶ Deenament
 deu esser la confessio fundada sobre bon propo-
 sit: e fer ne axi lom prepos daquauant de pug-
 nar cōtra tot peccat : e de guardar se de mal axi
 com puxa. ¶ Onzenament deu lom esser aper-
 cebut que sapia totes les circumstācies dels pec-
 cats qui son aquestes. ¶ La primera es la edat
 çoes que mes pecca lom aytant cō mes anys ha
 e mes seny. ¶ La segona si es en negun orde ec-
 clesiastich: o en matrimoni: mes que fora matrí-
 moni en cas que peccas carnalment : si donchs
 no era en pus alt orde o estament axicom es pre-
 uere o religios. ¶ La terça si es de sciencia: car
 aytāt com la persona es pus scient: aytāt pecca
 mes. ¶ La quarta es lo temps: car mes pecca

hom en temps de quaresma fahent contra deu
o en altre sāt temps q̄ no en altre temps. ¶ La
quinta es per lescandel si ha peccat publicamēt
o amagada : car aytāt com maior scandel o mal
eximpli lom dona desimateix aytant pecca mes
¶ La sisena es lo nōbre : car q̄ mes pecca e mes
vegades cau en lo peccat : mes pecca comuna/
mēt. La setena es la triga: car q̄ mes se triga de
leuar se del peccat mes pecca: e qui mes hi perse
uera mes sera punit. ¶ La. viii. es la intencio
axicom que aytant com la intencio daquell qui
pecca es piior: aytāt es piior lo peccat. ¶ La no
vena es lo estament: car aytant com lom es pos
sat per deu en gran estament: aytant es piior sō
peccat. ¶ Per rao daquesta circūstancia si les al
tres circūstācies son equals. ¶ La deena si es
quant lom pecca ab menys inclinacio: car axicō
la gran inclinacio e occasio comet maior iniqui
tat quant es en aquesta part. E ptal diu la san
cta scriptura: q̄ nostre senyor deu auorreix molt
pobre ergullos: e vell luxurios: e rich falsios: car
cascu de aquests ha menys occasio de caure en
los peccats damunt dits q̄ altre hom. ¶ Agreu
ge encara lo peccat lo loch: car mes pecca lom fa
hent mal en la sglesia q̄ defora: e axi dels altres
lochs sāt: Aximateix la manera del peccat pot
a greuiar lo peccat per moltes vies : segons que
les maneres son moltes e diuerses e males e pi
iors e pus contemptiues e menyspreants a no
stre senyor deu.

L

Aci ensenya coz deu estar la persona quis confessa: e com deu comensar al primer manament de deu.

A persona quis cōfessa deu estar agenollada als peus del confessor: o si es hom deu tenir lo cap descubert: e si es dona deu estar ab lo cap e cara cuberta: e al pits e tot lo cor sino la boca girada al costat del cōfessor: e no iames estat de dret en dret ni cara per cara: e deu comensar axi. **E** yo peccador o peccadora me confes a deu e a madona sãcta maria: e a mō senyor sent pere e sent paul: e a tots los sants e les sãctes: e a vos pare de tots los meus peccats quim membrẽ e qui nom mēsbren: e enspecial me confes a deu e a vos. **P**rimeralement que nostre senyor deu he offes en lo primer manament: car no le amat: honrat: temut: seruit ni obeyt axicom a leal seruidor seu. **A**ns le offes fahent deus stranys: amant mes mimateix e altres creatures q̄ a ell. e mes he amat offendre a ell que no als homens: preposāt la amor d̄ mimateix e daltres creatures ala sua. **E** contra lo seu sant manament he fet fahēt primerament deus stranys confiant en sompnis e en senyals: e en sternuts: en stelles: en noms: en cōiurs: en sorts: e en altres coses mes que no en lo meu creador. **E** Si has pecat en negūa mala

art: axicom en nigromancia o en semblants ac/
tes dignes ho tot clarament aci. ¶ Confes me
encara pare a deus e a vos q̄ no he retudes gra
cies al meu senyor dels seus grans e assenyals
e continuats benifets axicom son obligat: ne he
pensat com ma creat per sa merce: e ma conser/
uat sens neguns merits meus: e governat e res/
hemut: e rebut souint a penitencia: e sperat a es/
menar la mia mala vida. e axi d̄ molts altres be
nifets psonals: ni pens en lo seu fort iubi: ni en
ço en que ell me mana entendre e pensar tostēps
coes en fer la sua sancta voluntat. ¶ Cōfes me
encara pare que no nomē lo meu senyor deu ab
aquella honor e reuerencia que deig: ni quāt lo
veig en mans del p̄uere: o pas dauant ell passāt
per la sglesia: o encontrant lo per la vila quāt lo
preuere lo porta a combregar: o quāt oig sonar
lo seny quel leuen en la sglesia nom agenoll en
terra fahent li aquella reuerencia que la creatu
ra deu fer al seu creador: ans li so fort vil e des/
conexent e digne de gran confusio e pena: pquē
dich ma culpa a deu e a vos pare.

¶ Aci ensenya com se deu hom confessar
dels altres manaments de deu.

Egonament me cōfes pare a deu e a
vos del segon manament de deu q̄ es
no iuraras lo nom de deu en va. Car

moltes vegades le iurat : e son fort vicios: e per nores li iur tot iorn: em sō per iurat diuerses vegades. Aci digues sit est piurat en cort: o ab interesser daltre . Aci digues si has blasfemat ni mal parlat cōtra nostre senyor deu: o si has murmurat en res: ni renyat dins tō cor: o dita qualque mala paraula contra la sua reuerencia: axi com au egades contra lo temps dient: que no fa bon temps: o que no plou quant deuria: o semblants coses. o que not tens p pagat d deu . o si has iurades les parts de deu o de iesu cristi axi com lo cap: fetge: ventre: o per altres parts vergonyoses. o si has renegat per fellonia. o si has res votat o promes q̄ nou haies pagat. o si has res iurat que sia contra caritat: axi com no prestar a nengu: o fer fermansa o semblants coses. Digues encara aci si has trencada fe a nengu: ne omenatge: o reuelat secret quit fos comanat car tot aço toca al segon manament: e siu has digues ala fi del manament axi: per que men confes pare a deu e a vos: e dich humilmet ma culpa.

¶ Del terç manament çoes del colre lo sant diumenge e les feltes.

Erçamēt me confes a deu e a vos pare del terç manament: çoes que no he colt lo sant diumēge: ni les feltes manades p la sancta mare esglesia axi cō

deguera. ¶ Aci dígues en quines ocupacions te est occupat: ne sit has mes en iugar: o en ballar: o en altres ocupaciōs males. o si has fet fez fabena a infeels p' atu: o per altre: o sin has fet fer ata compāya: ne si has aquell dia hoida mis sa alta e cantada: ni sermo ni quant nas deffal lit: ni si estvicios: ni ta companya si lay fas anar almenys ales grans festes: ni si en aquells sants dies has entes en examinar ta cōsciencia: ni en oracio ni en legir coses profitoses ala tua anima o en dampnoses: ni en quines dampnoses has entes: ni si en aquells sants dies en special has entes en satisfier ala gola: o en altres viltats mes que en altres dies: o si has parlat en la sglesia: e turbat tumateix e als altres: e poch preat lo sermo: e poch honrades les coses santes axicom acostar se massa al altar contra la sancta ordinacio dela sglesia: e axi deles altres irreuerencies moltes.

¶ Del quart manament.

Quartament dich ma culpa a deu e a vos pare del quart manamēt dela ley çoes q' no he honrat mon pare ni ma mare: o si lo pare es viu de^o dir ta culpa sinols has honrats en paraules o en cerimōnies reuerents: axicom honrant los de paraula o besant los les mans: o sils has aiudat en lurs necessitats corporals: axicom est tēgut o tēguda

Sils est estat desobedient en les coses de deu : o en lurs bons cōsells si tē has tret scarn: ols has menyspreats o agreuiats per ta culpa. **D** si tu nols has demanat perdo apres la offensa: sino tantost apres la confessio donay consell e esmēa ho. **D** si son morts que no has deus pregat per ells: o lurs teitaments no has complits : nin has aquella memoria que hauer deuries en tes oracions: e altres bens: ans los est fort desconexēt. **D**ēsa en tot aco com hi has peccat: **I**tem digues ta culpa aci si has fills: sinols has nodrits a tembre deu ni amar lo: ney has tes compāyes informades : nels has ensenyat lo pater noster ne la aue maria: ni los fonaments dela fe axicō est obligat. **I**tem sino has infants digues ta culpa si noy has paciencia axicom deuries : nin fas gracies a nostre senyor deu.

Del quint manament qui es no faras homey axicom se segueix.

Daintament te confessa del. v. manament qui es no faras homey. **E** aci digues de fet si has mort negu: o cōsentit en mort daltre per qualqzvia: o las desuada de cor o siy est estat participant per consell o per fauor o aiuda: o que altre perdes membre o fama. o si has negū mort per infamia que li hagues iposada falsamēt. En totes aquestes

coses si fetes les has dignes la persona e lo loch
el temps e la manera: e axi deles altres circumstā
cies agreuant lo fet. dignes aci si has rancor ni
mala voluntat a nengu. Si has negu offes: si
has combregat ans quet sies reconciliat ala per
sona offesa: car aço es gran peccat. Sivedes la
paraula a nengu. si has perdonat de bon cor a
tota res qui mal te haia fet ni dit: nit haia offes
per qlqz via. Si est stat en batalles ne bregues
ney has negu ferit ni com. Si est massa pleuit
de ta muller o infant o missatge o seruenta o va
sall firent lo o esuahint lo. Si has preposit de
noure o de veïar te de res. si has procurat que
fembra no puxa concebre: o que aþs lo concebi
ment fassa abortiu.

Del. vi. manament qui es no fornicaras.

Senament te confessa del. vi. mana
ment qui diu no fornicaras. e aci de
dir clarament si de fet has comesa for
nicacio: adulteri: incest: o sacrilegi ab
monia: o ab dona dada a deu: o en altra peccat
carnal pus leig. o si per enamoramēts hi has in
clinada altra persona per esguarts tocaments:
o per qualseuol altra via ideguda: letres parau
les: o abelliments. Si has coneguda fembra en
temps de sa purgacio: o en temps de son part: o
en dies sagrats e sants. Si has tumateix pro/

uocat a aytal mal per mala cogitacio: o per vils paraules: e per tocamets sutzeus fets en tuma teix o en altres: e quins foren aquests actes tot ho deus dir: perque noy haia ney romangue ne gun peccat mortal amagat. Si has fetes alcauoteries o sostegudes en ta casa: o tractades en quina maneras vulla neguna turpitud: o dat loch p qualseuol via. Si iames est estat ni has fet o tractat negun matrimoni amagadament quins sia fet sens sabuda dela sglesia.

¶ Del. vii. manament

S Etenamēt te de^o confessar del. vii. manamēt q es no faras furt. E aci has a dir si has fet furt ni cōsentit quis sia fet: de grā cosa o de poqua: o si posseheixs res q̄t sia sospitos: o quit sia vengut de mal guāy: axi com per ioch o per vsura: o has res trobat que no sia teu. ¶ Si has mal consellat senyor o altre hauent potestat de pendre de sos subdits contra deu e iusticia. Si has pres res de decimes o promicies: o dela sglesia. si est obligat a deutes si pagues be missatges o seruents. Si has comprat res sospitos. si est estat en guerres o comes batalles contra iusticia. si furtist lauors gal lines: poylls: oques: o besties: o altres bens dells amichs teus mateys. Sit occupes de fet res de negu contra sa voluntat.

¶ Del vuyten manament.

Uytenament te cōfessa delvuytenmanament qui es no faras fals testimoni. Aci diras si has contra negu fet fals testimoni en iubi o fora iubi. o si has mal parlat de negu: maiorment cōtra papa: o cōtra prelats o prínceps: o contra hauent regimēt o senyoria: o cōtra religiosos o clergues o pares spirituals. E aci te offir apparellat a fer tota satisfactio axicoz del furt a consell del saui confessor. o si has tractat manipoli o rebellio cōtra senyoria.

¶ Del nouen manament.

Nouenament te confessaras del nouē manamēt qui es no cobeiaras la mul-
ler de tō proïsme. ¶ E aci diras si has haguda cobeiança dela muller del altre e si tan grā que haguesses fet mal si fos loch e tēps si de fet nest enamoratz: si al mal afer has treballat o fet qualqz tractamēt o despeses: o si li fas senyals o li dones raço de turbacio de tō matrimoni. E aci parla pregonament e sens fēta: car molts no cuyden peccar per la cobeiança solament: com empero lo cobeiar puxa esser peccat mortal.

¶ Del deen manament.

Cenament te confessaras del deē ma-
nament: lo qual es no cobeiaras la co-
sa de tō prohibisme. E aci digues si has
desuāt hauer de tō proisme res dl seu
axicom bou: mul: ase: casa: heretat: o qualseuol
altra cosa. o has treballat a hauer ho. e en aq̄stf
sants .x. manaments esta la primera part dela
confessio.

¶ Aci ensenya com se deu hom confessar
dels .v. senys corporals.

¶ Des dels .x. manament pare me cō-
fes dels .v. senys corporals queus he
mal guardats: ans souit he peccat fort
greument per ells. e primerament per
la vista. car diuerses vegades he guardat deça
e della cobeiant aço e llo: e digues aci en que hi
has peccat. E aximateix he fermat lull en aytal
cosa: o en aytal persona ensenyant oy e rancor:
perquen dich ma culpa a deu e a vos. **¶** Segōa
ment pare he peccat en lo oyr: car souint ma pla-
gut oyr coses vanes e vils e sutzes. Digues aci
quant ne com. **¶** Aximateix ma plagut oyr mal
daquell o daq̄lla: ey trobaua gran plaer. digues
aci com ni en quina manera. **¶** Terçament me
confes a deu e a vos del odorar: car fort carnal-
ment he odorades moltes coses: axicom flors ro-
ses mosquet cuieta e perfums e altres coses sem-
blāts: e mi adelitaua! fortmēt sēs negū esguart
g iii

que no hauia a deu. ¶ Quartament me cōfes
a deu e a vos del gust: car so me molt delitat en
mēiar e en beure: e tostemps me plauria hauer
mēiars especials e delicats: e beure millor vi q̄ls
altres: e noy quart temps: de iumis ni manera:
ni nodrimēt: ni beneesch la taula ans que mēig
ni apres meniar: ni faç a deu gracies aquelles
a que son obligat. ¶ Quintament me confes a
deu e a vos que he peccat per lo tocamēt: car he
tocat defonestament amimateix: e a altri: per a
questa manera e p aquesta: digues aço tot clar
e larch: car aci stan amagats grans peccats. E
aximateix ultra los senys corporals he peccat p
la lengua en massa parlar: e mentir: e baralla es
carnir: e menysprear als altres diēt orseses. mal
posar entre prohibimes: iactant mimateix: e iut/
iant los altres: legoteiant: murmurāt: menaçāt
e gitant malediccions: vituperant: reuelant se/
crets: truffant e burlāt: molt preāt mes parau/
les: e callant la hon deua parlar. ¶ Aci attē be
cascun daquells punts en especial: car cascu po
ria esser gran peccat segōs la cōdicio dela psona
perque pensa pregonament en cascu daquells.
¶ Apres lo peccat dela lengua me confes a deu
e a vos dela mala guardia del cor: car he pensa/
des moltes maluestats: em son delitat en aq̄lles
especialment en aço e en aço: e pensa aci larga/
ment en quey has peccat.

¶ Ací ensenya com se deu hom confessar
deles virtuts theològicals e cardinals.

Confes me encara a deu e a vos pare
deles virtuts theològicals. E primera
mēt dela sancta fe cathòlica: car no la
he haguda axí fort e viua e gran com
hauer deuria: ans moltes vegades hauent tem
ptacio dela fe son stat tot entre mimateix: e dup
tos per mon poch seny e poca consciencia: em so
fiat en coses cōtra deu: e nol he axí glorificat cō
son obligat e tengut: e com deu fer bon chrestia.
¶ Apres me confes dela segona virtut theologi
cal: çoes q̄ no he haguda en deu ferma sperança
ans he mes sperat de ma riquesa o de ma abtes
sa o parentela q̄ no dell. ne he pensat ni he spat
en lo regne de deu: ni he fetes obres per les q̄ls
hi puxa spar ab bona consciencia. ¶ Cercamēt
me confes a deu e a vos dela terçavirtut theolo
gical qui es caritat: car com dit he de sus no he
amat ni temut nostre senyor deu axí com son tē
gut: ney pens: ney atten ales grans e sobiranes
gracies que ell ma fetes em fa tostemps. ¶ Cō
fes me encara que no he amat mō prohisime de
cor: ne li he donat bon eximpli en obres e en pa
raules axí com son tengut. No he amats mos
enemichs ans los haguera molt mal fet si ha
gues pogut: els he portada gran rācor: e impero
ara los perdo ab cor entegre per amor de iesu
g iiii

chust. ¶ Apres me confes deles virtuts cardinals: e primerament de prudencia: car yo admistre continuamente fort mal los dons que de^o ma donats: axi de natura com de fortuna cō de gracia. Digues aci largament daq̄sts tres dōs e en special que no se ni vull saber ço que pertāy a ma saluacio: e visch continuamēt en grassa ignorancia. En special me cōfes a deu e a vos que no vull vetlar a conexer les astucies del diable: e a vencre mes temptacions: e visch axicom a cech nim se confessar: ni se quasi res daço a que so tēgut: ni se conexer mos mals: ni faç neguna providencia ala mort ni al iuhí d̄ deu. ¶ Cōfes me encara a deu e a vos dela segona virtut que es tempransa: car sō stat fort destemprat en seguir mes males inclinacions: e mes males passions son a tota res importable. e prouoch los altres a impasciencia e a mal per ma mala inclinacio e conuersacio e passions letges. ¶ Cōfes me encara dela terça virtut cardinal qui es fortaleza: car no contrast ab esforç al diable en mes temptaciōs: ans lo leix regnar sobre mí e fer a sa guisa a gran irreuerencia del meu creador. em leix vilment caure tostemp que son temptat per neguna temptacio. He peccat encara que no son fort ni pascient en mes iniuries e tribulacions: ans vinch souint a pūt de desesperacio. ni he en mí negun esforç: ans ma fortaleza gir a mantenir fatuitats e oradures: e a sostenir e a deffen-

dre' mos peccats e dels altres: en tant que mem-
brant me daquells me iacte: e non he vergonya
de deu ni de gents . ¶ Confes me encara a deu
e a vos dela quarta virtut cardinal qui es iustis-
cia : car no la mantinch quant es loch e temps:
ans per amor o per rancor contra altre la he im-
pugnada publicamēt: e apart per hauer ne mō
optat e mon entemēt: e per aquesta rao he im-
pugnat bons homens: e sostenguts los mals cō-
tra deu e ma consciencia.

¶ Aci tracta com se deu hom confessar deles
set obres de misericordia.

Guaraca me confes a deu e a vos pare
deles obres de misericordia corporals
e spirituals ¶ Primeramēt q̄ no he aiu-
dat a mō prouine en ses necessitats corporals a-
xicom de menjar: beure: vestir: e calsar: no con-
trestant q̄n poguera be fer sens damnatge meu
ni de ma casa. ¶ No he encara visitats los spitals
ni altres malalts: ni los encarcerats: nls he a-
iudat trametent los almoyna : o aiudant los p
altre cap per amor de iesu christ . ¶ Ni he aiudat
a rehēbre catius axicoz so tengut segōs la ley de
deu. ¶ He sō anat a soterrar los morts: ne acō so-
lar los trists e d'solats posats en angoxa e en tre-
ball. ¶ Cōfes me encara d'les obres de pietat spi-
rituals: car no he lexades d' ferm cor les iniuries

rebudes ans he proposat souint d'fer ne tota a
quella veniança que pogues : no contraitant lo
manamēt de iesu christ en contrari:perquē dich
ma culpa a deu e a vos. Aximateix dich ma cul
pa a deu e a vos pare que no he corregits carita
tiuament los errants segons la forma euange
lical:nils he a deu tirats per maneres degudes
ni he molt zelada la salut de mon prohisme. **M**
he dats aquells bons consells que haguera po
guts hauer dats a aquells quels me demanaue
abās mi son hagut fort des lealment . **M**i he cō
sellats a aq̄lls que he vists posats en dolor e en
amargura:ans he menyspreat lur afāy: e mi so
mostrat fort cruel. ni he pregat deu per aquells
qui mal me volen: axicoz me mana nostre sēyor
deu. **N**o resmenys he scandalizats a mon prois
me per molt mal eximpli quels he donat en pa
raula e en obra.els he prouocats diuerses vega
des a mal per ma poca caritat e poca temor de
deu: e per poca pietat quels he: perque daquest
defalliment de pietat vos dich ma culpa axicoz
puch ni se.

Aci comença e ensenya com se deu hom
confessar dels .vii. peccats mortals.

Le peccat encara p diuerses maneres
en los set peccats mortals. E primera
mēt per superbia:car moltes vegades
me son preat dels dons de natura axi

com si fossen meus e nols hagues per gracia de
 nostre senyor deu: em son glorieiat souint de li-
 natge: de bellesa: de bonesa: de força: de mon sa-
 ber: de riquesa: e de mon vestir e calsar: e dels al-
 tres arreus o ornamēts de ma persona e de ma
 casa: e non fehia a deu gracies aquelles que de-
 uia. Moltes vegades en mō cor he menyspreats
 los pobres: e men son lunyat em ho tenia a grā
 minua que fossen en ma companyia: o de parē-
 tela. ¶ So estat fort irreuerent a mos millors e
 maiors: axi spirituals com terrenals: car cōtra
 tots he mal parlat: e malvolgut souint e desuiat
 lur minua e atterrament: e aualots contra ells
 e los haguera volenter promoguts sino per pa-
 hoz. he encara mēyspreada tota correccio e prey-
 cacio e excomunicacio: e tot manament de san-
 cta mare sglesia. Hoc encara me sō souint iactat
 e preat dauāt los altres de mes gracies: hoc en-
 cara de mos mals en gran menyspreu de nostre
 senyor deu. Son encara gran ypocrit desuiant q̄
 mos bens sien vists: perço que sia molt preat e
 loat per los altres. E souint he fetes moltes bo-
 nes coses: mes pervana gloria que per honor ni
 lahor de nostre senyor deu. Donam encara via-
 res que tots los altres me degen estar als peus
 e que yo sia senyor de tots. ¶ Per auaricia he
 encara peccat en moltes maneres: e en special
 cobeiant que hagues possessions: honors: rique-
 ses e peccunies molt mes que non he: nem so tē

gut per contēt de aço que nostre senyor deu ma
dat. Ací diras si has pecat en furt o en rapina :
o consentit: si has comesavtura o fals mogubell
Si has fet frau en pes: en nombre o en mesura
o en mercaderia: o en comprar: o en vendre: o en
qualseuol altre contrat. Si deus res a negu per
força o contravoler del creador. Si has res gua
nyat en ioch ni en quin ioch. Si pagues be a mi
satge a servents a dida: o altres quit hagen ser
uit. Si has haguda alguna administracio: o est
estat tudor: o has res sospitos o que sia trobat .
¶ Si has retēgudes decimes o primicies : o si
has res aiustat per simonia: sacrilegi: percābi p
talles. Si occupes res dela comunitat. si la has
mal seruida e a ton prou temporal. Si has cor
romput aduocat: notari: o procurador p diners
o per dons. ¶ Si has falsament aduocat o rese
buts salaris desmesurats. si has resebuts dons
en preiudici de iusticia : comprāt la o empatxāt
aquella. Si has be administrats los bens de sã
cta mare esglesia. Si sabs res profitos q̄ no vul
les als altres comunicar o reuelar en temps de
necessitat.

¶ Del peccat de Ira

Apres me cōfes a deu e a vos pare de
ira : car souint me torbe fort dins mi
mateix em do malēconia em prouoch
a voler mal a diuerses persones. Ací

digues si portes rancor a nengu: o si l'has desonrat: o si t'el barallat: ni si t'el recõsiliat ni li l'has demanat perdo. Si l'has tractat mal a negu: o que perdes bens o persona: o membre: o fama. Si l'has menaçat a negu: o l'has proposit de fer veniansa. o si denegues la paraula a negu: o li dones senyal de maluolensia. Si est trist e dões tristoz a tõ marit o a ta muller ni a ta casa: o aytal e aytal persona.

¶ Del peccat de enueia.

¶ **Q**uartamēt me cõfes a deu e a vos pare del peccat de enueia: car moltes vegades he hagut desplaer del be del altre: em plaguera que nol hagues ell: mas que yol hagues. e haguera plaer de tot son mal axi dels bens spirituals coz dels temporals e hauia desplaer si hoya dir be: em plahia hoyr ne tot mal dir. ¶ Encara he peccat en acompanyament ab males companyies quim eren raojõ peccar en moltes maneres: e yo a ells. ¶ Ai he rebudes les inspiracions diuinals ab reuerẽcia ans les he per malicia grã gitades de mimateix e he prouocats molts a fer mal per diuerses maneres. e son stat fort cech malicios: fret desrahonat en tots los meus affers: perquen dich ma culpa.

¶ Del peccat de peresa.

Quantament me cōfes a deu e a vos pa
re del peccat de peresa: car yo son sens
tota feruor e deuocio en los fets de
deu tots iorns donant alongament e
dilacio a millorar ma vida: e so fort ignorant en
les coses de deu: e qm son necessaries a salut de
la mia anima. ab gran enuig me prenych de fer o
raccio: ni veig hora que men sia lexat. Aci digues
sit est confessat ne has combregat: ni si has feta
la penitencia de ton confessor. Confessat aci en
cara del gran temps que tots iorns perts: e dells
bēs que fer pories q nols fas per ta culpa: ans
has souint vergonya de fer be: e ames mes satisf
fer ala dita folla vergonya: que no ala tua con
sciencia ni ala honor de nostre senyor deu.

¶ Del peccat de gola.

Quantament me confes a deu e a vos
pare del peccat de gola: car moltes ve
gades he massa meniat e begut. e tro
be massa gran delit en viandes delica
des e precioses: e en beure bons vins. He trēca
da la quaresma o aytals de iunis manats e ay
tals. Aci digues si fas exces en beure: o en fer o
rebre conuits. e sit est embriagat: o si en los de iu
nis cuytes massa lo tēps del meniar. o si siēt be
neheys la taula: e leuant fas gracies a deu et sē
yes: o si menges mal nodridamēt: et peys aricō
a porch. e xi deles altres coses.

¶ Del peccat de Luxuria.

I Etenament me cōfes a deu e avos pa
re del peccat de luxuria. Aci digues cō
has haguts molts mals desigs e mol
tes males cogitacions e mals delits e
mals cōfētiments. Cōfesat encara si has come
sa fornicacio: adulteri: incest ab parents: sacrile
gi ab monia: o peccat contra natura: o per toca
ment vil e sutze fet en tumateix o en altre hom
o fembra. Si has mal vsat de ta muller. Sit est
acoltat a fembra qui hagues de son temps. Sit
est adelitat en vils paraules o sguarts. sivas de
nit e perque hi vas. Si ab iuglars o ab cantars
has trameses alcauotes: o has menades dāces
o has ballat o fet letres de carnals amors. Si
has vestidures desonestes e altres arre⁹. Si en
sompnis est caygut en carnal inmūdicia: ni sils
tas tu percurats o per ta culpa. Si visites fem
bres per mal enteniment: ni quines familiari
tats has ab elles. Si dones mal eximpli de ton
visitar o anar souint. E aço sia dit dels. vii. pec
cats mortals.

¶ Aci ensenya com se deu hom confessar dels
peccats fets contra lo sant spirit.

Deus te encara cōfessar dels peccas q̄s
appellē contra lo sant spirit. E prime
rument de presumpcio: e es si malicio

sement presumeixs que degues hauer paradís
sens treballs e merits. E aci dígues coz cerques
e vols per exces en totes coses delits: e no fas ia
mes neguna penitencia per tos peccats. ¶ Se-
gonament te confessa si maliciosament has im-
pugnada veritat manifesta: mātenuit ta taltar-
deria e oradura en preiudici de veritat. ¶ Ter-
çamēt si maliciosamēt has impugnat lo propi-
me hauen enueia dcla sua gracia sp̄ual: o dels
dons de deu que veus enell. ¶ Quartament si
maliciosament te endureys a tornar a deu e do-
nes dilació de dia en día: e menyspreant la bone-
sa de nostre senyor deu quit spera: e la sua gran
pasciēcia que ell ha en tos mals: net appavelles
ala mort ne al seu iuhí: ans est continuamēt pi-
ior: nit millores d̄ tos vicis ne mals: ne profites
en negun be. ¶ Quintament sit lexes caure en
desesperacio menyspreant la infinida misericor-
dia de nostre senyor deu e bonesa: quit soporten
to temps: ni has coneguda la grā gracia que ell
te fa sperant te continuamēt e celant tos mals.
¶ Sisenamēt te confessa quet metes a perill
de final inpenitēcia: çoes de caure en ta fi en la
ira de deu: e en perill de no hauer neguna bona
disposicio per aconseguir la misericordia de no-
stre senyor deu. ¶ Ne fas preparacio de no damp-
nar te: ni per hauer aci la sua gracia: e puys la
sua gloria. ne iames pēses en les esdeuenidores
derreraament o perpetuats penes. ¶ Perque pare

de tots aq̄sts peccats e mals dich a deu e a vos
 ma culpa en deman a deu misericordia. E sup/
 plich humilment a vos pare quem absoluats p
 amor de iesuchrist. ¶ Lavors baxa lo cap e ho/
 ies ab gran reuerencia la correccio e la peniten/
 cia quet dara lo confessor. E haguda la absolu/
 cio e benediccio sua :gracies fes a nostre senyor
 deu qui tanta gracia ta feta quet ha recõciliat
 ab simateix:e guardat daquiauāt als mils que
 pusques.

¶ Ací tracta dela terça part de penitẽ
 cia que es satisfaccio: e ensenya que es
 ni per ques deu fer: e cõ ha tres parts
 deiuni:e almoyna:e oracio:e tracta de
 deiuni.

¶ Des la confessio segueix se la sa
 tiffaccio: la qual segons los sãts
 doctors esta summariament en/
 tres coses:ço es en deiuni e en al
 moyna e en oracio. deiuni es ab/
 stinencia de meniar e de beure :e
 daltres coses plasents ala carn lo qual la perso/
 na elegeig e vol portar per amor de deu. ¶ E ací
 nota que lo deiuni fõ ordenat: e obseruaren los
 sancts pares per moltes rahons . ¶ La prime/
 ra: si es per reffrenar la cobeiança carnal:

Car diu cesarius en les seues doctrines que vigi-
lia e abstinencia de dormir e de menjar e de beure
toll la forza ala carnal temptacio: axico sostrau-
re la lenya al foch toll lo bollir ala olla. ¶ La se-
gona si es per assuauar nostre senyor deu: q̄ iat
sia que ell nos delit en nostres penes: enquant
son penes: empero en quant son medecinals: e
baxen la nostra superbia ens prouoquen a hu-
militat e a smenar nostra malicia entant li pla-
hen segons lo cor el voler e la bona intencio: el es-
forç ab que la prenen. ¶ Perque antigament
quant alguna comunitat: o alguna persona sa-
bia que nostre senyor deu era irat contra ella tã-
tost recorria a deuini e afflictio de sa persona a-
xicom legim de dauid: e de acab: e de aquells de
niuiue que per aquesta via assuauauen a nos-
tre senyor deu: ¶ La terça raho: si es per empe-
trar alguna gracia ab deu: e axi deuina daniel
quant volgue saber les coses esdeuenidores so-
bre lo poble seu. E pertal li dix l'angel segons que
legim en son libre: que depuys que ell posa en so-
cor de affligir simateix li era stat atorgat de sa-
ber ço que ell desuaua saber. ¶ La quarta raho
si es per fer gracies a nostre senyor deu dels be-
nifets: e gracies que ell nos fa: e per aço deuina
la quaresma per tal que donem delme: e axi fa-
çam gracies a deu de tot lany quēs atorga vida
¶ La cinquena raho a prolongar la vida corpo

ral: si es a reffrenar la nostra boca de massa mē
 iar e beure. Car dix senecha: mes gents mata la
 gola que lo coltell: per tal es regla entre los met
 ges: que qui vol viure sa: e molt segons natura
 deu seruar aquest consell: ço es que iames en sō
 meniar no seguescha son appetit: mas que toſ
 temps se leu de taula ab alguna fam. ¶ La sise
 na: si es per leuar alt la pensa en contemplacio:
 o per fer disposicio a oracio: car ventre ple no es
 dispost a gran deuocio ni a oracio: e menys ala
 sancta contemplacio. ¶ La. vii. si es satisfer a
 deu de nostres peccats: car com nos peccant of
 fenaz al nostre creador menyspreant lo: e volēts
 mes nostre plaher que la voluntat de deu. ¶ Per
 tal no solament som tenguts de voler complau
 re a deu: e de esmenar nostra vida: ans encara li
 som tenguts de satisfer per obres penals: per ra
 ho que reemam les penes quins sō degudes en
 purgatori ab altres penes preses de bon grat en
 tre les quals lo deuini es vna de aquelles. E es
 axi que aytant coz nos mes nos affligim ab ay
 tals penes per glorificar lo senyor veniant lo de
 nostres peccats: e satisfret li axi ales sues offēses
 tribulant voluntariament nostra carn: e aytāt
 ell perdona abans lo peccat: e remet mes e mes
 deles penes quins son degudes en purgatori.
 E aço donant a entendre lo beneyt senyor a nos
 diu nos axi per ysayas propheta. E no es aquest

lo deiuni que yo he elegit quem façau ami vos/
altres ço es que lo deiunant don afflicció assi/
mateix lo dia que deiuna : e que la sua carn sia
turmentada per cilici: o per altra tribulació e la
sua consciencia sia affligida en cendra: ço es en
memoria dela mort: e del iuhi de deu esdeueni/
dor: Cert aquest es lo verdader deiuni q̄ yo vull
e requir daquell qui ami vol offerir son cor : e si
mateix. ¶ E diu aci sen gregori que ver deiuni q̄
puia a deu: deu hauer aytals companyies: ço es
que aquell que deiuna se guard principalment
que no faça peccat: car lo peccat confō tot lo de/
iuni. E no solamēt se deu abstenir de peccar ans
encara de moltes coses d'gudes qui no sō: o grā
peccat axicom de molt parlar trufar: riure molt
dormir: e d' tot solaç temporal per donar compli/
ment: e forsa al deiuni: perço que abans : e pus
dignament puig a deu. ¶ Aquest aytal deiuni
deu esser secret axi que la persona nos leix defal/
lir: car diu sant hieronim que maleyt sia lo deiu/
ni qui empatxa la persona que no faça a deu los
serueys que fer li deu: axicom fa lo deiuni dels
folls ypocrits qui axis afflaquien que puys no
podien orar ni dormir: ni fer altres coses aque/
eren tenguts. ¶ Per tal dix sanct Pau que
lo seruey sia rahonable : ço es fet ab seny : axi
que no sia massa affligit : ni massa reffectiu

ni massa satisfactori ala carn:mas per bõa guí
 sa: çoes que sostinga la carn que no desfallisca:
 e que la castich de sos vicis e de ses supfluytats
¶ Dehia fulgencius envna omelia de q̄resma:
 que christia axi deu amar deiuni quel haia fort
 familiar e amich: car tots los grans seruidors
 de deu lan molt amat:e trobat fort profitos a si
 mateix.e han vist que sens aquest no podien bẽ
 regir sumateix:ne leuar se en alt per grans ora
 cions e contemplacions.e han haguda longa ex
 periencia que tots los bons abstinents han tro
 bades ab deu gracies molt grans:e merits e vir
 tuts. Et tots aquells qui abstinẽcies e deiunis
 han auorrit se son trobats ala fi fort enganats.

¶ Ací approua e loa molt deiuni:axicom
 se segueix.

a maren encara molt los sants fortmẽt
 deiuni: car saberen que lo redemptor
 qui nol hauia mester coz fos sens tot
 peccat: e fos forma e font de tota vir
 tut deiuna tostemps fort altament:
 e affligí molt la sua innocent carn:en tant que
 era fort sech e magre e escur. Car com fos molt
 ioue empero per sobres de afflictio ques daua
 apparia de molts anys. **¶** Semblant vida ten
 gueren los sants apostols:prophetes:martirs
 hui

e confessors e amichs de deu: qui la vida carnal han cōdampnada per obres : e per la lur sancta preycacio e doctrina a nos lexada:informāt nos a seguir lur penitēcia axicō a via e carrera pus segura:la qual ab si aiusta e procura moltes altres virtuts. Empero ia per axo nos impugna uē que aquells qui son flachs o vells o malalts segos veritat no puxē simatexs sostenir pus largament:segons iuhī de bona consciencia e de saui regidor e conseller. Car aytal sustētacio es caritatiua e necessaria a persones aytals. ¶ **M**i deus qui es pura bonesa e demencia no requer del hom vltra poder : ni encara tot ço quel hom pot fer: mas requir quel hom no tinga vida carnal ne curiosa :e en special hom donat al seu seruey axicoz son clergues e tot religiosos: en los q̄ls axicom enuers seruidors. e en aquells en q̄ deu apparer axicom en bells e clars spills la p̄feccio del saluador : e dels seus sants seruidors e elets tota p̄feccio de vida. e en special penitēcia e mēys preu del mou e dela carn. car per aquesta manera los seglars se tornen abans a deu: es corregeyen de lurs peccats quant vehen que los seruidors de deu per eximpli e per bona vida :e p̄ sancta preycacio los informen a fer penitencia: e a seguir ihesu cristi. E per lo contrari son mes scādalizats e mes prouocats a fer mal : si veyen la persona donada al seruey de deu que sia carnal e peccadora:que no de qualseuol altra persona.

E per aqst perill a esquiuar en special deuen los
 religiosos esquiuar tota vida carnal e tot mal e
 ximpli de simateix. E oz lo saluador haia fort me
 naçat a tots aqlls q darã de simatexs escãdels
 e mals eximplis: els haia promesa la mort eter
 nal: segons que legim. mathei. xv. Dehia lo sãt
 abat ysach que bellesa de monge era hauez la ca
 ra e lo cors magre e la color groga: e que tota sa
 apparença mostra que es cors mortificat: e que
 res no ha ab lo mon: e lo contrari es luy de bõ
 eximpli. ¶ Perço que dit es appar com lo deiu
 ni es satisfactori a nostre senyor deu per nostres
 peccats: e com ne rehemem les penes a nos de
 gudes en purgatori.

¶ Aci tracta dela segõa part de satisfaccio
 qui es almoyna: e loa molt aquesta sancta
 pietat.

Almoyna es la segona part de satisfac
 cio: la qual plau molt a nostre senyor
 deu: axicõ aquell qui es tot demẽcia:
 e pura misericordia: qui lo seu fill nos
 trames per misericordia. lo fill del qual tostẽps
 obra e preycã e ensenya misericordia. ¶ Diu sãt
 augusti que en special demanara nostre senyor
 deu en lo iuhí a nos de misericordia: e specials
 manaments multiplicats en cascun estaments
 ha posats a nos de fer misericordia. E ha fetes
 menaces de mort a aquells qui no faran miseri
 q uii

cordia. E a nostre exímpli nos ha ensenyats coz
les criatures fan a nos : e assimateix misericor/
dia. ¶ Si vols attendre al cors del mon general
special en cascuna especia. e sens pietat alguna
lo mō nos poria regir ni governar : ni poria per
res simateix conseruar en negun bon itament :
¶ Perque dehia sent augusti en vn seu sermo. ¶
com gloriosa virtut es pietat: car se sens ella es
morta: sperança no la podem hauer en deu si pie/
tat no ama. Caritat e que es sino pietat e liga/
ment cordial al proisme per amor de deu.. ¶ Ai q̄
val abstinencia si lom no ha pietat al altre. e axi
deles altres virtuts. Empero de pietat diu lo sal/
uador: donau almoyna e los peccats vos seran
perdonats. car axicoz laygua apaga lo foch: axi
la almoyna apaga lo peccat. Aquesta dels mals
dels altres crex es millora sils has pietat : dels
bens dels altres creix quant ten alegres. E aq̄/
sta virtut sembra aci: e aci cull e en paradís. e de
vn sembrar fa moltes messes . ¶ Manera ha de
sement gitada en bona terra: qui sembla perdu/
da e puys aporta guany. e ha .x. vegades mes: e
auegades cent. aquesta quant dona lauors prē/
to temps presta a usura: fa lom segurament a/
nar ala mort. ¶ Car com dix tobies a son fill. sobi/
rana esperança pot hauer en deu aquell qui fa
moltes almoynes e pietats grans als altres .
¶ Diu grisoftom que daquesta virtut procehe/
ren a nos grās bens : car diu que al hom pia /

dos nol desempara du ala fi: nel lexa aterrar ne
 hauez fretura: ne caure en más de sos enemichs
 En totes ses necessitats ha deus per ajudador:
 dona al hom victoria contra lo diable: porta loz
 a estament de penitencia: delliura lom de grans
 perills: procura la gracia de deu: porta lom a tē
 bre e amar deu: e puys a bona fi. ¶ Bertal con
 sellaua lo sant abat ysach que quant loz ha feta
 almoyna: decōtinent se deuria agenollar en ter
 ra e dir axí a deu. ¶ Senyor moltes gracies te
 faç qm has dada occasio e via de saluar la mia
 anima.

¶ Ací ensenya quines condicions deu
 hauer almoyna ans que placia a deu
 e segueix se.

Aquí ensenya com lo beneyt senyor vol
 empero que la tua almoyna haia les
 següents condicions. ¶ La primera
 que sia daço del teu: car diu la sancta
 scriptura que qui fa almoyna de aço d'altri: de
 ha aytal almoyna en grā abhominacio: ans diu
 que li es axí desplasent com es desplasent al pa
 re quant hom li mata son fill dauant sosvlls. E
 ací pren lo consell q̄ thobies dona a son fill diēt.
 Si has de q̄ faces almoyna: fe la segōs tō poder
 si molt has fen molta: si poch has fen poca. Car

sapies que aytant com la almoyna proceheix de
persona menys potent a dar e mes pobre: aytāt
plau mes a deu. ¶ Bertal dix lo saluador q̄ mes
hauia dat a fer lo temple de deu la vidua pobla
quiy dona dos diners: que no salamo quiy dōa
ifinit or. raho era car mes erē dos diners ala vi
dua pobla q̄ no a salamo quāt hī dōa. Aci pots
veure cō es a deu abominable la almoyna dls la
dres: raptors: vsurers: e daquells qui donen ço
que lur no es: e que han dels altres per furt o p
sobergueria: car coz dit es nostre senyor deu vol
que dons del teu. ¶ La segōa si es que dons del
milloz: car com deya la ley d̄ deu Numeri. xviii.
ço que a deu tot poderos sa a donar fort deu es
ser elet e bell e del millor: car ell ho dona tot. Ia p
ço no vol dir la scriptura que si has formēt e do
nes ordi per amor de deu: o altra cosa delmenys
valor que faces mala obra: ans fas almoyna a
deu plasent e bona. Car qualque cosa que lō do
per deu per la sua amor: pus q̄ don del seu allo
reeb nostre senyor deu: segons la bona intencio
e voluntat daquell quiu dona. Mas volem per
ço que dit es rependre alguns miserables e des
conexents a deu: que ço que donen a deu no loy
darien sino quant vehen que es cosa rebuiada:
ni per altra via nou porien axi be collocar ni or
denar a lur profit e honor: sino donant ho a du
axicom son aquells qui han fills o filles leigs: o
malaltizos: o per altra via occasionats: qui no

dariē a deu sino pertal com lo mon nol vol ni sa
 ben que so facen per altra via. E quant prea no
 stre senyor deu aytal sacrifici: pēsar to pots que
 poch: ans lo prouoca a fellonia cōtra aquells q̄
 tant menyspreu li fan deles|sues coses mateses
 e ell retrau de fer los axi larga misericordia coz
 dabans: o a fer los piors. La terça si es que ço
 que dones: que nou dones per vana gloria mas
 per sola amor de deu. Car daquells qui p vana
 gloria donen dix lo saluador que en esta vida ha
 uien lo guardo dela almoyna: e lo lur guardo e
 ra la vana gloria. Mas lo bon seruidor de deu
 atten que lo seu guardo sia en paradis: e pertal
 te lo consell de ihesu cristi diēt: ço que fa la tua
 mādreta nou sapia la sinistra: bastat que lo teu
 pare celestial ho veu tot: e ho stoia en son temps
 e en segur loch. ¶ La quinta es que dons men
 tre q̄ est viu: car siu fas procurar tas creximent
 de gloria en paradis: e releuacio d penes en pur
 gatori. ¶ E si tot to estoies que sia dat apres ta vi
 da: lauors te arrisques a grā perill: car per ven
 tura iames nou hauras tost: e si tost no tot: e si
 tot not fara tant de be. car lo be fet per lō mort
 no li proffita sino a releuar les penes de purga
 tori. Mas diras que paor te fa q̄ siu daues en
 vida que not fes fretura apres. Acit dich que ia
 mes no fon casa desseta ni vench a fretura per
 dar almoyna a deu. Car deus qui es pura veru
 tat ha promes de sostenir e de dar abundācia a

aytals persones: e daço que hã mester. E posem
que axi fos: coes que nostre senyor deu lexas en
correr aquells qui per ell donen almoyna: enca-
ra ia per aço negu nos deuria estar de dõar per
amor de iesu chüst. Pensant que la vida presēt
es curta: e la vinent infinida: e que donant per
deu aci: fa casa en paradís qui li durara tostēps
en fa plaer gran a nostre senyor deu: qui larga-
ment regardona tots nostres serueys e dons
fets per la sua amor. ¶ La. vi. que dons ab dol-
ses paraules e espatxadamēt: q̄ no faces sperar
aquell aquí has a donar: car fer lo sperar es fer
loy comprar: e dones li vexacio sens sa culpa: e
has ne menys de merit enuers deu.

¶ Aci ensenya quant plau a deu la al-
moyna que hom dona.

Ent basili en la omelia d pambus diu
axi. fill qui a deu demanes gracia ans
que la li demans fes al proïsme miseri-
cordia e gracia: e prouocaras a nostre
senyor deu que ell la faça a tu. Car ell diu ço q̄
feu e donau a hu daq̄sts pobres petits: sapiau
que ami ho donau: e yo ho preny per mi. ¶ O
fill donchs pus que per tan poch do fas tant de
be: que almoyna faces a deu: e tants de bens te
procures: tostēps que puxes fer almoyna pen-
sa diu aquest que lo pobre frare es teu: e tō deu

te represente: e que deus ta manat que li dons
 e ha donat mes que aquell quit demana. E aço
 per tal que donant reemes tos peccats: e lies a
 iudat per oracions daquell aqui dones. ¶ De
 sa encara que com lo pobre te demana: deus te
 demana ço del seu. donchs com loy poras negar
 e maiorment com ell to vulla altrament reguar
 donar. ¶ Pensa encara per quet demana atu al
 moyna deu sino pertal quet salue. E dochs not
 volras saluar: car foll est e sobres foll si nou fas
 e veuras ho en breu: e abans per ventura q̄ not
 penses. ¶ Pensa en q̄ntes coses despens tot iorn
 follamēt e vanament: e donchs com no despēs
 alguntant per saluar tu mateix. ¶ Pensa encara
 quantes coses deus tu a deu: e quāt li has a de
 manar. e tot ço haura bō recapte si tu dones vo
 lēter almoyna: sino dir ta nostre senyor deu ço q̄
 dix al mal scuder: ço q̄ legim mathei. xix. ¶ Si
 uēt maluat diuerses vegades mas demanat q̄t
 donas ço quem deuies: e tot to he dat: e donchs
 p̄q̄ tu no dones al pobre axicoz yo do a tu larga
 ment e alegramēt. Cert tu huras en les tenebres
 iusanes: coes en lo p̄regon de infern: e aço per la
 grā crueltat e auaricia: e p̄tal cō no has obeit a
 deu quit demana que fesses almoyna e que mes
 amaua que fesses misericordia que no sacrifici.

¶ Aci ensenya que empatxe lom a fer
 almoyna.

Et aço no contrestāt deus saber que
ni ha molts qui poch donen: e de mal
cor: e mes souint per vergonya que p
amor de deu: e caben en crueltat: e en
desobediencia de deu e raho daço son molts em
patxaments: e deffalliments que hā quils apor
ten a aço. ¶ Lo primer deffallimēt: qui fa quel
hom no sia almoynier: si es massa amar simateix
Car son alguns qui tant amen simateix: e tan
ta compassio han ala lur carn que per res no hā
compassio daltre: e aquests porta finalmēt de
a molta miseria: e que han mester a molts e ne
gu non ha pietat segons que posa origines en la
omelia del mal rich hom. ¶ Lo segon empatxa
mene afer almoyna: es amor dels seus: axicom
de infants: e de parents: E aço diu sant iheroni
es gran laç del diable. Car que lom per amor de
qualseuol persona vulla oblidar simateix: aque
sta es la maior follia del mon e qui sera altamēt
punida per nostre sēyor deu. ¶ Ne appar que sia
ben fundat en la fe aquell que oblida aiustar as
mateix en lo regne de deu per fer rich hom sō fill
ni sa filla: ni per qualseuol parent del mon. E ca
ritat ordenada: primerament deu començar as
mateix: pensar deus que si atu no es cara la tua
anima que no ses a altri: e que si tu no aiustes
per ella que mort tu altre non fara mēcio. E en
cara que mencio sen fasa valra poch la mencio
aquella per esguart daquella que ara oblides a

ci. ¶ E com diu cassianus que a molts ha dampnat la folla amor que ha haguda als seus: car son sen tant carregats en aquesta vida: q̄ puy nos son poguts descarregar: mas ab tot lo carrech son cayguts en infern. ¶ Per tal dix lo saluador: que tēps vēdria q̄ hō diria q̄ benauenturats son los ventres que no conceberen: ni engendraren. ¶ Lo terc empatxament es auaricia: Alguns son axi subiugats al spirit de auaricia: e axi ligats: per aquell que per res no darien alguna cosa del lur per amor de deu. ¶ E aquests en quin perill son: ni en quāts peccats enlaçats dit es ia damunt quant parlam del peccat de auaricia. ¶ Aquest peccat es fort perillos en persona religiosa qui de tots punts deu auorrir auaricia per paor del pecat: e per no trencar son vot: e per lo mal eximpli qui dona de simateix: e maiorment quant son religiosos e ecclesiastichs qui son administradors dels bens temporals. Axi que pres ço quils es necessari son tenguts de donar tot laltre als pobres de deu. Aquests diu sent bernat son en gran perill de dampnar lurs animes quāt son auars: car la clamor dels pobres puia toltemp a deu contra ells. ¶ Lo quart empatxament si es cōsell e eximpli de males persones e companyies: car los homens son molt inclinats de fer segons aquelles o aquells ab qui vsen continuament: si donchs lom perseuera ab auar e ab cruel: segueix se que aytal sia

Ara es axi que la maior part dela gēt del mō
es fortmēt e te a gran oradura donar almoynes
maiorment grans ni assenyalades: perque coue
que aquells qui aço vehen continuament o son
en lurs consells que aytals sien. **L**o quint em
patxament si es ignorancia grassa de saber que
es ço que lom pert no volēt dar almoyna: e qns
mals procura assimateix. car aytal hoz prouoca
deu a esser li cruel: fa q̄ sos peccats no li sien per
donats: fa que peccats continuament cresquen
fa que d̄us nol hou en ses pregaries: fa que cau
en grans casos e fort perillosos: fa que vinga a
mala fi. car scrit es que iuh̄i sēs misericordia se
ra fet a aquell qui no fa misericordia. **E** p̄ lo con
trari pert la persona tots aquells bens que pro
cura al hom misericordia: los quals son dits da
munt: e en special e sobre tots bens es aquell q̄
lo saluador tocha matei quinto dient: que ben
auenturats seran aquells qui faran misericor
dia: car misericordia trobaran ab deu. **E** en
special deu esser molt amada la dita misericor
dia e almoyna en quāt satisfia a deu per los no
stres peccats: segons que damūt es dit ia. **P**er
que appar cō deiuni e almoyna son dues parts
de satisfacio pertanyents a penitencia.

Aci tracta dela terça part d̄ satisfac
cio: qui es oracio: e ensenya quina deu
esser axicom se segueix.

Oracio es humil supplicacio e deuota a nostre senyor deu per obtenir coses degudes iustes e profitoses segons que posa damascenus enles sues sentencies. E que axi sia axi ho ense nyen los sants exponents les dites condicions de oracio per orde. ¶ Primerament que oracio sia humil supplicacio axi diu lo ecclesiastic capitol. xxv. qui diu que la oracio si d' cor humil hix aqlla trauca lo cel: e si no hix de cor humil no puia a deu: car ell ama los humils e atterra a los ergullosos per que los sants quant orauē per tal que lur cor fos humiliat pensauen en totes a quelles coses qui los prouocauen en humiliar simateixs axicom en lurs peccats: e en la multitut e granesa de aquells e en lo temps de lur vida mal despes: e en los bens que hauien perduts e merits: e bones obres lexades per lur culpa. ¶ E cogitauē quant hauien offes a nostre senyor deu. E aço los feya fort humiliar: e maiorment quant vehien que no contrastat lurs peccats nostre senyor deu tostemps los hauia fet grās benifets: els hauia molt espats en corregir lurs mals. E pensauen que lur via no era encara finida: nis sabiē q's seria dells en lo iuhí de deu. e hoiē dir q' los sants per pfeti q' fossē estats: haviē haguda sobirana pahor del iuhí de deu e dela mort: e aço los fehia humiliar fins a terra: e ab lo cor axi humiliat supplicauē ab molta grā cōfiāsa a nostre senyor deu mēbrans

la paraula de dauid qui dix axí a deu. Tu seny/
or cor humiliat ní contrit iames nol méyspreust
abans tostemps las hoit enles sues oracions.
E aci nota que per deffallimēt de humilitat mé
ysprea deus les oracions dels ergullosos axicoz
appar mathei. x. dela oracio que fahia lergullof
fariseu qui orant se exalçaua: e menyspreaua lo
publica: e pertal feu nostre senyor deu gracia al
publica: per tal com se humiliaua: car anassen a
la casa bo e iustificat: e lo fariseu ergullos sen a-
na ple de peccats ne sa oracio no volch deu que
fos hoída donāt eximpli als ergullosos que no
prosperen en res que vullen ab deu: car com dix
aqui lo saluador :aquell quis humilia sera exal-
çat: e aquell quis exalça sera humiliat. ¶ Per
raho daquesta superbia e presumpcio amagada
enlos coratges dalguns homens spirituales pre-
sumints de simateixs los leixa caure deus souit
en folls desigs: ço que desigen en lurs contem-
placions hauer visions: e altres reuelacions de
les coses celestials: o de altre mō. E daqsts folls
desigs cahen en piior. Car lo dimoni pren enells
poder tan gran quels engana apparent los en
forma de iesuchrist: o de qualque sant ols dona
qualque arrapamēt: o leuamēt sobre simateixs
e axils fa creure que son iusts sancts: e placent
a deu hoc encara los inclina a adorar simateix
donant los a entendre que ell es iesuchrist :o an

gel seu : e axils fa creure que son iusts sancts : e
 plasents a deu : hoc encara los inclina a adorar
 simateix donant los a entendre que elles Je
 su christ: o angel seu e axils fa caure de error en
 error: e de peccat en peccat fins quels ha al baix
 de tots punts els aporta a tots quant mals se
 vol. ¶ Perque donen los sancts pares consell
 aci a tots los contemplatius: que iames no ha
 ien aytals desigs: o sin son temptats quels se lū
 yen els menyspreen tantost: e deu cascu dir dins
 son cor axi. ¶ Deus te fa gran gracia que ell te
 leix viure per vn moment sobre la terra conside
 rats tots mals passats e presents. ¶ E donchs
 com est tu tant e axi foll: e presumptuos que tu
 desiges veure coses : qui solament se pertanyen
 a persones de gran sanctedat : e qui ia son mes
 della que deça: o donchs fort est foll. ¶ E aque
 sta manera tenien los sancts pares: dela vn dls
 quals legim que com lo diable li aparegues en
 semblança de iesuchrist ell li dix: yo iames no de
 sigi veure lo meu seyor en esta vida: nil vull veu
 re: car hom peccador so: e de tots bens indigne:
 perquet prech et man de part de deu que ten va
 ges: e lo diable partissen confus. ¶ Legim de al
 tre que com lo diable li aparegues en semblan
 ça de sanct angel quil venia a visitar: lo sant pa
 re li dix amich lo cami haueu errat: car nostre se
 yor deu nous trametia ami: mas a altri e axi ve
 ten. ¶ Perque los diables vehent que los sats

pares per spirit de humilitat no volien aytals vi
sions: nols ne gosauen temptar. Per les quals
coses appar que es vera la primera condicio que
damascenus posa que deu hauer oracio: coes q̄
sia humil. ¶ Bertal dix aquella sancta dona iu
dich capitulo. ix. de son libre axi. Atu senyor to
stemps ta plaguda oracio e supplicacio dels hu
mils e dels suaus.

¶ Aci ensenya com la oracio deu esser feta
ab cor attent: e com es perill fer lo contrari

m As q̄ vera oracio deia hauer la segoa
condicio aqui posada: coes que sia fe
ta deuotament e ab intencio de cor: a
xiu declaren los sants. Car coz nostre
senyor deu sia pura sauesa: e atena mes al cor
del orant que ales paraules: segueix se que a
quell qui hora e no ha neguna deuocio ne atte
na a deu gran menyspreu fa a deu: e per conse
guent per aytal oracio mes prouoca nostre sen
yor deu a ira que no a perdonar li: ni a fer li gra
cia ni misericordia. ¶ E nota aci que segons
que posen los sants doctors tres son los fruyts
de oracio: coes merexer: impetrar: e trobar con
solacio celestial: si donchs si la persona ahoza e
per sa miseria natural ha lo cor scampat: aytal
scampament no li toll lo primer fruyt qui es me
rexer: ni lo segon qui es impetrar: mas toll li lo

tercer q̄ es: car no reeb cōsolacio celestial. ¶ Perq̄ de^o aci notar q̄ lescāpamēt del cor ve a nos p̄ du esvies. La primera es p̄ la miseria natural: car per nostra natural corrupció iames no tenim lo cor fermat en res. ¶ Perque si lom qui ora fa son poder de fermar lo cor en sa oracio: e nol pot fermar segons que ell volria: aytal destrucció no li nou ans contrastāt li mereix enuers deu. ¶ La segona via es per voluntaria nequicia: axicom si la persona q̄ hora se vol ella horant aplicar e fer alguna cosa mala: o impartinent a bona q̄ no es al proposit: o per sa negligencia no vol refrenar les temptacions e cogitacions qui la torben: e aço es gran menyspreu de deu: e per cōseguent gran peccat quant aytal destrucció entreue en oracio: ala qual lo orāt es obligat. ¶ Perque nota aci vn doctor que si lom o dona seglar deu oracio ala qual es tengut per vot o per penitencia de son confessor: o per altravia: e scientment ell horant se scampa per esta manera: que ell per lo menyspreu que fa a deu en oracio quil obliga pecca mortalment. ¶ Diu encara segonament en esta materia axi: q̄ tot religios o clergue qui en son offici e en ses oraciōs ales quals es obligat se procura aytals distraccions o indeuociōs que ell pecca mortalment: e p̄ior que lo seglar en quant es en pus alt estament: e si p̄ aytal distraccio ell lexa res del offici al qual ell es

obligat ell no pot esser absolt sino fa integra satisfaccio daço que ha lexat per aytal distraccio p raho daço se deuen fort guardar homens e dones religiosos e clergues que en special quāt diē lo offici en lo cor nos posen a parlar ab negu ne facen esguarts ni gests per q̄s puxen torbar ne escampar en lo cor: ni perdre la deuocio per res: pertal que no encoireguen en tan grā peccat cōdit es. Per rao daço los sants pares ordenarē que los religiosos e clergues tinguessen tostēps scilenci en lo cor: ne parlassen lauors per res ab negu ptal que lo offici fos dit ab deuocio a deu e ells lo offerissen ab maior deuocio e reuerencia. ¶ Legim que a sent benet fon reuelat q̄ diables hi ha que en special han offici de torbar los ecclesiastichs: e de escampar los lo cor mentre q̄ dien lo offici: e que tots versos sillabes o dicciōs que lexen per aytal distraccio que tot ho scriuen los dits diables: els ho portaran tot dauant lo dia dela mort. ¶ Deu e que diran donchs lauors ne que respondran dauant aquell sobiran iutge tan malu at religios e religiosa: e tan malu at clergue qui com son en lo cor e lo offici diuinal se diu: lauors lo recitē ab truffes. ab rialles e ab burles guardant desonestament deca e dela ab lo cor scampat. ¶ E puor que es que souin lauors se posaran a parlar vns ab altres: e ab seglars: e lexaran lo offici o grā part no attenēts quant de mal fan: ni quant perill encoiren com

sia cosa quasi certa entre los ecclesiastichs que
 q̄ lexa o qui diu mal lo offici diuinal fa mala fi.
 e toltamps viu dolorosamēt o en molta vexacio
 e afflictio e miseria: e es ne be digne car puij tā
 fortment desconeix deu: q̄ deu lo auoresca deça
 e della. ¶ Bertal encara q̄ los seglars no sien par
 ticipants en aquest peccat se deuē fort guardar
 que quant lo offici de deu se fa: ells nos acosten
 als ecclesiastichs quil fan: o que nols diguen res
 pertal que nols sie occasio de torbar los e de tol
 rells lur deuocio e lur attentio sobre les coses de
 deu: en altra manera mes los valria q̄ noy vin
 guessen ney fossen: que quant hi son torben los
 officians a deu: e son participants en lurs pec
 cats: e en special en lo grā peccat quis comet la
 uors sobre la negligēcia e menyspreu de deu q̄s
 fa en lo diuinal offici.

¶ Ací ensenya com nos deuem hauer
 en fer oracio per guisa que sia plasent
 a deu.

 Sobre aquesta materia posa vn gran
 doctor los següents documēts. ¶ Lo
 primer si es que la oracio vocal no du
 esser lexada generalmēt p̄ scalfamēts
 ni visitacions celestials: si donchs no eren tan
 grās q̄ de tots punts tolguessen ala persona lo
 parlar.. ¶ La rao primera de aquest document
 si es: car diu que les paraules a nos donades p̄

la sancta scriptura ha hozar son fort altes: e per
lo sant spirit espirades e reuelades: e sots les q̄ls
deus te amagades grans misteris: perque coue
que sien dites de fet e ab gran reuerencia recita
des per gloria e honor de nostre senyor deu: al q̄l
deu hom humilmēt supplicar que ell per sa mer
ce los nos vulla reuelar: e les nos faça altamēt
e digna dir e tractar e assaborir. ¶ Pertal era ma
nera dels sants pares passats que quant deuiē
dir lo offici diuinal primerament supplicauē a
nostre sēyor deu quels fes gracia que dignamēt
e deuota li offerissen lo offici que lauors li ente
niē a offerir: els guardas de tota mala tempta
cio. E aquells qui axiu fan encara son special
mēt per deu auudats en fer oracio plasent a deu.
¶ La segona raho p̄q̄ los dits s̄ats pares consel
lauē que la oracio vocal no fos lexada si era: car
preserua hom de moltes fantasies e cogitacions
qui venen al hom qui hozar: e delliura de peresa
qui neix en aquells qui solament p̄sen sens ay
tal hozar vocal: e persevera lom de no perdre so
temp̄s. ¶ La terça car com la obra deia anar da
uant la contēplacio: pertal qui molt ora per pa
raula e vocalment: finalment mereix que vinga
a alta contemplacio. ¶ Lo segon documēt si es
que la deuocio que du esser en nostra oracio no
requir de necessitat que hoz gust ni senta les co
ses celestials: ni q̄ haia lagremes: car aytals co
ses se donen per sola voluntat de deu e de gra

cia special als homens spirituals : balta ala comuna e necessaria deuocio e deguda quel hō haia voler de loar deu e hōrar : e li entena a pagar lo offici e ço que li deu. ¶ Lo terç es que nostra intencio pot esser en tota nostra oracio en quatre maneres. ¶ La primera si es que horem per honrar e glorificar a deu: e aquesta es la principal e la millor. ¶ La segona si es pensar en ço q̄l prega sisvol sia cosa spiritual o temporal. ¶ La terça si es al significat deles paraules que dien hōrāt. ¶ La quarta si es que les paraules que dien lauors sien axi formades complidament q̄ noy fallesca sillaba ni letra. Qui donchs axi hōra que tostemps conserue la primera daquestes quatre intencions: lexāt les altres tres: o qui lexa la terça o la quarta per la segōa : ell prega be e hōra be. Es ver que la quarta e terça son necessaries en les paraules sacramentals: car aq̄lles se deuen dir totes perfectament.

¶ Ací ensenya com deuocio es fort necessaria a la oracio: e que es deuocio: e com creix en nos.

D Er millor saber aquesta materia de deuocio deus ací notar que Damascenus diu : que deuocio no es sino feruor de bona volūtat a deu: la qual cō nos puxa dins celar: per força se ensenya defora per diuerses indicis : axicom gran

foch nos pot amagar axicoz se mostra defora p
fum o per calor: o per qualque scintilla : axicom
qui ama deu el prega deuotament: ell sa a ensen
yar defora per qualque seyal. Pertal fa mester
al hom deuot e spiritual que ensenyar aytals se
yals sia prudēt e cautelos per esquiuar tota va
na gloria : e per esquiuar tot iubi e mal eximpli
daltre : coes que negu no puxa pēsar que tu que
ensenyas aytals senyals de deuocio quels faces
per vana gloria : e pertal que sies tengut per bō
hom. Car son alguns qui quant oren fan de si/
mateixs grans marauelles: e dien paraules fort
specials e fort tremeliades. aqsts aytals siu fā p
hauervanagloria sō falsos ypocrits: encara fan
grā brogit donāt grās sopirs: batēt se los pits e
gitāt se p terra. Certes aqsts aytals segōs la sen
tēcia de iesu christ ia aci rehebē lur guardo en la
lahor dels homens. Siu fan no per vana gloria
mas seguints la calor del seu cor: no resmēys sō
indiscrets e fan gran follia fahent de simateixs
aytals magnalies no sabents amagar lo tresor
de deu: qui es cosa aell fort agradable: segōs ap
par tobie. xii ¶ Deus aci notar empero q̄ deuo
cio se nodreix e creix en nos per aquestes vies.

¶ La primera si es pēsar que deus tot poderos
es present per tot loch: e per consequent es dins
ton cor: e sab clarament e veu tota ta intencio e
totes tes obres: e que ell es aquell q̄ es digne de
infinida reuerēcia e amor e lahor per la sua grā

excellencia: e per la sua beniuolència que ell te ha
 e per los grans beneficis e gracies que tu resebs
 del continuament: en has resebutz d'spuys que
 est en aq̄sta vida: en speres encara hauer per sa
 grā misericordia bēauēturança e gloria. E q̄ aco
 no contrastant q̄ tu las offes per infinides vies
 ni no cesses encara ne fas negun apparellamēt
 de cessar de tos mals: ans los multipliques tots
 i orns sens fi. E lo senyor beneyt calla e mostrat
 gran paciencia: e ensenyat que nou veia. cō em
 pero ell ho pas axi dolçament sperant ta correc
 cio: e q̄ el menes ta mala vida. ¶ **P**ensa encara
 en les grās obres del senyor: axi en les naturals
 com en les mortals. ¶ **P**ensa en la vida del salua
 dor: maiorment en la sua preciosa mort axi com
 dauall es tocat. e veuras cō seras prouocat a de
 uocio. ¶ **P**ensa encara en aquella preciosa mare
 sua: e en la vida dels s̄ats: e en lo seruey dls s̄ats
 angels. pensa en tos grās peccats e en ta mort:
 e en los grās iuys de nostre senyor deu: e en les
 penes de infern: e com pories esser dampnat si
 not guardes. ¶ **P**ensa encara espeyosamēt en lo
 regne de deu: e en los grans bens quit son pro
 mesos. e per aquesta via prouocaras tumateix
 a deuocio. ¶ **C**onsella sent augusti super iohannē
 e dehia que quis vol procurar deuocio que atte
 na a despullar se de tots punts e de tota cosa q̄
 li pogues dar delit fora: car tot aytal delit es e
 nemich de vera deuocio. ¶ **D**iu sēt bernat sup

cantica: que mouimēt de vera deuocio diuersos caps ha segons que deus inspira gracia ala persona per diuerses mares . car puians los sants a deu per deuocio: per diuerses scales hi puiaue e donē aytals eximplis. ¶ **D**iu que sent pere hi puia per vigor de gran fe. Sent paul per contēplacio dela diuinal sauiesa. Sent Johan per exces de grā amor. Sent andreu per gran oracio. Sent iohan babtista per especial e alta penitēcia. ¶ Perque appar ço que dix iesu christ que en la casa del seu pare: çoes en la cōgregacio dels elets moltes mansions e cases hi ha: çoes moltes maneres de inflamar son cor per deuocio a nostre senyor deu. E es axi que oracio sens deuocio es axi com meniar sens sabor que negun profit no fa. perque la persona qui vol orar ans de oracio deu son cor aplicar a deu lexant totes altres fahenes. e per hauer aço abās nos deu carregar de parlar ni de dir grā multitut de paraules. Car mes plau a deu dir poch e ab feruor de deuocio. ¶ Bertal consellaua lo saluador diēt ales gents a q̄ prehicaua. quant orarets no vul lau molt parlar. ¶ Dēsen se los ypocrīts que per molta oracio siē exaudits: e no es axi abās breu oracio trespassa los cels: en quāt es pus feruēt e pus deuota e mils entesa.

¶ **A**cí ensenya com tota oracio deu esser feta principalment a gloria e a honor de nostre senyor deu.

Fu encara la dita diffinició dela oració deu esser feta a deu: car tota nostra oració principalment deu esser feta a gloria e lahor del nostre creador. Car los altres sants no saben ques dien: nens poden res fer sino aytant com nostre senyor deu los ho reuela: els atorga ço que ells demanen. p̄tal tot nostre orar no es sino parlar ab deu: segons que diu sent augusti. Que lom donchs sapia que ell orant es a deu present: e que de deu ha a deuallar tot ço que demana. Aço deu lom prouocar a sobirana reuerencia: e honor e temor a deuocio a deu. ¶ Tot aço cogitat los sants passats tots temps fahien lur oracio ab tota aquella maior reuerencia e honor q̄ dien a nostre senyor deu: ço es agenollats en terra: leuant les mans els vlls en alt ab lo cap descubert si fossen homens: e les dones ab lo cap cubert: axicom diu sent pau cercant los lochs amagats. E aquí ab tot lur cor e esforç: e ab tots lurs seys e vigor e crits reclama uē la magestat daq̄ll eternal pare e senyor: girāt la manera del parlar e del estar: segons q̄l sperit de deu los mouia a adorar e a inuocar la sua altesa e bonesa diuinal: segons lo cōsell dela sãcta esglesia q̄ en la hora de terciã inuoca tots iorns lo sant pirit propofant li aytal lahor. ¶ Des linsga mens sensus vigor confessione p̄sonet. E vol dir en summa al sãt spirit axi. O spirit glorios qui est creador e deu nostre placiet quens faces

gracia que la nostra boca:lengua:penſa : ſenys
vigor e forca:tota ſe leua a adorar:e confellar a
tu la tua magnificencia e gloria:raho es car tot
quant hauem tot es de deu:e de tot li ſom ten/
guts e deutors. ¶ Dõchs digna coſa es que de
tot li retam gracies ſegons noſtre poder:lohant
e gloriſicant lo. ¶ Dehia ſant bernat que loar
deu es vida gloriſoſa e que ia representa aci la vi
da eſdeuenidora:que ſperam en aquella ciutat
gloriſoſa de paradís: car aqui tots los angels : e
altres ſancts toſtemps ſon encesos en gloriſicar
e loar noſtre ſenyor deu. E a queſt] offici farem
toſtemps enſemps en la dita ciutat gloriſoſa ſe/
gons que poſen los ſants. ¶ Quina empero ſia
la oracio del chriſtia enſenyanſ ho lo ſaluador.
mathei .vi. Pater noſter qui es in celis etc. la
qual es damut expoſta quaſi en lo començamēt
da queſt libre: pque no cal altra vegada repetir.

¶ Aci enſenya com ſom tots obligats
a horar e pregar lo ſenyor omnipotent
axicom ſe ſegueix.

Atten aci empo que cascu deu eſſer fort
inclinat a fer oracio ſouint e ab gran
deuocio. E aço primerament car ieſu
chriſt lans ha manada axicom appar
Luce.xi. on diu .demanau e rehebrets. E luce
xviii.hauem. E oue q̄ orets e q̄ noy deſſalliscats:

car qui lexa la oracio simateix desempara. ¶ E
 aci nota que aquest manament son obligats en
 special los ecclesiastichs. car ells hi son ordenats
 per lo poble: ey sō obligats per lur orde e per lur
 benefici. e si son regulars son hi tenguts per lur
 regle. ¶ E fon ordenat per los pares passats q̄ los
 ecclesiastichs orant cantassen: pertal que los se-
 glars oren pus deuotament quant hoē que los
 ecclesiastichs oren a deu per ells. ¶ Per rahon
 dao diu sent bernat qu e lo cāt ecclesiastich deu
 esser fort deuot e doloros: prouocant a plorar e
 hauer dolor dels peccats. e fan grā peccat aq̄lls
 qui lo offici de deu canten o permeten cantar si
 han aqui presidencia cants trencats e dissoluts
 e prouocants a luxuria e a rialles: e a dissolucio
 e semblantment pequen greument aquells qui
 canten e qui permeten cantar res en la esglesia
 en vulgar o en romanç: o cantilenes en ço de cā-
 çons seglares: o coses semblants. Com totes ay-
 tals coses sien contra la forma de cāt en la es-
 glesia dada per los sants pares passats: e tornē
 a gran derrisio e escarn del offici de deu: e del po-
 ble quin ha fort mal eximpli: e sen alleren de fer
 semblant: mesclant se ab los clergues en aytals
 cants: com ni haia molts qui mils los sabē que
 no los ecclesiastichs: e per consequent menyspre-
 en los ecclesiastichs qui si posen en lurs cants: e
 ço que dien de deu. ¶ Segonament son mes o-
 bligats q̄ los altres populars a l'orar e a pregar

deu aquells qui sō millor redituats : e millor po
den viure sens treball: e aço segōs mes o mēys .
Car aytant com lom reb de deu mes dons e be
nifets : aytant li es mes obligats a fer li gracies
de fet e de paraula: e aytāt cō deus li dona mes
temps en que pot despendre e entendre a oracio
aytant lom deu mes aquell temps ocupar a o
racion e en altres sanctes obres . ¶ Cercament
es tot hō obligat a horar . ¶ Bertal dix iesu christ
Luce. xviii. coue a horar . Ara dien los doctors
que aquesta paraula coue que es paraula obli
gatoria. almenys son obligats de dir la peniten
cia cotidiana aells donada per lur cōfessor. E sō
tenguts vltra aço de horar supplicant a nostre
senyor deu per remissio de lurs peccats: e per im
petrar e hauer sa gracia e gloria: e de fer gracies
al senyor per sos benifets generals e cotidians.
E son tēguts vltra aço de aiustar se en les esgle
sies en les festes e en los dies assignats: e aqui a
dozar lo precios cors de iesu christ: e aqui se de
uē exercitar e ensemps a horar ab aquella deuo
cio que deus los administra: cessant de parlar e
de tota cosa quils puxa empatxar lur deuocio e
oracio. ¶ Deuen encara pregar per bō estamēt
dela cosa publica: e per aquells quils fan be: e p
lurs amichs e enemichs: e per morts e per vius
segons quels son obligats per caritat o per beni
fici o per manament de deu e dela esglesia: o se
gons que la consciencia los puny a horar : e per

aytals o per aytals. Per tal hauem iacobi secū
do axi. ¶ Orau los vns per los altres : pço que
deus vos salue per la sua gran pietat e bonefa.

¶ Aci ensenya com sō encara obligats a horaz
per altres rahons.

Euem encara segonament esser incli
nats: a orar attenent al eximpli dels
sanctis pares passats e sobiranament
per lo eximpli del nostre sobiran cap:
iesuchrist: del qual legiz que horaua souint hon
que fos: car lo glorios senyor per hauer pus ap
te loch a orar diu se q̄ atart iahia en ciutats : ni
en viles: ans apres son sopar anaua ab sos de
rebles a iaure fora les habitacions deles gents
en los camps: e aquí quāt los altres dormiē ell
se separaua. E si fos prop de mōtanya aquí sen
puiaua: e aq̄ agenollat primeramēt glorificaua
e sātificaua lo seu pare. ¶ Segōamēt lo suppli
caua quēs perdonas los nostres peccats : e per i
petrar a nos copiosament misericordia: e gracia
e lo regne de deu: e orāt leuaues de terra : e a p̄s
se agenollaua: e gitaues tot p terra, humiliāt se
al pare tot se torcia: leuaua los vlls e les mās al
cel cridaua grās crits axi q̄ tot se leuaua anar so
bre simateix: e ab tot sō esforç e poder e pēsa e se
nys tot se euisceraua es leuaua anar en terra se
gons la sua humanitat donant anos en aço exi
pli cō deuez orar de tot nostre voler saber poder.

e esforç ptal q̄ nostra oracio axí esforçada puig a
deu tot poderos. ¶ Legi aximateix de sent paul
de sent iauime menor : e de sent berth omeu que
orant se agenollauen cent vegades de dia e cent
de nit. ¶ Legim semblantment que los sants p
orar ab maior feruor e deuocio sen anauen als
munts e als lochs apartats: car hauien experiē
cia gran que mes impetra e mes obra ab nostre
senyor deu vna poca oracio feruent e cordial en
vna ora: q̄ no molta e tebea o freda en .xx. anys
¶ Segonament nos deu inclinar a hozar la ho
nor que es feta a nostra oracio: e a nos per ella:
car per los sants angels es offerta a deu segons
que raffael angel dix a tobies : que ell li offeria
la sua oracio a deu: e nostre seyor du la reeb be
nignament: segons los merits e bona disposicio
daquell qui la li offir. ¶ Terçament car la ora
cio de simatexa es dels alts serueys e bells e pre
ciosos que hom pot fer a deu: segons que posen
los sants qui la appellen Cultum latrie: coes ser
uey a sol deu degut p̄ la sua reuerēcia. ¶ Quar
tament car la oracio porta ab si exercici de mes
virtuts que neguna altra cosa qui a deu se offi
ra. car aquell q̄ ora purament coue que ell se ha
a humiliar a deu axicom damunt es dit: e li co
ue que haia gran fe en deu: e gran esperança en
ell: e quel am el tema alguntant : e que sia luny
d̄ tot peccat mortal: e que ador lo senyor ab pru
dencia e ab nedeia de cor e ab gran fortaleza: con
fiāt sperar la sua gracia: e que li vaie ab veritat

Vlet ací la oracio coz se liga ab totes les virtuts
 e com exercita lō en tota virtut. e sol per aço deu
 ria hom hozar fort souint ¶ Quintamēt car la
 oracio nos fa gran profit: car primerament nos
 fortifica lo coz en les temptacions. ¶ Bertal diu
 sāt bernat que si nos no leuam souint lo coz alt
 al senyor supplicant lo quens faça forts ens a/
 iut: q̄ tanta es la malicia del diable e la miseria
 de nostra carn: que tantost cauriem en terra. p
 que fa mester que persona spiritual iames nos
 leix apagar lo foch d̄ deuocio: nel fum de oracio
 en sa boca: ans tostemps per alguna deuota e
 piadosa cogitacio sia leuada alt a deu loāt lo: a/
 dorant lo: e glorificant lo: e benehint lo retent li
 gracies dels seus grans benifets: e supplicāt lo
 per misericordia: per saluacio assimateix: e p los
 altres. ¶ Aytals sanctes cogitacions son la lenya
 del altar del coz en ques nodreix lo foch de deuo
 cio e de amor de nostre senyor deu: e qui cōtinua
 ment te ocupat lo coz del hom: e leuat alt en no
 stre senyor deu: e conserua en lom la sua memo/
 ria quasi tostemps. ¶ Dehia sent crisostom ve/
 ies en quina necessitat est posat tantost fiācosa
 mēt recorre al teu pare celestial: car aquest es lo
 maior remey e lo millor e lo pus segur q̄ al mon
 sia: lo ql hauē hagut dellmateix ql nos ha cōsel/
 lat e preycat: e souint repetit p la sua grā benigni
 nitat e bōesa. ¶ E sapiēs p cert diu aq̄st q̄ si en tu
 no defall oracio q̄ ia not d̄fallira la misericordia
 del teu sobiran pare. ¶ Per aquestes rahons

appar com cascuna pson cristiãna deu esser fort
inclinada adorar e orar tostemps e souint lo seu
creador.

Aci ensenya com se deu hom apparellar a o-
rar.

Empero per tal que la santa oracio sia
acceptable e plasent a nostre seyor deu
Consellen los sancts quel hom se ap-
parell a orar e no vinga dauant deu a
ricom a hom sens tot seny quis pēsa que tot ço
que demana li deia esser donat en tostemps sēs
tota altra contradictio. Aquest aytal no es ap-
pellat orador mas temptador de deu qui presu-
meix de demanar a deu sēs tota preparacio a ell
cō laia offes sēs cōpte: e sens manera. Per rao
daço nos auisa aquell sant doctor beda q̄ quant
nos volrem orar que lo nostre cor sia net de tota
vil e sutze: e mala cogitacio e iniqua: o sibi es de
fet prech ab grā esforç lo seyor beneyt que lā git
per la sua merce: e tu aiudati ab tot ton poder e
deus aiudar ta si tu has enell ferma confiança
ne ti cal duptar: car axins ho ha ell dit en la sanc-
ta scriptura en diuersos lochs. E cō de fet ell no
lā gitas e tu hi fesses lealmēt tot ton poder ia p-
aço no lexes ta oracio net torbs: net esmays: car
non guayes menys merit. E deus te dona seyal
en aço que ell vol prouar ta paciencia: e lat vol
donar a conixer quanta es ta virtut: ni ta bo-
nesa: per tal q̄ aquí conegues quant de be ha en

tu: ni com es digne de hauer ço que demanes.
 E deus encara fer ton poder que noti acosts ab
 desplaer: ni ab tristor: car com diu sant pau que
 nostre senyor deu vol alegre seruidor. ¶ E si per
 uentura te sents fret: e pereos deus te poderosa
 ment reptar: e contra ta peresa exercitar vigoroso
 fament: e pensar quanta gracia te fa nostre sen
 yor deu qui vol que parles ab ell: e tractes e im
 petres ab ell tot ço quit sera necessari. ¶ Deus
 encara pensar com ell es aqui present quit veu
 et guarda tu que faras: e com te membrara dell
 e quines lahors e gracies li faras per tants be
 nifets: e gracies que ell te ha fetes: ¶ Segona
 ment nos ensenyan los sancts de pregar nostre
 senyor deu de boca: car la oracio vocal toll al hõ
 les fantasies qui van per lo cor. No resmenys
 que nostre senyor deu se vol servir de nostra bo
 ca: com sia orgue e artifici que ell ha fet principal
 ment per la sua lahor. ¶ E aximateix que lo cor
 se escalfa mes en sa oracio quant lengua li aiu
 da e la carn nostra se alegra tota quãt la anima
 troba plaer en orar. ¶ No resmenys que la ora
 cio de boca fa gran disposicio a puïar en contem
 placio perq̃ appar q̃ no deu hõ menysprear p̃ res
 la oracio de boca e maior mē a aq̃ll qui no ha les
 pirit molt aueat de puïar en cõtēplacio. Lo terc
 appellamēt e aiuda q̃l hõ deu fer ala oracio sies
 q̃ hom se abstinga de peccar mortalment: e que
 hom se applich a deuocio aytant com puscha: e

ques humiliu dauant deu pēsant en la sua dignitat e alteſa: e puys en ta miseria e en tos grās e molts peccats. E ſi vols aiuſtar deu ni o alguna aſpredat corporal allo plau molt a noſtre ſeynor deu. E ſi aiuſtes almoyna e obres de pietat: axicoz es pregar deu per los enemichs o ſeruir malalts: o lexar les iniuries e cofes ſemblāts. Aqueſtes obres fan la oracio fort alta: e la fan volar fins ala cara de deu: ſegōs que legim tho/bie. xii. ¶ Lo quart apparellament ſi es lo loch e poſen los ſāts que la eſgleſia es loch apte e ordenat per a hozar: pertal ſe deu caſcun guardar de tractar aq̄ negocis ſeglars: o de dir vanitats o de fer cofes qui no ſien al ſeruey de deu. ¶ Dehia eppifanus a ſancta paula: com la eſgleſia ſia caſa de dū deputada hō ſia es ſanctificā lo p̄cios cors de noſtre ſenyor ieſu chriſt: per lo qual ſien aqui multitut dangels ala ſua reuerencia: e ſia loch on ſe fa lo ſacrifici tot iorn es diu lofici diuinal: pertal ſe deu fort guardar caſcu d̄ fer ne dir cofes que no ſiē a honor e gloria de noſtre ſeynor deu: axicom parlar: truffar: ballar: e fer cofes ſemblants. E recompta lo dit ſant en la dita epiſtola que com en la ſeu de alexandria ballaſſē alguns qui hauien fetes nocēs: que tots torna-ren muts e cōtrets: ni iames negu non poch curar ni guarir per res. ¶ Recōpta aximateix encara com en nicoffia vn hō generos vingues ala ſeu per murar les dones en diumenge ab altres

iouens: e aquí axí mirant fossen moltes dissolu-
 cions: soptosament vench lamp del cel qui tots
 los mata axí marauellosament que com ells sty-
 guessen en mig del poble: solament mata aells e
 no feu mal a negun altre. ¶ Recompta encara
 aquí mateix que com en aquella matexa feu en vn
 loch secret vn hom volgues conexer carnalment
 vna dona: e ia la començas de tocar sutzament
 que la terra se obri deus ells: e en cors e en ani-
 ma sen entrarē abduys ensemps en infern: per
 les quals coses conclou aquí lo dit doctor q̄ no-
 stre senyor deu es fort offes que negu faça letge-
 sa en les sglesies: com siē lochs aells deputats a
 pregar e adorar. Ne ha secta en lo mō qui faça
 menys honor ala sglesia que son christians. Car
 aquí almenys als diumenges e ales grās festes
 qui son dies a deu deputats deurien regonexer
 lo senyor: callant e abstinent se aquí de tota offē-
 sa sua: e orant e adorant e retent gracies al be-
 neyt senyor. ¶ E ells aquells dies son aquí pus dis-
 soluts parlant de lurs negocis: e estants fort va-
 nament e ab poca deuocio: maiorment coz a ps
 lo precios cors de iesu christ es sanctificat: e iesu
 christ nostre redemptor pare e senyor nostre es a
 qui vengut deurien estar ab maior temor e reue-
 rencia que dabans. ¶ E lauors alguns sen ixen o
 si romanen no faran en res senyal ni mencio de
 la presència del senyor. ¶ Veies com se appellen
 es retē mal dignes que lo sant sacrifici los apro-

fit poch ne les oracions quel preuere diu per lo poble al senyor aquimateix los valen poch :ans prouoquen lo beneyt pare que tot losvinga per lo contrari.

CAcí ensenya com grans sēyors iames no deu rien posar en cases de religiosos maiorment de dones perço que no les torben de lur oració e de uocio en nostre senyor deu.

Egiz enles histories teutoniques que en aquileya hauia comunament rey orat e officials maluats : e curials en diablats: e tostemps lo poble viuia en diuis ab lo rey: e lo rey ab lo poble: per la qual cosa lo regne vench a tanta perdicio e destructio q̄ lo poble tempta e assaia de mudar la sēyoria. E la senyoria aço sentint si assaia de deffendre si mateix de sos pobles ab gent strāya: per la qual cosa iames aquell poble no poch de cor amar a quell rey: ni anar li dar. **E** coz aço hagues durat lōgamēt lo rey pde tots sos ifāts: dela qual cosa lo poble fon fort alegre pensant que pus q̄ lo rey no hauia infants que apres sa mort ells porien millor mudar: e millor la sēyoria. **E** cō sobre tots aqueits mals fon consultat vn sanct patriarcha de aquileya appellat agapitus : qui puys fō canonizat p la s̄ata sglefia de roma: car fō fort sant hō e qui hauia spirit de prophēcia : e souit hauia grās reuelaciōs celestials. **A**quest aytal donchs respos axi : nostre senyor deu vol

que aquest poble tostemps haia rey horat: e dol-
 lents curials: e officials car aquest poble ha aco-
 stumat de fer gran irreuerencia ales esglesies: e
 als seruidors de deu: e es poble qui lelament iu-
 ra de deu: e fa a deu poca honor el ha quasi per
 oblidat. ¶ Ell rey aquest no heretara en aquest
 regne ni iames haura pau ab sos vassalls: car
 no ha corregits ell ni sos predecessors los deffal-
 limets qui son cōtra deu: e contra sa reuerencia
 abans hi ha aiustat. Car tostemps ha fetes ses
 posades e ostals per sglesies e monestirs e cases
 religioses deputades al seruey de deu dela qual
 cosa sa seguits infinits mals e irreuerencies cō-
 tra deu e sos seruidors e lo seu seruey. E per tal
 com la regina sa muller ha consentit en totes a-
 questes coses quiu poguera tot hauer corregit
 sera gitada daqst regne apres la mort de sō ma-
 rit: e viura daqauāt p tota sa vida en tota sa p-
 sona en malaltia ppetual: e en grā miseria: e po-
 bresa e desēpada p tota creatura. E lurs mals
 curials: e officials serā per lo poble dissipats e p-
 duts fins ala terça generacio. El poble aqst ap-
 tot aço sera flagellat e pseguit p diuisiōs e guer-
 res dis e de fora fins q̄ aqsta tātā irreuerēcia de
 deu sia bē corregida. ¶ E aço dit diu la historia
 que de punt a punt se segui tot dins .v. anys fe-
 ta la dita prophēcia tot aço fo ncomplit: per ra-
 ho dela q̄l cosa lo dit poble torna fort a deu: e da-
 quiauant honra mes les sglesies e monestirs e

seruidors de deu que gent del mō. E iustinia em
perador qui vench aquí pregat per lo dit poble q̄
feu nouelles leys e fort altes e reuerents en grā
reuerencia de nostre senyor deu : e deles sglesies
e monestirs e dels seruidors de deu : e dels sants
bisbes e pares del poble christia. e encara na ti/
tol en dret quis appella codice de sanctis ep̄is .
¶ Per totes aquestes coses appar com lo po/
ble christia deu fer grā reuerēcia ala sglesia per
honor de nostre senyor dū : e pertal que lurs ora
cions hi sien holdes pus yuersosament. ¶ Re/
compta aquí mateix la istoria q̄ en liguria prouī
cia tots anys hauia seccada : e siy plogues poch
o molt tot era pedra sequa : que tots los blats e
vinyes consumaua. e interrogat sobre aço lo sāt
bisbe zozimus respos axi. En aytal monestir de
dones trobareu tots iorns cauallers : e altres
gents qui les besen e les abraçē en la sglesia : els
parlē de moltes viltats. Sapiau que sino gitats
lo monestir a terra axi que noy romanga pedra
sobre pedra : iames esta plaga no cessara. car no/
stre senyor deu es aquí fort desonrat : en quāt a/
quells fan aytals legetses en la sua casa e tēple.
¶ No resmenys veureu en breu lo iuy de deu fort
contra aquells qui aço fan : e contra elles qui
consenten. ¶ Aço diuulgat aleocart rey de ligu
ria tātost mana destruhir lo dit monestir axicoz
ho hauia dit lo sant bisbe : e luny daqui ell ne he
difica hu molt pus bell a honor e a gloria de dū

lo qual feu poblar de sãctes dones: e no volgue que neguna daquelles qui forẽ en lo primer monestir fos o intras aqui gran ni poqua . E posa aqui aytal ley que tot hom de qualqz condicio q̄ fos qui entras dins sens necessitat clara e euident iutiada per la comunitat del monestir que prengues mort. e lauors la plaga aquella cessa e deus dona al dit rey grans victories e riqueses: e prosperitats en aquesta vida: e vench a grã p̄ feccio de sanctedat ans que moris. e sa muller q̄ en totes les coses de deu li era fort leyal e aiudadora feu nostre senyor deu fort assenyalada seruidora sua :tant que feu grãs e molts miracles ans e āps sa mort. E als mesquins aquells qui en los dits mals eren participants foren extirpats en diuerses parts del mon: e moriren miserablement deça e della: sino alguns pochqs quis esmenaren ab gran penitencia. ¶ Uet donchs com vol nostre senyor deu que les sglesies e monestirs sien tenguts en gran reuerencia: pertal com son cases sues deputades a oracio. ¶ Pertal dix lo saluador nostre iesu ch̄rist per lo profeta a xi. *Domus mea domus oracionis vocabitur.* E vol dir que la sua casa es appellada casa de oracio. e per consequent qui ala casa e al temple de deu fara defonor: deus lo portara a gran confusio e vergonya.

¶ Ací ensenya com propria cosa es hauer loch

apte a pregar deu: hoc encara tot altre loch hi es
bo o couinent: seruada manera.

Encara lo nostre reuerent
saluador: no solamēt la sglesia es loch
sufficiēt per fer oracio: ans encara ta
propria casa en vn ranquo amagat e
loch escur es fort apte loch a horar:
pertal dehia lo beneyt senyor mathei. vi. ¶ Tu
autem cum oraueris intra in cubiculum tuum
et clauso hostio ora ad patrem tuū: et pater tuus
qui videt in abscondito reddet tibi. E vol dir axi
que si tu vols orar entratē dins la tua casa e tã
cada la porta ora e supplica al teu pare: e lo teu
pare qui veura que non vols hauer vanagloria
mas solamēt vols la sua gracia: e ço quit es me
ster dar to ha per sa gran bonesa: si en ta oracio
perseueres e continues. E aquesta oracio en sa
casa pot fer cascu quant li plau: e no sen pot ne
gun escusar. ¶ Terçament pot lom horar p tot
loch: car iatsia que no fos prudencia de anarsē
per los carrers ni per les places agenollant se a
deu ni fahent de si grās marauelles. empero en
plaça e fora plaça e per tot loch on d'us vulla to
car lo cor delhom: deu loz ab manera e discreta
ment dreçar son cor a deu loant e adorāt lo: e fa
hent li gracies: e offerint li simateix: segons la vi
sitacio e tocament celestial que lom ha dins son
cor. ¶ E aci dona aytal doctrina ancelm en ses

oracions que tostemps quel hom se senta lo cor tocat per qualque sancta cogitacio aytātost deu retre gracies a deu e tot offerir se a ell faēt li gracies: e aço ab manera segons lo loch hon hoz es el temps en que ve. E basta a nostre senyor deu que lom axi tocat faça ço qui en si es e pot lom donar dilacio algun poch al be que enten a fer segons que veura que no ha loch: ni temps convenient a fer lauors ço que fer volria.

Aci ensenya coz lom volent orar deuotament deu attendre al temps e qual tēps hi es apte.

Dquint aparellament ala oracio si es attendre al temps: e acorden se los sancts en esta conclusio que parlāt generalmet del tēps de oracio: lo millor tēps que hi es p orar es la mūia nit raho es: car lauors lo cors ha dormit e reposat: e no es torbat p negocis ne p psones: ne p lurs obres: e lo tēps es escur qui molt ajuda a ben orar: e tot lom se pot aplicar a tot simateix millor que de iorn: o que appres lo iorn: e resta ala persona encara gran temps de orar fins al iorn. Per raho daço trobaren los sancts que los religiosos se leuassent ala mūia nit a loar deu e aprouocar los altres a fer semblant. E ordenaren alguns sancts que iames appres matines no tornassen a dormir: mas q̄ tot aquell tēps despēguessen en loar deu. E si forsa era de dormir que no tornassē

al lit: mas ques reclinassen sobre qualqz banch
o sobre qualqz altra cosa. Per raho de aço han
trobat los sants religiosos quel hoz religios qs
vol ben ordenar tostéps se deu leuar a matines
en altra manera no sera ben ordenat iames. E p
milloz ordenar se aqst leuar de matines: deu esq
uar tota cosa quil puxa torbar a fer a deu aqst
seruey: axicom es parlar de vespere: o massa beu
re o meniar: o qualseuol altra cosa. ¶ Sobre a
ço dix lo sant abat ysach q qui aquest seruey con
tinua a deu: e lo temps apres matines d'spenia
alegrament en oracions: que ala fi acōseguiria
de nostre senor deu grans dons e gracies. ¶ A
pres la miua nit posaren los sants pares q orar
en lalba era profitos: evolen aço ensenyar a nos
per nostre senyer deu qui tostemps trametia la
manna als fills de israel en lalba. ¶ Item iob
en lo vuyten capitol de son libre consella molt e
approua la oracio feta en lalba: ey assina grans
profits que la persona specialmēt que lauors la
fa: ne aconsegueix grās gracies ab deu: e tostéps
generalment hā loat mes per hozar lo temps de
nit que de dies. ¶ Legim daquell glorios contē
platiu monsenyor sent antoni ermita: que quāt
vehia venir la lum del iorn cridaua planyēt e de
hia. *D* lum quim tolls la vista dela sobirana lū
e com te cuytes tātost. E dieu pertal com la lum
corporal molt empatxa los contēplatius en pen
sar en les coses altes celestials. ¶ *D*ehia sent

bernat que fort era vergonyosa cosa al chrestia
 que la lum del sol exit lo acōseguis al lit: car dir
 li poria lo sol dauant deu acusant lo axi. Tu est
 digne de gran reprēsiō e pena: car yo tota la nit
 son anat: e tu has iagut en ton lit: e empero a/
 bans me son yo leuat sobre la terra que tu de tō
 lit. E aquest reptiri te sera preposat en la cara lo
 iorn de ta mort. Açō empero no contrastant to/
 stēps qui lom se vulla a deu acostar per orar es
 bona hora: iatsia quey haia bo e millor. e en spe
 cial de iorn es apte temps a orar quant hom es
 en la esglesia: e ou la missa e lo offici d̄ deu. Grā
 menyspreu dona a deu aquell qui lauors se met
 a parlar o a pensar vanitats o altres coses ma/
 les. Si pensam empero lo temps en especial aci
 consellen los sancts que hom se don a oracio en
 temps deles grans solemnitats: e festes: car a
 quells dies lo sēyor acostuma de fer gracies als
 seus bons seruidors axicom los grans senyors
 del mon fan grans dons en aquells dies. ¶ Se
 gonament consellen de mes orar quant deus to
 ca lom dins lo cor per contricció: o per temor: o
 per deuocio: o per qualqz altra via spiritual. A/
 xi que loz lauors enseny que de fet que regoneix
 la visitacio e gracia que li fa axi tocant lo: e lin
 deu fer gracies: si donchs per causa rahonable
 noy donaua alguna dilacio fins a temps cert.
 ¶ Terçament quāt lom reb qualqz bon nouell
 o qualqz special benifet de nostre sēyor deu per

guardarse de desconexesa e per donar a deu gra-
cies de son benifet. **T** Quartament com ho3 se
veu tribular: o veu venir sobre si qualque affay
lavors deu hom orar al senyor beneyt fahent li
gracies: e supplicant lo que li placia donar a ho
bona paciencia. E laavors prouocal hom a temp-
tar lo flagell: o a reuelar lo de tots punts. E co
aquest remey sia general contra tota aduersitat
dat anos per nostre senyor deu mateix: e consel-
lat e prouat per los sancts: per raho daco fa gra
folia qui en sa aduersitat: e tribulacio se esma-
ya nes dona mal: car per aytal impaciencia la p-
sona desplau a deu qui tramet lo flagell: per ay-
tal impaciencia encara comet gran peccat en la
sua anima: car sab que es digne de mort cent ve-
gades: e no pot hauer paciencia en vna poca de
tribulacio e prouoca axi nostre senyor deu que a-
iust al flagell. **P**erque deu pensar laavors la per-
sona que per son tribular no sen fara ni mes ni
menys: e que per axo dona molt mal assimateix
e a daltres e que siu pren ab paciencia guayara
gran guardo en paradís e del contrari se procu-
ra penes e dampnacio de cors e de anima **D**eu
encara pensar que axi dolorant la persona assu-
mateixa fa ço que desua lo dimoni es ret aell es
dona per vençuda en aquesta temptacio en que
es posada: car esser posada la persona en tribu-
lacio es esser posada en temptacio: en la qual
si venç hauet bona paciencia e fort: guaya merit

gran dauant deu: e lo diable sen va confus.

¶ Ací ensenya quines maneres fan la oracio deuota e plasent a deu.

Insisen apparellament per fer deuota oracio si es quant ala manera. E aci posa Cesarius alguns grans documents en orar. ¶ Lo primer si es q lom orant a son plaer qui ha loch secret estiga a genollat o en peus: o ades axi o alli: segons que millor se trobara en sia pus duot. E si es antich o malalt o huiat: o si enten millor pot seure: hoc encara iaure si ha necessitat e noy aiuda peresa. ¶ Lo segon es que lom qui vol orar diga primerament la confessio: coes humiliat se a deu e confessant sa indignitat. E apres deu confessar ab gran reuerencia la alteza de nostre senyor deu e humiliar se a aquella aytant pregonament com puxa. E aço fet deu sa oracio axi ordēar: que primerament lou deu: el glorifich: el beneesca en totes aquelles maneres millors e pus reuerēts q ell sapia. E si tot li fall diga vn dels psalms appellats de laor sils sap: axicom es Laudate dominum de celis. o vn dels altres qui comencen per laor: o per benediccio: axico benedicite omnia opa dñi dño etc. E qui res daço no sap lou lo axi co si loaua: o legoteiaua vn gran princep o plat car pot li dir axi. Senyor vos sots lo meu deu

m i

e lo meu creador pare e senyor del cel e dela terra
e de tot quant es. Senyor yo peccador confes a
la vostra alta magestat que vos sou font de to-
ta bonefa: e de tota saulesa: e de tota virtut: e
yo son obra deles vostres mans auos ador axi-
com a verdader deu. E apres dela laor deu li ho
fer moltes gracies dels seus grans benifets ge-
nerals apres dels specials: e cottidians axicoz
membre al hom: apres aco deu li hom presentar
supplicacions que li placia de perdonar los pec-
cats: e que faça a hom fer tostemps la sua sanc-
ta voluntat: e que li placia portar a hom a salua-
cio: iatsia que hom sia tengut de pregar a deu p
son pare: o per sa mare e per aquells qui li atta-
yen e qui li han fet be. E per los regents la cosa
publica: e per la comunitat en que viu: e per tot
chrestianisme: e per los vius e per los morts. E
per tal que lo senyor beneyt hi sia abas inclinat
deus li fer les següents allegacions perque loy
placia inclinar. ¶ La primera si es que li placia
hoir a tu per la sua gran valor e acostumada cle-
mencia e bonefa e noblesa en que ell es tan gra
senyor e tan excellent e tan noble. ¶ La segona
allegacio si es per la preciosa mort e sach del seu
reuered fill iesuchrist: e per los seus reuerents
merits. ¶ La terca per amor dela regina de glo-
ria verge madona sancta maria: tostemps ver-
ge e mare del seu glorios fill. ¶ La quarta per a-
mor de aquella alta: e gloriosa natura angelical

e en special a reuerencia e honor de mon senyor sanct miquel archangel: e del sant angel quins guarda ¶ La quinta si es allegant al senyor beneyt la nostra grā miseria e freuoltat. e q̄ som axicom a fāch e sens tota fermetat e bonesa en nostra natura: e plens naturalment de grās de falliments: perque li placia de hauer compassio de nos. E aquestes son les principals circumstācies e condiciōs que deu hauer la oracio pertal que sia plasent a deu.

¶ Ací ensenya quines coses empatxen la oracio que no placia a deu.

Fort se deu guardar cascun chrestia q̄ en sa oracio ell no pos empatxament: perq̄ ella no vaia dreta a deu. ¶ E posen aci los sants q̄l empatxament primer si es quant no es cōtinuada: car vol nostre senyor deu quel hom continue sa oracio: pertal que axi continuamēt se aueu a orar: e axi orāt e continuant meresca impetrar ço que demana E ha dit axi pulsati apietur. E vol dir q̄ aq̄ll q̄ cōtinuara sera dat ço q̄ iustamēt dmanara. e en a ço noy cal duptar. ¶ Sobre aq̄st pas fā q̄stio al gūs q̄nt se deu cōtinuar oracio: ediē los sats doctors q̄ segons diuersos estamēts de gēts se deu la oracio cōtinuar. Car los ecclesiastichs deuen cōtinuar lurs oraciōs ordinaries: ço es lo offici
m ii

sens tot embarch: si donchs no era malaltia q̄ls
escusas. ¶ Los altres axicom son los seglars de
uen continuar les oracions ales quals son obli
gats per penitencia de lurs confessors: en tēps
e en forma quels han lurs confessors obligats.
¶ Ni nengu no es obligat ni tengut de orar conti
nuament: ans basta a aquells quiy poden entē
dre quant se volen que auengades o algunes ve
gades oren: e maiorment quant son en la esgle
sia: axicom damunt es dit. ¶ Es bona costuma a
tot christia que vltra la oracio que fa en la esgle
sia e en la missa: faça algũa oracio a mati e a ves
pre. ¶ Deus aci saber que los sants hermitans
antigament hauien costuma que obrauen e tre
ballauen de mans. e hagueren per reuelacio de
nostre senyor deu: que axi treballant ades ades
sots couinent spay de temps lexassen lur obra: e
orassen per algun poch de tēps ab feruor. e axi
fahien. ¶ Qui treballant puix tenien lo cor con
tinuamēt en deu e en les sues coses: o en ço que
hauia sentit orant: q̄ allo era fort plasent a deu
o qui nou podia fer que almēys guardas obrāt
be lo cor que nos occupas en vanes ne en ma
les cogitacions. ¶ Son empero alguns contem
platus qui tostemps han lo cor leuat en alt en
les riqueses dels tresors de nostre senyor deu. e
aq̄sts son alts oradors els millors del mon. Em
pero a aquest seruey tan alt noy ha obligat a ne
gu nostre senyor deu. ¶ E si dius que Jesu christ

diu. Luce. xi. **N**olovos semper orare e non deffi-
 cere. e vol dir. yo vull que tostemps orets conti-
 nuament: e noy desfallescay. **D**ien los sants q̄
 açovol dir que ell nos mana que tostempsvisca
 be: e quens guardem d̄ peccat mortal. car aytal
 bona vida es dita oracio continua. ¶ Lo segon
 empatxament dela oracio es esser en grans pec-
 cats e mal viure. car oracio de hom peccador no
 puia a deu: pertal diu lo seyor beneyt per ysayes
 capitulo primo axi. ¶ **N**om offirats oblacions
 ni sacrificis ni oracions: car tot mes abhomin-
 ble e pudent. e aço pertal com tots sou plens de
 grans peccats. **P**er raho daço com lom se posa
 en oracio : ell deu pensar si es en peccat mortal:
 ne sil ha comes : o si ha proposit de fer lo. **E** si
 ha tantost aquimateix se deu reconciliar ab no-
 stre senyor deu supplicant lo humilment que ell
 li perdo: e aquimateix lex tot proposit de fer lo si
 dabans havia cor de fer negu: car aço basta a re-
 conciliar se soptosament ab deu: fins que puys
 se confes quant sera temps e hora: axicom la sã
 cta esglesia ho ha ordenat. ¶ Lo terç empatxa-
 ment si es com aquell qui ora prega a deus dup-
 tosament. **E** ar desonor fa aquell qui no fia dell
 ans dupta q̄ li don ço que li demana iustament
 e ab manera deguda. **D**ehia sent iaume dema-
 na tu ab fiãsa a deu e sens dupte . e ell dar ta ço
 que d̄manes: car souint no haueu ço que voleu
 car demanats ho fredament : e ab poca fiãsa.

El quart empatrament si es quant lom de
mana follament: axicom aquells qui demanen
cofes males e iniustes. axicom son veniāces de
enemichs: o vanitats del mō: o si auegades de
los ho dona. **D**iu sant gregori que a grā damp
nacio d'la lur aia los ho dōa e p lur mal. **D**ōchs
diu sant augusti: demana cofes iustes e ab reue
rencia e humilitat de cor fiançosament e conti
nua: e deus dar to ha. **E** sapiēs q̄ iames no ne
ga deus la sua misericordia a hoz misericordios
e qui ora deuotament en la manera dita.

Aci ensenya quines ne quals oracions
deu fer lom qui vol que sa oracio placia a
a deu.

Consella sent encelm en lo seu oracio
nari: quel hom per res en ses oraciōs
no oblit de dir lo pater noster: e la aue
maria: e lo credo in deuz. **C**ar diu que
aquestes son les pus altes oracions que pot fer
chrestia entre totes quantes oracions son esta
des ordenades. **E**ltra aquestes oraciōs fami
liars diu ell: consell que loz diga ço q̄l sant spirit
inspirara en ell: sis vol en romāç: sis vol en lati.
E quant vulla reccorrer a oracio ia ordenada cō
sell que diga aq̄ta. **S**ancte deus Sancte for
tis Sancte immortals miserere nobis. **C**ar aq̄
sta es stada a nos p nostre senyor deu reuelada
segons que appar en lo flors sanctorum en la hī

storia deles ledanies de ascensio. Apres es apro-
 uada per lo sant consell de calcedonia. ¶ La ter-
 ça raho si es: car per ella fuig lo diable. ¶ La q̄r-
 ta raho car per ella fuig la tempestat e pestilen-
 cia de mortaldat qui era en roma: axicoz appar-
 aquimateix. ¶ Altres son qui dien cascun iorn
 vna feria dl psaltiri ab la letania o mes. Altres
 diē los psalms penitēcials ab la letania. Altres
 dien altres psalms per deuocio: o diē la vida del
 saluador: q̄ son. xxxiii. pater noster: e diran. lxiii.
 aue maries per la vida dela gloriosa mare sua.
 Altres diē altres coses: perque cascū tinga aço
 que mes lo inclina a deuocio: iames no lexāt a-
 ço a que es obligat per penitencia de son confes-
 sor: perço que ell se vol pēdre de son propri voler.
 ¶ Consellaua aci aquell deuot petrus damiani.
 que cascun chrestia almenys al mati quāt es le-
 uat: e al vespre ans ques git se agenoll familiar-
 ment e secreta en sa cambra dient a nostre seyor
 deu ab tot son cor. ¶ Senyor yom present a tu
 deu e senyor meu: qui son la piior creatura qui
 anch tu creist: supplicant ala tua alta magestat
 que per los grans merits dela preciosa mort del
 teu fill glorios me perdons mos peccats: em fa-
 ces esmēar ma mala vida: em aportes a bona fi
 amen. ¶ E diu que al precios cors e sanch de ie-
 su christ deu cascun saber algũa bona oracio es-
 pecial: almenys si nō hi sap de special diga la ge-
 neral: çoes. Adoramus te domine iesu christe et

benedicimus tibi quia per tuam sanctam crucem
et mortem preciosissimam redemisti mundum.

Aci ensenya en que deuē souint pē
sar: axicom se segueix.

Tres coses son en les q̄ls deuem souint
pensar per lo grā profit quins en pot
esdeuenir. **L**a primera si es quens
apparellem ala mort continuament.
E iatia que daquesta materia haia parlat lar
gament damunt prop lo començament daquest
libre: empero pertal com la cosa aquesta es fort
necessaria vull aci posar ço que damunt lexe. **E**
deus saber que daquesta materia posa crisostoz
en lo tractat dela mort e diu axi. **O** frares me
vaiaus lo cor en aquell pas tant perillos: e pen
sau en aquell tant fort e tan terrible passament
del qual los sants han haguda tanta de pahor:
veges que deuen fer los peccadors qui tostemps
han mal viscut. Sins volem aci exercitar en san
ctes obres: e en esquiuar peccats: lauors irem se
gurs al iuhí dela mort: e alegrament comparrē
dauant lo iutge: car ell nos perdonara nostres
defalliments. mas ab quina esperansa vēdra al
iuhí aquell qui tostemps pensa mal: e diu mal: e
obra mal: daq̄ts diu lo psalmista. **M**ors pec
catorū pessima. çoes que la mort dels peccadors

es sobiranament mala: car aportals a dampna
 cio perpetua: per tal cōsellaua lo saluador diēt
 axi. cōsell vos que estigau apparellats ala mort
 quius vendra dessus en tal hora que nous cuy
 dau. **¶** Quāts se troben tot dia enganats novo
 lent creure aquest sant consell. **¶** Item ciril en
 lo seu contemplador parlant daquesta materia
 diu axi. **¶** Pensar deus que en lo pas dela mort se
 ras presentat dauant aquell iutge que totes co
 ses sab: e qui sab tots tos mals e qui es axi rigo
 ros que noy leixaras aquí vn petit peccat q̄ nol
 te aport dauant: e quit demanara stretamēt cō
 has vsat de tō cors e de tos membres: de ta anv
 ma e de ta consciencia: del temps que has viscut
 dela ley e de sos manaments: e axi deles altres
 coses e que has parlat e obrat. **¶** Aquí negu noy
 gosa aduocar: ni ajudar sino los bens que fets
 has. La sentencia que hoiras iames nos pot re
 uocar. duna part te acusara ta consciencia: dal
 tra los dimonis: daltra los sancts angels. **¶** **¶**
 mesqui e en quāta dolor e pahor: e terror staras
 esperant la sentencia del iutge. **¶** mesqui e tu
 lauors que faras: ni que diras: ni hon iras. **¶**
 mesqui: si per ta mala ventura has sentencia
 que sies dampnat: e qui dol: plor: e crits e amar
 gura haura la tua dolēta d̄ aia: car lauors desef
 pat maleiras tumateix e aq̄lls q̄t hā nodrit e en
 gērat: e aḡs blasfemaras d̄u e tot ço q̄ es seu ma
 iormēt quāt los dimonis te hagē pres e gitat en

lo horrible foch de infern. E si los sants han sobi-
rana pahor devenir al iuhí de deu: que deus fer
tu qui est pou de peccat. **D**õchs mesquí ara es
hora de escapar a aqsts mals: lunyant te de pec-
cat: e viuent en sanctes obres: e fahent ab tẽps
bona prouidẽcia ala mort: pertal que no sies da
quells qui no sen hagueren cura quant erenvi⁹
e ara criden en infern. **D** mesquins e quens ha
aproffitat nostre ergull e pompa: riqueses e de-
lits: tot es ara passat: e nos romandrem tostẽps
en aquestes penes e turments ab tota aquesta
orrible companyia dels dimonis.

La segona cosa en que deuem pẽsar
coes en les penes de infern.

La segona cosa en que deu hoz molt at-
tendre e auisar sumateix si es pẽsar en
les penes de infern: qui son fort terrí-
bles e maíors que nenguna pena que
sia en esta presentvida. car aquí ha tenebres ter-
ribles e defalliment de tota lum. apres ha aquí
foch ardent e pudent e orrible. Apres hi ha do-
lors dins e defora. dins lõ es desesperacio de du
e dela sua misericordia: e dela aiuda de tots los
sants. defora es dolor sensible en la carn: axicoz
se sent hom quis crema. Apres hi ha compãya
de diables tostemps turmentant lom en diuer-
ses maneres. E apres hi es lo verme dela consci

encia qui tostēps rou e diu. **O** mesqui en aq̄ts
 mals est p̄ta culpa quit hic ha aportat sino tos
 peccats: per la qual cosa se leuara dins enla ani
 ma gran tristor e gran dolor. E ço qui mes es fe
 ra quant pensaran que lurs penes no haurā fi
 in secula seculorum. E sobre aço en special deu
 hom molt attendre: car aco es cosa per la q̄l lom
 deu tostēps estar en dolor e en pahor: e ab grā
 glay.

E La terça cosa en que deu hom pen
 sar souint si es en lo regne de deu.

E La terça cosa sobre la qual lō deu estar
 auisat e attes si es en lo regne de deu
 lo qual ell nos ha promes per reguar
 donar los bens: los quals fem en aq̄
 sta vida present. Car aquí cessen tots los mals
 que sofferim: aquí starem tostēps en compa
 nyia del nostre saluador: e dela sua preciosa ma
 re: e dels altres sants. Aquí starem collocats en
 tre los sants angels ab sobirans cants e iochs:
 e goigs spiritual: e ab sobirana e continuada a
 legria. Aquí nostres corsos serā dotats de exces
 sua lum: e seran leugers ipassibles e immortals
 aquí la nostra anima contemplara a nostre sen
 yor deu cara per cara. aquí lo amarem de tot no
 stre poder e esforç. Aquí ell nos dara tan grā de
 lit de simateix e dels altres bens que haurē que
 aço passa tot nostre seny. Aquí viurem tostēps

ab ell en sobirana pau: e en dolçor inextimable
Per amor daquesta tanta gloria nos deu esser
aci dolç e leuger tot treball que aci sofferim per
la amor de nostre senyor deu. Aci deuem hauer
tostemps la pēsa ocupada e attesa : per tal que
la memoria de aquell sobiran goig que speram
nos tinga alegres ens faça ab gran confiansa e
plaer sperar lo torn dela nostra mort. Car aquí
ab la aiuda del nostre redemptor speram que se
rem tostemps ab deu en gloria:

C Aci comença lo tractat de contempla
ció axícom se segueix.

Aquella celestial gloria volēt ha
uer aci algun sentiment coue le
uar hi la pensa per alta contem
placio perque ab la aiuda del no
stre redemptor tractarem aci da
questa sancta contemplacio al
guna cosa. **E** deus aci notar que contempla
cio es leuament de pensa fet per deu enles coses
spirituals per amar nostre senyor deu puramēt
segons que posa ricard enlo seu libre de contem
placio. Daquesta vida beneyta dix lo saluador
a sãcta marta : que era sobirana e millor que no
la actiua qui entē en treballar coses meritories
per amor de iesucrist. e aporta ho a raho: car en
tendre en pēsar en deu e enles sues atseses sobre

totes altres coses del mon deu esser vida neta e
 virtuosa e alta: axicom deu es sobre totes les al
 tres coses creades. E qui aquesta vida han ten
 guda son estats los maiors homens del mon. A
 xicom elies: sant iohã baptiste: sant benet: e sãt
 antoni abat: e los sants anachorints q vingue
 ren en temps e apres constanti emperador: qui
 habitaren en los monts de egipte: segõs que ap
 par longament en les vides dels pares en par
 la longament iohan cassia en lo libre deles insti
 tucions e collaciõs dels pares. ¶ Daquesta vi
 da cõtēplatiua diu epifan^o qui es vida sobre to
 tes altres: en quant tota enten en deu amar: e
 per amor special e leua lentement sobre totes
 aq̄stes coses corporals e corruptibles. Aq̄sta no
 es tacada per neguna letgesa ni miseria huma
 nal axicom es l'altra qui es actiua qui tostemps
 entē en les miseries humanes. ¶ Aquesta fa lō
 viure pus segurament: car lūya mes lō dels pe
 rills del mō. ¶ Aquesta es pus reposada: car es
 lunyada dels negocis del mon. Aquesta fa lom
 tostemps alegre car ia sent ço que li es per a to
 stēps apparellat. Aq̄sta es p^o deuota pço com to
 ta seu en amor: e en dolçor d'l sēyor. Aq̄sta es ab
 lo seu creador p^o familiar: car tostēps ita e pēsa
 dell e ab ell: e p aço es en si p^o noble e p^o alta car
 en ella termena la actiua: e ella es p^o semblant
 ala vida final: ço es ala gloria del regne de deu

E per raho daquesta tanta excellencia daquesta
sancta vida se marauella molt lo sant abat effe
rim: com se pot fer que los letrats e grans doc
tors e maestres qui la excellencia e alteza daque
sta sancta vida ligen e saben la poden axi lexar:
es donen de tots pūts ales vanitats daltres sci
encies: e als plaers del mon: cō puxē clarament
conexer que en aquesta sancta vida contempla
tiua son sobirās delits: sobirana honestat e vir
tut: e sobiran profit e repos. Car res alre fora a
questa iames no te lo cor segur ni reposat: mas
aquesta fa dir al cor del hom quiy es leuat suffi
cit: que vol dir basta. Car ço que ella ensenya sa
dolla no solament los coratges dels homēs: hoc
encara dls angels. E qui la sent ni qui a ella pu
ia pot dir que es benauenturat daquella maior
benauenturança qui es en esta vida present.

C Com hom pot puïar en contemplació
per via purgatiua etc.

Ampo pertal com sol deu es aquell qui
aquesta sauiesa qui aci lig ensenya ne
alre noy es bastant pertal fa mester q̄
aquell qui en esta sãcta escola vol esser
dexeble ques apparell a oyr e apēdre aquelles so
bre altes liçons qui si ligen. **E** deus aci saber
primerament que aquesta sancta art e sciencia
ensenya que qui al senyor vol en esta vida alta

ment puïar per contemplació ha a procehir per tres vies. ¶ La primera se appella purgatiua. ¶ La segona illuminatiua. ¶ La terça perfectiua e vnitiva. Començant donchs ala primera quis appella purgatiua deus saber que loz qui a deu vol puïar per contemplació fa mester que atena als seguets documets. ¶ Lo primer es que lom qui aço vol començar queu començ ab gran esforç: confiant dela misericordia de nostre senyor deu: qui lo seu fill ha trames en terra per saluar los homens: e per donar los eternalmēt simateix. e per consequēt no li negara aquest do maiorment com ell mateix nos haia dada plena fiança de segurament demanar ço que iult e sāt sia per anos. ¶ Lo segon document es queu començ ab aytanta cura e diligencia com al mon puxa lexant totes altres coses e cures qui puxē empatxar. E per tal sapiés que aytant com lom es pus solitari e lunyat deles coses e compayies e miseries dels homens del mon aytant es pus disposat a contemplar les coses celestials. ¶ Lo terc document: es que lom fasa tot son poder de hauer lo cor pur e net de tota amor carnal: e de tota mala cogitació gitant la soptosament de si mateix si hi entra: car sapiés que homens carnals aci iames no porien proffitar: e per consequēt fa mester que aquell qui aci vol proffitar que auorescha totes carnals consolacions axi cō de menjar e beure desordenadamēt e curiosas

ment: e excessament e massa rigorosament : hoc
encara se ha a guardar de riure e de burlar e de
truffar e de tota vana alegria. Car com diu sāt
bernat que la cōsolacio spīritual: o celestial e mū
danal no estan be ensemps : e la hon es la vna :
noy pot star en semps l'altra. ¶ Hoc encara co
ue que lo cōtēplador se guard de riure : e de molt
parlar. Car diu labbat ysach q̄ molt parlar molt
empatxa lull dela anima enalt contemplar ne a
puiar encara que hom parle bones coses: ¶ Lo
quart document es que haia lo cor humil : axi q̄
tostemps se tinga per gran peccador: e ques pēs
que res que deu li do ni li faça : noloy dona per
sos merits sino solament per la sua gran e infi
nida bonesa. ¶ Proposara axi encara en son cor :
que axicom peccant ha menyspreat lo peccador
lo seu creador faent contra la sua sancta volun
tat ell ha prouocat aīra contra sumateix que axi
per pregona humilitat lo prouoch a perdonar li
per la sua merce. ¶ Lo quint document que ab
tot son esforç desigs a ell fer iusticia, de tu mateix
aytal que axicom tu peccant te es adelitat desor
denadament contra la sua sancta voluntat que
axi faces ton poder de hauer dolor deles sues of
fenses: e de plorar tos peccats e de dolret cō no
pots hauer aquella contrictio e desplaer ques p
tany: el ne pregaras axi carament com puxes q̄
ell latido: car sapies que axicom tostemp̄ que la
lima passa sobre lo ferre rouellat tostemp̄ ne le

ua alguna cosa del rouell. Així tostemps la con-
 trictio que passa per lo cor deleix queucom dela
 malicia del peccat hoc en tant que tãta contric-
 tio hi poria hauer que tot lo peccat seria delit e
 perdonat.

¶ Quina via es la purgatiua e com
 se deu hom exercitar.

Et a la dita pparacio si tu pots de ma-
 f ti o ala hora que et es pus auinent te se-
 pararas en algun loch secret: e escur: e
 aqui ab los vlls tancats remembra-
 ras vns. viii. o. x. dls maïors peccats que iames
 fist la faç leuada al cel. E guardet q̄ si així mem-
 brant los peccats lo cor si adelitaua que aytan-
 tost pas vltra a altra: en guisa que lo diable ab
 la astucia not fes aqui recebre veri hon deus a
 qui rebre medicina. E aqui recitaras aq̄lls pec-
 cats dauant nostre senyor deu axico sil vehies ca-
 ra per cara. E siat viuars que ell es aqui present
 e tostemps en aytal pensamēt pensaras quanta
 es la paciencia e bonesa del teu creador qui tan-
 ta paciencia ta ensenyada per tant de temps: e
 quanta es la tua malicia q̄ aytal senyor has així
 vilmēt e greumēt offes tãtes vegades e ab tã po-
 ca v̄gōya e temor: e ala fi del p̄sament daquells
 peccats diras així al senyor beneyt. **¶** Dare meu e
 creador e senyor: e redēptor meu e princep glori-
 os e governador de tota creatura: yo son aquell

traydor e falsari desuergonyat abhominable: e
pudent: qui per sa gran follia e malicia e viltat:
ha gosada sens tota pahor offendre la vostra re
uerend e sobres alta magestat. en tant que nom
basta seny ni memoria. E aço dit leixat anar cau
re en terra ab tota aquella confusio e vergonya
que al mon puxes: e esta axi pensant vn poch: e
en la sua alta bonesa quit ha soffert en tan gra
malicia q̄ aytals offeses has gosades assaiar de
fer. E axi estant vn poch leuar tas de genollons
o en peus e diras axi.

Que deu dir lo contemplatiu quis
exercita per aquesta via en cōtemplar
deu: e que deu fer.

Sobres glorios sēyor e pare sobres ho
norable: e com pot la mia cara ni mon
cor sufferir que avos se acost ni que a
vos reclam: qui fo tant desconexent: e
tant desuergonyit e ple de tanta malicia enuers
vos senyor benauenturat. **M**on senyor e noz
haueu vos ami fet e format ala vostra ymatge
e semblança: e yo tota aquella preciosa forma e
belleza quem donas quant fuy creat he sullada
aytant com al mon he pogut. E vos senyor meu
sabent que era desueat dela via de gloria: ala ql
per vostra gran pietat me ordenas quāt me cre
as: deuallas en terra e sots abit de nostra carn

passible vos volgues cobrir: e en aquella sofferir penes e affanys: pobrea e menyspreus innumerable: e apres batiments e mort cruel e vergonyosa: per satisfer al pare per mos peccats. yo senyor los he fets e vos comprats e portats: axi q̄ mos peccats son stats causa de vostres penes e mort. **D** senyor e marauella es com tota creatura nos leua contra mi per fer ne veniança al senyor seu. **E** aci pensaras vn poch en lo senyor p̄tat en la creu per tu: e en les sues dolors. **E** **A**ps diras. mon senyor e qui poria p̄sar los altres generals e specials benefets q̄ vos me haueu fets. **C**ar certes mon senyor infinits ne son daltres mils apparellats a resebre les vostres visitaciōs e gracies que yo no son. e aquells haueu lexats en les miseries e tenebres del mon: e aní miserable peccador haueu appellat a aquesta tan gloriosa obra: qui es contemplar la vostra gran altesa e nobleza. **I**hoc encara mon senyor son cert que molts haueu condempnats qui hanc no cometerē la millena part dels peccats e mals que yo he comesos contra la vostra senyoria. **E** tot aço no contrestāt yo encara iames no ces de multiplicar les vostres offenses. **D** senyor e qui pot p̄sar la mia malicia: ni qui pot stimar la vostra gran bonesa e pietat que tostēps me ensenyau. **D** mon senyor e yo traydor e mesqui com pore satisfer a tanta offensa com he feta e faç contra vos: e cō pore a vos guardar per sobres de gran

desconexensa. ¶ **D** mon senyor e tant volenter
me auçurria si vos ho volguesseu mes p^r se que
vos no ho voleu supplich ala vostra dolçor: e iu
sticia infinida que vos me mateu o almenys se
nyor me mateu per ma del sant angel vostre qui
de mi faça poderosa veniança ala vostra reuerē
cia: o si aço no permet la vostra grā nobleza no
se per quina altra via vos vègeu de mi. ¶ **P**la
ciaus mō senyor quem façau catiu e perpetual
esclau e seruidor dela vostra alteza em façau a
uozrir mi mateix: e mes males costumes e a vos
tot sol honrar: prear seruir: tembre: e amar sens
tota offensa daquiauant: e en per tostemps: e
aço dit gitat en terra e posa la tua boca e cara
ferm en lo sol dela terra: e humilia tumateix da
uant lo teu creador axi pregonament com pu
xes de cor e de cors. E aço continua fins que la
tua anima senta la misericordia del senyor dins
si mateixa. ¶ **E** si lo glorios pare not vol donar
tantost dolor d' tos mals ni desplaer net vol dar
neguna cōsolacio: ia per aço not torbs: mas per
seuera en aquesta sancta obra axi cō dit es. Car
lo beneyt pare qui veu que tu fas ço que en tu
es ala fi te hoira et fara larga misericordia. **D**e
sa encara que tants mals has fets que merexs
mil vegades esser en ifern. dōchs si lo beneyt se
yor no ti ha volgut posar ans spa ta correctio ia
p aço not de^r moure ne torbar sino has ço qvols

ans faent lo contrari faries [gran irreuerencia
al senyor beneyt e tu series e ensenyaries grā im
paciencia enuers ell. E peruentura si axil prouo
caues a fellonia darta en vn buf ço que mere
xeries: perque ell negant ço que li demanes ha
ges hi paciencia gran car lo senyor beneytvol de
tu aquest seruey de paciencia per tal que axi sof
ferint passant pacientment meresques hauer ço
que demanes : e hages encara vltra mes e mes
gracies que no vols.

¶ Com lo cōtemplatiu per esta via hi
deu auistar laor de deu e quina lahor

Dets encara auistar ala dita manera
de supplicar al sēyor per impetrar gra
cia de purgar tu mateix. Altravia sup
plicatoria qui es a manera dū iuglar
qui vol impetrar vn gran do dun gran senyor : e
diu li enla cara grans laors e sos plaers : axi tu
apres ço que dit es li presētaras algunes de ses
altes dignitats axicom que ell es deu verdader
sauesa infinida e omnipotent bonesa incōpara
ble pietat sens terme benauēturat p natura sa
ber incōpreēsible e pfet en totes coses. Algūns en
sēyē q̄ en special plaē a n̄re sēyor deu les seguēts
allegaciōs: ço es q̄ ell es sobiranamēt bo e bell: e
senyor general de tot lo mō fort altament dolçe
suau e sobre tot enteniment misericordios : e de
tots aq̄sts vocables fā vna supplicacio a ipetrar
n̄ iiii

purgacio de sos peccats diē axí al sēyor. ¶ **S**o
bres bo e sobre bell: o sobre grā sēyor e sobre dolç
e sobre misericordios sēyor haies pietat daquest
peccador: lo qual has reemut ab la tua sãch pre
ciosa. e en dir aq̄stes paraules tostēps sia la tua
intēcio que vols demanar misericordia e purga
cio de tos peccats . ¶ E mentre diras les dites. v.
paraules esta en cascūa vn poch : e aturaras en
aquella en que trobaras maior plaer e maior de
uocio. ¶ E pertal que la tua supplicacio sia al sen
yor pus plasent: no solamēt pregaras p tu. ans
encara per tota creatura racional e mortal: que
lo senyor los faça gracia quel seruesquen el hon
ren el amen: per manera ques saluen. e axí hon
rant resemblaras al pare celestial qui sobre tota
creatura fa exir lo seu sol: e a tots governa : e fa
tostēps misericordia. ¶ **A** espaxar encara ta sup
plicacio posar has per intercessor qualqz sãt al
senyor molt car: e especial la sua gloriosa mare
q̄ sobre tota los altres es adeu cara. car ella sup
plicant tots los altres se inclinen al senyor sup
plicants aximateix perço que ella vol : e aço per
reuerencia della. ¶ **E** lauors li presentaras al
gunes auemaries ala sua reuerencia sots algū
deuot sguard e nombre cert per impetrar purga
cio de ton peccat: e hauras lo cor aella pensant
la no pas pintada en qualque taula mas com a
regina regnāt en paradís sobre tots los angels
e altres sants.

¶ Com se deu hom purgar e lunyar dalgũs def
falliments per millor puar en cõtemplacio per
via purgatiua.

Er tal que abans e millor sies purgat
de tos mals atten ab consciencia de
ta e studia que en tu per res no entra
ne regna alguna negligencia:ans toſ
temps sies auisat de ben guardar lo cor de tota
mala cogitacio e los senys que no entenẽ en res
que no degen ne leixs per res la oracio acoitu
mada e que no perdes gẽs de temps que no sia
occupat en orar e legir sanctes coses: o fer qual
que bona obra. E que en totes tes obres ente
nes a honrar: e a servir ne deu. ¶ Atten encara
que no sies negligent en fer ço aque es obllgat
axicom es fer los manaments d̄ deu e obseruar
ço que has promes aell. en special que faces dig
nes fruyts de penitencia per los quals te salues
ab la bonesa de deu: e que contralts continua
ment e virtuosa al enemich: e q̄ profits en qual
que be tot dia ¶ Deus encara pensar e estudiar
que cobeiança mala no regne en tu nivages cer
cant delits en special en meniar: ni en beure: ni
en vestir: ni en ioure ni en tocar res desonest
ment. ¶ Tota cobeiança aximateix ergullosa
foragita de tumateix: no desigs saber ni dir co
ses altes: ni amagades ni veure coses belles ni
hauer coses atu massa cares:ans quant te co

mensaran a esser cares: lauors les lunya de tu/
mateix: car aci ha posat gran laç lo diable. Per
aquest mateix esguard no desigs esser molt fauo
reiat: ne loat: ne preat: ne honrat: net iactes per
res: car aytals cobeiāces amagades mes naffrē
la consciencia que la cobeiança carnal: e pus fal
sament no en la hon regnen. Deu se encara be
auisar aquell q̄ vol esser bē purgat d̄ peccat que
en ell no regne nēguna malicia en lo cor ni en la
paraula per murmuracio: ne en la obra: ne en
cara deu dar senyal de indignacio: si dōchs nou
fa per zel de nostre senyor deu cōtra peccat algu
qui es contra ell comes. Ne sies en ton cor sos
pitos ni mal iutiador de nengu: e vaget lo cor so
uint en la mort e en lo iuh̄i de deu: e en lo gran
perill que encorres aqui perço com te sera dema
nat de tota ta vida e dela s̄ach de iesu christ per
tos peccats escampada. E per escapar a tots a
quelts mals supplicaras en ta oracio que lo sen
yor bereyt te do tres dons per la sua grā pietat.
¶ Lo primer que sies fort en les obres de deu a
fer: e ben cōtinuar fins al dia de ta mort: axi q̄l
seruesques alegrement: prudentment: e conti
nuament: e feruent fins ala mort cōtra tota ne
gligencia. ¶ Lo segon que contra ta cobeiança
te do amor de aspredat e de pobretat e de menys
preu de tumateix. ¶ Lo terc que cōtra tota ma
licia te don benignitat: e dolçor de cor: quit faça
a tota res bēuolent: e en tes tribulacions paciēt.

e tostēps en lesperit alegre . E per esta via seras purgat de tots mals : e disposi a puïar en altes contemplaciōs : per la via segona de contemplacio : quis appella illuminatiua . E aquesta purgacio es axi necessaria a aquell qui vol puïar en contemplacio : car sens aquesta iames no poria procehir en alt apensar : çoes que fa mester que ans quevinga ala illuminatiua sia passat e purgat per aquesta primerament . Car pus que en aquesta e per aquesta sia purgat : lauors sens aquesta se pot posar a contemplar les altes coses qui deual se contenen . ¶ Dehia lo sant iohan que lo gran cap nostre iesu chritt per sa gran dolçor soffira que pus que loz lo hauria besat per algun temps en los peus : dolent se de sos peccats apres sofferia quel besas en les mans : pensant e fahent li gracies de sos benifets . e apres aço prometia que hom lo besas en la boca : pensant lom en la dolçor dela sua amor : e aqui posant terme per atostemps .

¶ Com apres deu hom aprofitar en contemplacio per via appellada illuminatiua .

Apres donchs que per vn mes : o per dos hauras pensat : orat e cōtemplat en tos mals e segons que et percebras descarregat del mal proposit de peccar en que has dabans perseuerat : e segons que lo lum celestial te inspirara a conexer

quet es millor axi faras. E si veus que la tua anima ia desua humilment estendres alguna cosa pus alt primerament deu entendre que sapia e entena: e conega quines coses so aquelles qui porten lom ala amor de deu e aquesta via endre caant lom a conexer aquestes aytals coses se appella via illuminatiua qui ensenya les alteses e boneses del senyor. E aquest aytal saber es axi com a lenya quis apparella a encendre lo foch d amor enlo cor del contemplant. Car com diu sanct agusti enlo libre de trinitat que dela conexença e dela cosa coneguda per l'entenimēt se engendra lamor enlo cor: car negu no pot be amar la cosa sino la coneix. E per tal los contemplati⁹ quant volen encendre simateixos en amor del creador. Primerament pensen e volen veure: e saber que sera la cosa que han a pensar: e sabut que es allo fan dela bonesa: o bellesa: o nobleza dela cosa aquella vna scala per puïar enla amor del creador: e lauors quant si senten be inflamats aqui reposen de tot lur cor: car la amor aquesta es fi e terme dela contemplacio: e la fi principal' del contemplant deu esser simateix entendre e inflamar enla amor del seu creador. per que totes les coses que pensa deu girar e aplicar a conuertir en amar lo seu creador. E per tal quant ha atenyer la dita amor fa gran preparacio a conexer les obres e coses fetes per lo creador. Per tal apres que lom es purgat e luyat

de peccat ve per dret orde dela via illuminatiua qui proposa al hom les obres de deu qui clarament ensenyen que nostre senyor deu es sobiranament digne de esser sobre totes coses amat : e honrat. ¶ E atten aci quanta es la excellencia de nostre senyor deu que totes quātes obres ell fa e ha fetes si be eren conegudes ensenyē la sua alta bonesa e noblesa. Empero nos p nostra ceguetat natural e per la multitut dels peccats en que viuim soz axi tapats e enganats e encegats que nou conexem fins que som purgats: e illuminats perque fa mester al contemplatiu que sia ben purgat axicom damūt es tocat en la via purgatiua e appres sia illuminat q̄ axicō la via illuminatiua ho ensenya.

¶ Quines coses son aquelles enles quals lom illuminat se deu reposar per leuar se en contemplacio .

¶ Aines coses empero son aquelles enles quals en special lom illuminat se deu posar per fer preparacio a contemplar: e inflamar se en la amor del senyor son les següents. ¶ Primerament pensar cō nostre senyor deu nos ha tots creats per hauer lo seu regne: e quina cosa es aquella que ell nos enten a danar: e aço leua molt lo cor a amar nostre senyor deu qui sens merits nostres nos ha

ordenats e deputats en hauer tan grans bens
¶ Segonament pensa enles penes de infern : e
aquí veuras la rigor e la iusticia de nostre seny-
or deu qui molt te prouocara a tēbre lo tostēps
e daquesta temor vendras ala amor. ¶ Apres
pensa los grans benifets e senyals de grā amor
q̄ lo senyor ta fets e ensenyats et fa tot iorn: car
aquest pensament te encendra molt a amar lo :
maiorment si penses quants peccats ta lexats e
dissimula tot iorn apres pensa enlo saluador : e
enles sues sanctes e altes obres e paraules: e a-
quí trobaras materia de gran cōtemplacio : car
tot quant el! feu tot es lum e regla nostra segōs
que diu sent agusti. ¶ Pensa encara com es vi-
da letia e vergōyosa e perillosa viure e perseue-
rar en peccat: e com es vida alta: e marauellosa
viure virtuosament: e com es cosa segura e ho-
norable e digna de gran laor. ¶ Pensa encara
enles temptacions com sō perilloses e dampno-
ses e com profitoses: a aquells qui ab esforç les
vencen. ¶ Pensa enlos nobles e excellēts ho-
mens sancts passats e presents qui tots foren e
sō duna mateixa natura ab tu perque no est es-
cusat si nols sembles e no vius axí altament coz
ells: o almenys que visques iustament esquiua-
t tot peccat mortal: e faent tot ço aque deus ta o-
bligat. ¶ Pensa que tot quant veus e has tot
ha apassar e fort breu : e not saps que sera de tu
e que ara pots fer per guisa q̄ sies per a tostēps

gran hom en paradís on pots tot perdre sinot
 guardes. ¶ Pensa en quanta dolor seras tot/
 temps si arat lexes perdre e coz te sera coltell de
 perpetual dampnació e dolor quant pensaras q̄
 per ta follia hages tant de be perdut : e tant de
 mal procurat: donchs tramet tot iorn vna vega
 da o dues la tua anima enlaltre setgle : e apres
 pensant passa de paradís en infern : e veuras
 quant ta deus apparellat ara mentre vius de
 saluar: o de dampnar te: axi apendras de be viu
 re e de be a morir. ¶ Nota aci que a leuar son
 propri enteniment a contemplar apres es illu/
 minat: e endreçat: e legint certa materia en que
 pens tres coses hi aiuden segons que posen los
 contemplatius. ¶ La primera si es per propria
 subtileza e industria saber se aplicar a pensar
 pregonament enla cosa e axis leuen tolt en alt a
 quells qui son subtils de enteniment. ¶ La se/
 gona via si es per art: e enquant la persona qui
 vol contemplar segueix les arts e maneres que
 los sants doctors ensenyant aquest sancr leua/
 mēt de coz hā fet en esta materia. ¶ La terça si
 es p vs e cōtinuació desta obra: car la psona ve
 ada d cōtēplar abās es arrapada e leuada en al/
 ta cōtēplacio p poca cosa q̄ li sia proposada a cō
 tēplar q̄ altra q̄ noy sia aueada ni aiudada p es
 pecial ajuda de deu: car aytal basta la fe e la de
 uocio comuna: el bon vs que haia de contem/
 plar. ¶ Empero iatsia que les dites aiudes sien
 bones: e proffitoses al contemplant: empero

la principal e la pus alta specia de cōtemplació
no es enlo contemplatiu per humanal astucia:
ans es per sola obra de nostre senyor deu qui le
ua la pensa del hom qui vol axí altament leuar
axí per sí mateix enlos seus secrets que res altre
sots ell noy es bastant: daço empero dirē de uall
quant parlarem dela vida vnitíua e perfectíua
E deus aci saber que lo contemplatiu quant es
sots esta via illuminatiua deu fer tot son poder
de lunyar e foragitar de sí amor de tota cosa ex-
ceptat deu axí que si res alre ama tot ho faça p
amor de deu e axí deu sa amor aiustar q̄ no sia
escampada per altres amors ne per negocis: ni
per altres ansies temporals: mas que li sia vi-
iars que al mon no ha altre sino deu e ell mateix
E apres aço deu lom sí mateix inflamar per a-
mor attenant que la vera amor de deu sopleix
tota nostra indigencia: e fretura: e per amor ha
en nos a esser tota abundancia de tots bens e p
amor ha en nos habitar nostre senyor deu: ens
ha adar de sí mateix sētímēt e deles sues ricors:
e alteses.

¶ De quantes parts pren lū aque-
sta via illuminatiua.

Esta via illuminatiua pren lum se-
gons que posens los sancts de totes
aquestes parts ço es la vida de iesu-

crist e dels sancts pares: e en resēplar aells. Es
encara lum seu la liço continua dela scriptura;
sancta hoir deuotament la paraula de deu. **D**o-
racio continua pensar ordenadament e ab effi-
cacia en isa vida passada present: e esdeuenido-
ra e quina es stada e quina es de present e qui-
na poria esser en be o en mal: estudiar en proffi-
tar enlo seruey de deu: seguir e cercar solitud sis
vol que sia lō en congregacio sis vol fora aquel-
la. **E** Pensar enla mort del glorios fill de deu.
Daquesta veges enlo libre dela sua sancta vida
o enlo contēplador deles festes del any oraciōs
e aiudes de persones iustes grā exercici e treball
en vida actiua e en obres de pietat. Car aço me
reix al hom qui sia molt leuat apres en contem-
placio segons los deuots e virtuosos treballs q̄
ha p deu sofferts. **E** Deu attēdre aximateix en
la bellesa deles grās obres de nre senyor du: axi-
cō son los cels e lur ornamēt e mouimēt e ferm-
stamēt: e ifluēcia ales coses iusanes: leua molt
lo cor a loar nostre senyor deu. Aximateix la bel-
lesa e multitut e noblesa e virtut de totes les al-
tres creatures fetes per nostre senyor deu: e spe-
cialment la bellesa dels angels e deles aies fort
desperta lo cor del hō en loar deu: e illumina len-
teniment en pensar e loar la sauesa el poder de
nostre senyor du: **E** Dosen los sants que entre
les altres coses qui molt leuen a nos en alt si es
pensar que sera de nos: e daço que aci amam e

pream tant. ¶ E posen aci los sancts que si nos dauem temps a pensar pregonament en aquestes coses deus per sa merce nos obrira lentement a conexer e a veure grās coses de sumateix quins aiudarien a saluar nostres animes e a conexer deu e los seus secrets e approffitar molt en virtuts e en sancta vida fenir nostres dies.

¶ Mas com dix lo sanct abbat moyses nos qui som orats e negligents en totes les carreres de deu iames no volem ordenadament pensar en aquestes coses: ans tenim lo temps perdut que aci posā e no sabē: ni volem saber sino aço quis pertany ala terra e ala vida bestial: e per tal morim axicom a besties sens negun apparellamēt ala mort e venim axi en mans de nostres enemichs quins donen copiosament ço que merecem be e aço per tostemps.

¶ Amonestacions persuasions fruyts e industries e endreçants lo contemplatiu a contemplar axicom se segueix.

DEr raho daço lo sant abbat e ferm en lo seu tractat de contemplacio amonestant los ecclesiastichs a aquesta sancta art e sciēcia posa aqui en summa quatre punts ço es amonestacions persuasiōs fruyts e industries. ¶ Les amonestacions son aquelles aqui deus ha donada vida reposada.

Perque no atenen a aquesta sancta vida con-
 templatua: com sia tan alta e tan profitosa e tã
 delitable e en special crida contra pereosos reli-
 giosos e secularistes que deus ha appellats a tã
 ta pau e repos en aquesta vida els ha dona-
 des tantes oportunitats altes de contemplar
 e son molts qui no sen curen e en special aporta
 contra ells les següents rahons. ¶ La primera
 car aytals son inobedients al manamēt de deu
 qui diu vaccate et videte quoniam ego sum do-
 min⁹. E mana axi nostre senyor deu attenents
 e veiats que yo son vostre deu volēt per aço dar
 a entendre que en aço deuem singularment en-
 tendre e contemplar e pensar: ço es que ell es du
 e sēyor e aquell qui sobiranamēt deu esser amat
 e seruit: dochs si lo religios noy contempla ap-
 par que ell es a deu inobedient. ¶ La segona ra-
 ho si es car appar que la persona religiosa am-
 poch a deu e menys que altre si iames no pen-
 sa en ell e aço per tal com porta habit de serui-
 dor de deu: e special: e ha titol de special amich
 seu e es diputat a special seruey seu e tot iorn lig
 la scriptura qui es ymatge de deu e diu lo offi-
 ci diuinal qui es rahonar se ab ell: e donchs que
 tot aço no contrestatla persona religiosa no sen-
 ta res de deu gran senyal ha en si q̄ ell ama poch
 a deu: e ha poch ab ell: e per consequent hague-
 ra li mes valgut q̄ no fos en religio: nes fos axi
 be acostat a deu. La terça si es car aytals aytāt

com menys serueixen a deu aytāt menys sō certs
dela gracia pus no cerquen deu: ni deu nols do
na negun senyal de sa amor: pque a lur vergōya
dona deus souint maiors senyals de sa amor a
setglars e a persones ydiotes e simples: car ay/
tals pus lealment: e ab maior diligencia seruei/
xen e amen e cerquē deu. ¶ La quarta si es car
aytals donen grās senyals desimateixs que ells
han en si poch de be pus son posats en stament
pus alt e ells son pus frets e pus pereosos: e ab
menys fruyt e ab menys deuocio que los altres
posats en pus baix stament. E per consequēt be
mereixen que per deu siē rebuiats: e menyspre/
ats e dats en truffa e en scandal dels altres po/
sats en menor stamēt: e axils ho menaça nostre
senyor deu per malechies lo propheta. ¶ La. v.
si es car aells ha dades nostre seyor deu maiors
oportunitats de fer be que a tots altres els ha
leuats e lunyats dels treballs dels homens: per
tal que entenen en ell. Donchs que lo tēps dat
aells al seruey special de deu ells posen en viure
delicadament: e pereosa e negligentment pēsar
pots que no es marauella si deu nols dona a sē/
tir lo. ¶ La sisena si es: car deus los ha posats
migencers entre simateix e lo poble: e vol que
visquen de lurs peccats: e axi ho fā de fet: e que
aço no contrestant ells nos acostē a deu per spe/
cial via: e per contemplacio e amustat ab lo seny
or segueix se que per aquest menyspreu lo prouo

quen contra simateixs e axis reten indignes de
 esser migencers entre deu el poble e de rebre tots
 los emoluments que per aço reeben de deu. La
 .vii. si es car la contemplacio als religiosos es
 fort necessaria en quant los fa pus forts enles
 temptacions els lunya mes de peccat els fa pus
 virtuosos e pus exemplars: e pus feruets en cor
 regir los altres dels peccats. ¶ Per totes aq̄
 stes rahons lo dit sant pere amonesta a tota per
 sona que no sia ocupada per força enles coses
 temporals: axicom son dones religioses e dones
 viudes riques: e homēs richs: e a religiosos que
 atenen a aquest offici qui es alt sobre tots los
 altres del mon.

¶ Ací aporta altres persuasions a a
 qu ell mateix proposit.

Aporta apres lo dit sāt pare a aquest
 proposit algunes persuasions e raōs
 qui deuen molt lom inclinar a aquest
 ta sancta contemplacio ¶ La primera
 lies pēsa diu ell lo pages quant de treball passa
 enlo camp ans que ell vinga ales messes: axicō
 laurant: cauant: regant esmenvant les gleues
 dela terra e aquí sofferint fret: calor: treball: e/
 nuigs infinits: e aço fa solament per passar la
 mesquina de vida: o per auançar alguna cosa
 mundanal: si donchs lō terrenal p aco seguir vn
 poch d be q poc dura porta volēter tāt de treball
 o ii

quant mes e ab millor cor e ab pus feruent e go
ios lom crístia e maiorment lom religios se deu
ria tostemps esforçar que ab lo seu eternal crea
dor fos de tota sa pensa:evoluntat a hunit e en
aquell trobas:e hagues aci tot son goig en me
resques hauer depuyf la eternal gloria. ¶ E diu
aquest aquí gran marauella es com negun tre
ball pot a nengun empatxar daquesta gloriosa
vnio:e illuminacio a cercar com sia sobiran be
nostre e tot treball per ella:passar aparega dolç
a aquell qui aquesta dolçor ha sentida:p tal diu
la sancta scriptura. Sapientie primo.in pautis
vexati in multis bene disponentur. Evol dir q̄ a
quells qui aquesta sancta vida han aconsegu
da:e lo seu fruyt iatsia que los treballs miñans
que han sofferts sien poch s empero per aquells
ells venen a grans e sobirans bens : axicom per
vies e camins qui son disposicions e aytals con
clusions e termens . ¶ ¶ diu aquest : e quanta
cōfusio fera ala psona religiosa al dia d̄ sa mort
quant veura que tant menyspreu ha dat a deu e
tant dampnatge ha procurat assumateix que a
questa sancta vida e via al regne de deu haura
mēyspreada:e lexada en aquest mon. ¶ p tal cō
sellaua dauid dient axi a aquells qui si poden oc
cupar ¶ Accedite ad eum et illuminamini et fa
cies vestre non confundentur. ¶ E volia dir axi a
costau vos al senyor beneyt ara mentre haueu
tēps en aq̄sta vida per tal q̄ enlo iuy dela vostra

mort no siau confusos e enuergonyits dauant
 deu e los seus angels. ¶ La segona persuasio si
 es fundada en los grans treballs : e perills que
 passa lo mercader en la mar per guanyar sa vida
 corporal e per guardar se de fretura. ¶ La ter
 ça si es fūdada sobre les anxietats : e miseries q̄
 soffir vn caualler per a guanyar fama en armes
 ¶ La quarta si es com la bestia corre al meniar
 que res no atten sino que haia e trob son delit:
 donchs diu ell hon se pot trobar pus honest de
 lit: ni maior habundancia e guany: ni maior nō
 e fama que en aquell qui es pura dolçor e para
 dis qui es tot be e tota riquesa: qui es tota va
 lor: e nobleza : lo qual gustat : fa al hom auorrir
 tot carnal delit e be mundanal axicom a mort: e
 a pena ¶ E diu aquest aximateix aqui. ¶ Anima
 cega com no penses que es: ço que lexes e menys
 preses: car diu te lo libre de saulesa sapiencie. vii
 ¶ Venerunt autem mihi omnia bona pariter
 cum illa. ço es que tots bens venen ensemps a
 aquell a qui de^s fa aquesta gracia que haia sos
 sentiments el conega de cor aquesta dolçor: sen
 tia aquell sanct hom iob com dehia. In lectulo
 meo moriar: et sicut palmam multiplicabo dies:
 ço es que ell gustant los delits que deu dona a
 aquells quil senten aqui: volia star tostemps : e
 taure axicom a vn bell lit e glorios e aqui despen
 dia sos dies lonchs encara com fossen tā grās
 com es la vida dela palma qui viu fort longa
 ment. ¶ E maiorment com lo seyor beneyt mateix

vinga a requerir la nostra anima que la reeba
dins si dient li axi. ¶ Aperi michi soror mea: spo
sa mea columba mea. Evol dir axi obrum tu qui
es la mia sor: carn humana he presa enla qual
tu e yo nos som a germanats. Tu es ma sposa
car enlo babtisme nos som sposats. Tu es ma
coloma: car per vnio de coratge nos som ab dos
ligats per souint a engērar molts coloms: ço es
per fer altes obres de vida enles quals yo sia hō
rat e tu glorificada e loada en paradis entre to
tes les altres.

¶ Ací aporta altres persuasions
a aquellmateix proposit.

Aporta encara lo dit sanct aquimateix
la dita persuasio e motiu al proposit
dient axi. Atten com a nostre exemple
natura nos adoctrina com nos deuez
hauer e comportar en aquelta santa exercitacio
contemplatiua. ¶ Atten diu ell al arbre cō met
grans raells per la terra e poderoses e scampa
des per tot: per tal que ell tirant axi mes humoz
dela terra puxa millor verdejar e crexer: e florir e
fructificar: e millor deffendre simateix del vent
quant sia esuahit per ell axi lom deu escampar
totes les affictions per amor de fet enlo seu so
biran deu: e amat e lunyar lo tant com puxa del
contrari: car aytant com mes se afferra ab ell p

amor aytant tira mes los seus sentiments : e
 goigs e illuminacions e aytant es pusvert e net
 daunat ell : e mes floreix per grans propo-
 sits e desigs e de fet altes coses per amor del seu
 amat e mes fructificar per obres de gran amor:
 car res no li es difficil no neleix la mort : ans la
 desia per amor dell e tots los mals del mon desi-
 ia sofferir per la sua amor: e li son mel e bresca el
 fan axí fort: com diu sanct pau: ne fam ne set ne
 persecucio ni res qui sots deu sia no es bastant
 a separar lo dela sua amor: e aquesta tanta abun-
 dancia de tots bens nos dona a entendre lo rey
 e senyor nostre iesucrist quant dix. ¶ Mensuraz
 bonam et consertam et cogitatum et super efflu-
 entem dabunt in sinum suum. ¶ E vol dir que
 ell daria a aquells quil cercarien de bon cor e ar-
 dent e enamorat sentiments grans desimateix
 empero segons la mesura quel hom li apparella-
 ria: la qual mesura quanta que fos tostemps se-
 ria al hom aiustament de tot be que apparia fo-
 ra tota mesura per la gran habundancia enque
 deus la daria. ¶ La sisena persuasio: si es pen-
 dre eximpli dels cossos naturals qui no volen es-
 tar quant en ells es sino la hon han repos es po-
 den millor conseruar. ¶ Ve hem al vll que la pe-
 dra hon que sia posada alt si lexes assimateixa
 tantost cau baix: e tantost se mou per anar ala
 terra: car aqui es lo seu repos: e hon que sia po-
 sada fora della: tantost per simateixa natural-

ment torna aquí ajudant se ab lo seu pes. Que
es donchs aço com nostre sēyor deu sia natural
fi e repos nostre fora lo qual iames no som plēs
ne reposats ne en pau ne en res de be fermats e
no cercam nel volem. Cert pots pensar que son
fort naffrats dins en la anima: girant les siues
naturals inclinacions ales coses cōtrarirs a du
Perque a exempli dels cossos naturals hō que
nostra malicia nos port: lo cor tantost lo deuem
girar al beneyt senyor qui es tota nostra vida e
repos e benauenturança: dient li la paraula de
sent pere: qui li dix. Domine ad quam ibimus
verba enim eterne vite habes. çoes a dir. Sēyor
placiat que nos de tu liurants per nostres grās
mals vulles tornar a tumateix e fermar: car en
tu tot sol se troben los sentimēts els profits els
parlaments: e los delits qui portē lom ala vida
eternal e perdurable. ¶ La setena persuasio: e
raho es: car com per diuerses vies lo nostre cor
sia tostemps occupat e turmentat per innume
rables miseries quins son presentades e dades
de fora axi per nostra corrupcio original coz per
nostres peccats. E no sia cosa al mon que axi sia
bastant a dar nos repos de cor coz esser vnit ab
deu per saccera amor. ¶ Per raho daço tostēps
deuem attendre que ab lo senyor siam vnits per
sancera caritat: e ell per sa merce no leixa los se
feels seruidors dins lo regne de lur anima esser
sino goig cast e continuat. E no permet que ay

tals sien castigats ni enuulants per neguna cre-
atura p^o q̄ ells de tot lur cor se subiuguen a ell: e
aço dehia ell als apostols quant los dix. ¶ Hec
locutus sum vobis vt in me pacem habeatis in
mundo autem pressuram habebitis. E volia dir
axi: vous dich que pusque ami ameu lealment q̄
vous dare pau e goig dins vosaltres mateixs.
Aquesta sera pau de consciència qui es la maior
cōsolacio quel hom pot hauer en aquesta presēt
vida: e aquesta pau nos partira de vosaltres per
molta pressura: ni persecucio quel mon vos do.
e sanct pau dehia vcomateix quant dix. ¶ Si fi-
li^o dei vos liberauerit tūc vere liberi eritis. E vol
dir que si lo fill de deu nos desliura deles grans
miseres del mon donant nos consolacions cele-
stials axicoz les dona als contemplatius que la
uors sereu en vera franquesa e libertat: car res
nous poria dar molestia ni turbacio: tant sera
gran la pau qui regnara dins vosaltres. E per a
questes persuasions aquest sant nos amonesta
e maiorment los ecclesiastichs e specialment los
religiosos de amar vida contemplatiua.

¶ Altres persuasions a aquest mateix proposit
Gradina encara lo dit sant nostres co-
ratges a amar e a tenir vida contem-
platiua ples seguēts raōs. ¶ La prime-
ra sies car diu q̄ aq̄sta aporta ab si grāf
profits vltra aq̄lls q̄ foren allegats ia damūt en
lo comēçament daq̄st tractat el primer diu q̄ es

manifestacio dels secrets de deu. Car diu que lo
senyor als contemplatius ensenya grans lçons
e fort grans secrets e amagades veritats axi de
la sua alteza coz deles sues obres e amagats iu-
his e aço volia dir lo salvador mathei. xi. quant
dehia plāt al seu pare axi. Atu pare e seyor cōfes
que has amagats tos gran secrets als sauis del
mō els has revelats als petits: çoes als humils
contemplatius qui son appellats los te² petits
e aço per tal com aytant com tu los leues en alt
aytant com se humilien mes: es reputē per spus
desconexents e peccadors dauāt la tua alta ma-
gestat. ¶ Lo segon si es car enlo contemplatiu
creix la fe continuament en quant se sent clara-
ment tirar lo coz en alt per amor excellent: e dre-
ta: la qual nos poria fer sino per aquell qui creu
que sia ver deu: e aytal com la sancta fe catholi-
ca lo creu el prehica. E maiorment com lo contē-
platiu se sent tot alterar per amor pensant en la
incarnacio: prehicacio: conuersacio: e passio e al-
tres obres del redemptor nostre ab aquella con-
templacio li es dat tan clar lum celestial confer-
mant lo en la fe que quant en contrari li fossen
allegades quātes rahons porien fer quantis phi-
losophs foren iames: ne son nol porien mudar:
ne gitar dela veritat dela fe: ans diria tostemps
la paraula de sant pau ad thimotheum ¶ Scio
cui credidi et certus sum. ço es yo se aqui he cre-
gut: e son cert que ço que he cregut es veritat: e

immutable axi diuinal que nos pot falsificar p
 neguna cosa que sia al mon. ¶ Lo terc proffit d
 contemplacio es confirmacio de sperança: car lo
 contemplatiu ha prouoda e sentida la gran bo
 nesa: dolçor e a amistat: e nobleza e veritat del se
 yor axi tota servir: temoz los hix del cor que tan
 ta confiansa conceben dela sua pietat que ia no
 temen que iames se separen dell: ans tostemps
 seran ab ell en aquesta vida e enlaltra: e per tal
 dien entre simateixs la paraula del apostol ad
 romanos primo. ¶ Quis nos separabit a cari
 tate christi. E volen dir axi: quis separara anos
 dela amor de iesucrist: car noy es bastāt hom ne
 angel: ne mort ne vida ni nenguna pena del mō
 ¶ Lo quart si es: car per aquesta santa contem
 placio se creix en nos la amor e caritat que hauē
 a deu: car com diu crisostom com deu veu quel
 hom se applica: es acostā a ell per amor: ell qui se
 gons la scriptura es axicom a sobiran foch cre
 ma tots los empatxaments qui empatxen lom
 de amar lo: e per simateix fa crexer lo foch dela
 nostra amor mostrant se al nostre cor sobirana
 ment amable per sa altesa e dignitat infimida:
 apres hi auulta la multitud dels seus benifets
 qui sobiranament promouen lo cor a amar lo e
 a ell a crexer los quāt lom lin fa souint gracies
 ens li posa axicom a seus. E com la pensa alt le
 uada conega clarament que plau al senyor que
 amem lo proïsme: per tal com plaura ala sua al

tesa esten se per amor al proïsme aytant coz pot
ni sap que es plasent a deu.

¶ Quants bens fa anos la contempla
cio part los damunt dits.

f A encara la contemplacio sãta : e qui
tament ço diu aquest que la anima ðl
contemplatiu haia senyoria sobre to
ta cosa deïus deu en quant de nengu
na alta cosa no vol ni demana delit ne seruëy ni
plaer sino aytant com a deu plau: car tot sã pla
er e delit posa en deu. E es axi que aquell es ver
senyor dela cosa qui la menyspresa: e no la vol: e
diu de bon cor ab sanct pau. **¶** Omnia reputa
ui vt stercoza vt christum lucrifacere **¶** E volia
dir que totes coses haue menyspresades: pertal
que guanyas iesuchrist qui nos pot perfetamēt
guanyar sino per aquell qui totes les altres co
ses del mon menysprea. **¶** E en aquest enteni
ment los sants apostols son dits prínceps dela
terra: car tota la terra acabadament menyspre
aren a exímpli de lur sobíran maestre iesuchrist
e milloz son senyors del mon aytals persones q̄
no los prínceps del mon qui mendiquen honor
delits : diners e altres coses moltes. **¶** Si sena
ment la contemplacio illumina l'enteniment ðl
contemplant a clarament conexer les cauteles
del diable e la profūditat deles sues tēptacions

car la amor no solament escalfa:ans encara il·
 lumina per tal hauem daquets prouerbiorum
 primo axi. ¶ Debadés posa lo diable parany
 el laç amagats dauant los peus dels contempla
 tius:car com ells hagen ales e volen en alt:per
 tal daltveen ço quis fa baix contra ells. ¶ Sete
 nament fa lom temprat e en ses delectacions cō
 tan alta es e tan dreta:e tan affable:e tan deli
 table aquella celestial delectacio que nostre sen
 yor tramet als seus contemplatius que sobre
 puia tot enteniment. ¶ Perque coue: que
 aquell qui aquella possehex auorresca tota car
 nal e sutza delectacio axicom a fems pudēt e en
 cara mes e mes sēs tota comparacio per tal diu
 sanct Iheronim. Que gustatus spiritu decipit
 omnes caro. Evolia dir que aquell que ha taita
 da la delectacio spiritual la qual lo sāt spirit do
 na als contemplatius tantost auorreixē la carn
 e sos delits axicom a diables. ¶ Per tal diu sāt
 bernat que la consolacio celestial e carnal no stā
 be ensemps:car qui ab delits carnals:o de gola
 o de truffes:o de iochs.o de burles:o per qual
 seuol manera se dona aytals plaers no vol deu
 que aytal haia:ni sent a los delits celestials. E
 per aquesta raho los sants pares fugien als de
 lits del mon es procurauen penes en mēiar:beu
 re:vestir:plorar e fugiē a totes mūdanas com
 panyies:e solaços:e grauen tota lur pensa a
 penitencia:e en ses coses ploroses:axicom en

planyer lurs peccats e les iniuries fetes contra deu e hauer pietat deles miseris e affanys spirituals: e corporals de lur prohiisme e en desuar lo regne de deu e en planyer les penes e passios dels sancts: maiorment de nostre saluador: fuggint a conuirts rialles e totes consolacions del mon pco que poguessen attenyer e puix conseruar en si les consolacions. ¶ Vuytenament fa la contemplacio lom molt fort en les aduersitats e en les temptacions: car lo cotemplatiu per la familiaritat que ha ab deu reeb gran confiansa dell: sabent co que diu la sancta scriptura: co es que. ¶ *Iustorum anime in manu dei sunt coes que* les animes dels iusts tostemps esta guardades ab les mans e armes de deu. E pertal com som temptats tantost recorren a les mans daquell sobiran pare e amich nostre senyor deu qui saben qui es lur protectio escut: e guarda: e en la sua virtut vencen lo temptador ab gran esforç axi com aquells qui son guarnits ab les armes de deu. E aquesta manera de vencre los diables es fort alta bella e segura:

¶ Capítol qui aporta altre proffit seguent en nos per la contemplacio.

¶ Vuytenament la contemplacio fa en nos perfeta iusticia: car per aytal amoros leuament de cor en deu la anima nos

tra dona a deu ço q̄ li pertany e es seu: ço es ser
uey noble e alt de pura amor. ¶ Dona encara
assimateixa rettitut e perfectio virtuosa confer
mant se ala voluntat del senyor en ço que ell vol
della. Car deu tot poderos en special req̄r amor
de tots nos e donant la li donā anos gran iusti
cia. En aquesta cosa aximateix dona al proïsme
aiuda aiustant se ab aquell ab lo qual se fa pos
tent a procurar li aiuda p̄ misericordia e gracia
¶ Deenament per via cōtemplatiua la anima
profita molt en merit raho es car tostemps que
la nostra anima entegrament se leua a deu per
amor: loant lo: contemplant lo o per qualque al
tra manera aytantes vegades mereix gloria: o
creximent daquella e com aytals mouimēts pu
xa fer la anima en si innumecables vegades lo
dia segons quey es veada e habituada: segueix
se que per tal via contemplatiua pot profitar so
biranament en merit. ¶ Nota aci que segons
que dien los sancts la vida contemplatiua de si
mateixa es pus meritoria que la actiua e pus al
ta: es ver que auegades per causa poria esser lo
contrari: ço es com caritat: e obediencia del pre
lat forcen loz de fer algunes obres foranes e en
aytals cassos a temps deu attendre en aytals o
bres que no a cōtemplar: e axí ocupar se en ay
tals obres es cosa pus sancta e pus meritoria.
Molts son los altres profits que aporta ab si la
vida contemplatiua: es ver que lo dit sant enlo

dit seu tractat noy posa pus.

¶ Com per humanes industries lom se pot
aiudar en leuarse en altres contemplaciōs

D quart proces que lo dit sanct ensē-
ya aq mateix son humanes industries
perles quals lo contemplatiu se pot a-
iudar a mes plaure adu en sa cōtēpla-
cio e axi pot fer q nostre sēyor deu abās e pus al-
tament lo leuara alt assi. ¶ La primera astucia
e industria si es que lo contemplant de fet con-
tinue sa supplicacio a nostre senyor deu sisvol si
senta calt: o fret: e no ces de supplicar que lo sen-
yor benauenturat li don a sentir: e amar ardent-
ment si mateix el faça a ell seruir tostemps pura-
ment preservant lo de tota offensa: car si perse-
uera finalment deus loy dara: car diu lo senyor
beneyt a aquell qui perseverara sera dat ço que
iustament demanara: e aço almenys li sera fet p
la sua importunitat. ¶ La segona astucia: es q
lo contemplant se guard de offendre mortalmēt
lo senyor: car com diu salamo si ab la vna ma lō
hedifica: e ab laltre derroca iames aytal hedifi-
ci no vendra a si axi es en lo proposit si lo contē-
plant nos guarda de offendre lo senyor: mes de
mal poria fer en vn dia que no be de cent: perq̄s
deu fort lūyar de tota cosa quil puxa empatxar
Si vols saber quals coses lo empatxen molt: ia

es posat damunt enlo començament daquesta contemplacio. ¶ La terça si es a continuament pensar en totes aquelles coses qui li poden ajudar a tenir pura vida: e neta e sēs macula el poden encendre en amar deu. ¶ E en special deu sobre aço inuocar ajuda dels sants de paradís e en special dela regina de gloria: e apres dels sancts angels ministres e pares: e compayons nostres specials tostemps en esta vida per la misericordia de nostre senyor deu. ¶ E specialment deu demanar ajuda al sant angel qui l guarda. ¶ Primerament dient li la culpa deles offenses que fetes li ha e puys demanarli ab tota efficacia misericordia: gracia: e ajuda e axi inflammar sinateix a desliar lo sentiment e experiēcia de nostre senyor deu no per altra raho sino per esser pus ardēt en amar: e prear e loar lo tostemps. ¶ Quant se alegren los sants angels nostres custodis: e guardians beneyts quant vehen que nos desliam e treballam e demanaz tenir aytal vida e ell lauors per la sua gran nobleza ab maior efficacia prega per nos ens acompanya ens deffē de nit e de dia. ¶ La quarta astucia es seguir en orant aqlla manera enlestar corvoral: enlo qual lom se tropia millor e millor se ... en. ¶ Legim que moyses orant stava dret: e tenia les mans esteses enuers lo cel. Salamo estava agenollat e tenia la cara enuers la terra e les mās altes enuers lo cel segōs q̄ appar enlo paralipomenon.

Magdalena com demanaua misericordia a ie-
suchrist e staua tota gitada en terra besant: e re-
gant de ses lagremes los pe² del saluador. Mas
scoltant lo senyor beneyt sehia en terra als seus
peus. ¶ Lo saluador enlozt supplicat al pare la
nit dela cena staua agenollat enclinantse en ter-
ra e cridant al pare gran crit. E aximateix enla
creu crida estant tot stes en aquella los apostols
quant ell sen puia estants dret: e la cara e mans
leuades aell supplicauen lo que li mebras dells
¶ Consellaua encara lo gran contemplador dio-
nis enlo libre de mistica theologia que lo contem-
plant estiga dret agenollat ab la cara leuada tot
temps al cel ¶ La quinta que iames sino p cau-
sa necessaria lo contemplador no leix lo trahut
que ha acostumat de dar adeu cascū iorn en cer-
tes hores e per certes paraules e maneres: car
fer lo contrari seria fer menyspreu al seu creador
perque si fa lo contrari ses necessaria cosa daço
deu regonexer sa gran culpa en sa oracio: e fort
rependre simateix: e encara punir sen be segons
son viuares. ¶ No resmenys deu pensar que ay
tal trahut es vida dela sua anima. Donchs p²
q̄ lo cors no soffer que la hora no li sia tolta sen
que ha acostumat de pensar simateix. Quant
mes donchs deu attendre la anima deuota que
ella no pda sa relectio ala hora acostumada: car
gran abusio es que la seruenta sia dinada e ben
seruida e la dona muyra de faz. ¶ E diu aquest

sim demanes qual hora es pus apta a leuar si mateix en aquesta sancta occupacio: dich te que de nits quant la gent reposa e nengu not torba
¶ E fas al senyor gran plaer que aquella hora q los altres dormen tu vetles a glorificar lo e a suplicar lo per aquells qui callen que lenemich q tostemps vetla nols puxa noure. Scrit es en lo psalm. In die mandauit deus misericordiã suã et nocte canticum eius. **¶** E vol dir que lo senyor ha manat que de dia nos occupem en les obres de misericordia: ço es donãt a aquells qui son presentats pobres e mesquins: e que de nits entenam ala sua laor e cõttemplacio gloriosa obseruant empero que en lo començament maiorment ta contemplacio sia secreta aytant com fer se puxa per squiuar tota vana gloria: e tota tẽptacio del enemich e per pus segurament posar son tresor: ço es la sancta contẽplacio en les mãs de nostre senyor deu.

¶ Encara posa altres industries a aquellmateix proposit.

LA sisena industria si es saber mudar los pensaments de vn loch en altre: e aci atten: que si lo contemplatiu per loch temps estaua contẽplant en vna materia mateixa daria gran enuig al cap: e als pits de simateix e per consequẽt a tot lo seu cors

p ii

E Perque axicom aquell qui plament vol
pensar vn bon dinar e ben meniar muda souint
les viandes. Així lo contemplant se deu mudar
de cogitacio en cogitacio quant se veu aflaquir
massa lo cap pensant en special en alguna. **E** A
ra deus saber que solament la cogitacio aquella
qui es en sol deu pot sabollar: e reposar e no al
tra. E per tal dien los sants que iatsia que pen
sar en la incarnacio: prehicacio: vida: e mort del
saluador sien portes e vies a entrar en lo senyor
empero per res sots deu: no es bastant a perfe
tament reposar la nostra anima sino solament
deu en sa propria natura e essencia. E es així que
com nos siã en cc. corruptible e mortal iames
no podem dreçar lo nostre entenimēt a reposar
se entegrament en aqll senyor acabadament ne
per lonch temps: ans axicom laucell qui vola ab
les ales esteses no pot molt durar així volant sēs
que no les moga en baix e en alt: ans coue que
decontinent baix girāt se en altra cosa qualque
sia. **E** No podem per nostra corrupcio e miseria
to temps quens volem fermarnos en pensar la
al tesa de nostre senyor deu: ans coue quey pugē
p scala: e la scala quins hi es dada es tocada des
sus: ço es pensant primeramen alguna cosa axi
com obra diuinal: o iuy o ley: per la qual infla
māt nos en la amor d'l sēyorvinga fins a ell en si
mateix. E encara les altres coses qui sō scala p^o

anima de feel e de infeel qui es en tan gran pe-
rill de dampnacio. E si hom com veu a algu sof-
ferir iniuria o pena alguna corporal lo cor tan-
tost se mou a compassio : quant donchs mes se
deu moure a pietat quant veu tanta multitud
de animes de feels e de infeels qui totes van p
ample e via dreta a aquelles perpetuals penes :
qui son en infern apparellades a aquells q mes
han amat complaure e servir ala creatura : que
al creador: e mes ala carn que ala raho ni ala co-
sciencia. E aquesta contemplacio e specia de sup-
plicacio inclina molt a deu qui atten ala gra bo-
nesa daquell qui ab maior: o equal diligencia pro-
cura lo be al altre que assimateix: e qui no meys
atten al be comu que al propri e per aquesta ma-
nera se inclina tant nostre senyor deu ala suppli-
cacio de moyses quant li dehia. ¶ **D** senyor e p
dona aquest poble om rau del libre 'en que mas-
scrit: car amant lo poble q lo seyor menaçaua a
destruyr: e per excès de amor mogut de dir la pa-
raula damunt dita excessiua volent dar a enten-
dre que no amaua menys los altres que a si ma-
teix. ¶ **L**a setena industria es viure ordenat co-
tinuament: e no lexar se caure en los poch's def-
falliments: car diu la santa scriptura que quis
lexara les poques coses bones en que es veat : e
be ordenat couendra que caia ala fi en les ma-
iors. E en special requir aquesta sancta contem-
placio que lom se guard de carnals e de dissolutis

e vans solacos e consolacions: e que tinga lo cor e los senys ben guardats: e en specials la lègua e ques luny de tota amistat e familiaritat de tota persona: sino ay tant com es necessaria: a seruir e acomplaire a deu: e de no leixar oracio: de iuni: abstinencia: ni altre carrech: ni cerimonia spiritual sino ay tant com obediencia de maior o caritat: o necessitat forcen auegades: car no es al mon carrech que nol faça bon portar: e q̄ no sia dolç quant lom la veat de portar. ¶ E membrat daquest document: ço es que si lo teu cor es tocat de alt per qualque tocament diuinal ab aquell ten ve quit sera proposat: e maiorment sit es proposat aquell qui es lo maior: ço es pensar purament e solament en la alta: bona: e noble diuinal: si empero per ta art: e industria te poses a contemplar: te les industries e maneres danunt posades:

¶ Capítol qui tracta dela terça via e pus alta p puiar en cōtemplacio quis appella via vnitua e perfectua: e ensenya com lo contemplatiu se pot leuar en alt per tres vies

Apres que hauē tractat dela via illuminatiua: qui es preparacio e via ala via vnitua: e perfectiua: hauem a dir daquesta contemplacio vnitua e perfectiua: dela

qual parlant dionis enlo libre de mística theolo
gia diu axi. ¶ Contemplacio vnitua es vna di
uinal sauiesa qui per ignorancia es coneguda q
es per tot e en tot sobre totes altres sciencies in
dultries: e sauieses en quant aluda lom cordial
ment e per amor sobiranament ab deu. ¶ E aci
nota que segons que ia es queucom tocat da
munt lo nostre ente niment se leua a entendre e
aconexer deu per tres vies. ¶ La pumera si es
attenent ala bonefa bellefa: granefa: e bell orde
qui es enles cretures per les quals propietats
axicom per spill de deu lo nostre enteniment pu
ia a conexer deu axicom a fahedor e seyor de ay
tals coses segons que es tocat sapiencie. xii. et ad
romanos primo. ¶ E en aquesta manera ricart
de sant victor ensenya al nostre entenimēt de pu
iar a deu enlo seu libre de archa mística per. xlii.
stacions per les quals los pobles de israel vench
ala terra de promissio apres que ell parti de e
gipte: e per. vi. graus ensenya aqui com pot hoz
puiar en contemplant fins alt al creador. ¶ La
segona via es quasi per lo contrari car la pume
ra es puiar al senyor per la creatura: e la segona
ensenya com per comparacia dela creatura al
creador: o del creador ala creatura axicom de e
xemplar ala cosa exemplada hixē innumerables
e piadoses e molt altes veritats e altes contem
placions qui manifesten a nos nostre senyor du
esser sobiranament bo: bell: alt noble: marauel

los verdader: e digne de tota honor e gloria e la-
 hor. E aquesta via ha tocada sanct agusti en lo li-
 ble appellat d' magistro e en aquell qui es dit de
 vera religione. Aquest lum es celestial e no na-
 tural ni artificial: e quis dona per sol deu a en-
 tēdre les altes veritats diuinals e qui molt aiu-
 da a leuar la nostra volūtat a amar deu e aytal
 amar es ordenat: e per ell conexem la alteza del
 creador e la noblesa dela creatura dell exida. La
 terça es pus alta que tota altra: e es com la nos-
 tra pensa se leua en alt en deu per viua e ardēt
 amor sens nenguna altra conexença sent ço quel
 enteniment no pot conexer ni compendre. E per
 tal diu sanct dionis en la dita diffinició dada q̄
 aquesta es sauiesa per ignorācia coneguda: car
 nenguna humanal conexença ne raho ne enteni-
 ment a aytal sentiment no endreça lo contēpla-
 tiu: car aytal sentiment es obra de sol deu quis
 vol dar a sentir aytal pensa sens exercici de nos-
 tre enteniment ajudant a aytal sentiment axi-
 com la nostra anima appar que solament aquis
 haia axicom e receptiua: e no axicom a actiua
 quant a entendre: car la hon regne sola affectio
 de amor aquí lo seny ni enteniment no han res
 a fer de aquesta sauiesa parla sanct iacme com
 diu que tot do que sia sobira: e perfet deualla
 dalt: ço es de deu. ¶ E aquesta gracia es aquel-
 la sauiesa que tant exalça e loa lo libre de sauie-
 sa en lo seten capitol: e en tot lo seu proces: aq̄ta

sauesa no neix en nos axicom enles altres per
via dels senys : la qual dona a entendre dauid
quant dix. ¶ Renuit cōsolari anima mea quia
memor fui dei delectat⁹ sūt et deffecit spiritus
meus. ço es que la anima tocada daquesta diui
nal sauesa qui tota humana e carnal dlectacio
ha foragitada de si per lo sentiment de deu es a
legrada e en alt levada en tāt que aquí deffall:
car no es bastant a dir per res ço que aquí sent
del seu sobiran amat. ¶ Aquesta sauesa iames
no entenguerē los phïlosofhs ni aquells qui en
coses corporals ni en fantasmes posen tota lur
intelligencia qui es sobre tots dons infusos en
nos quant ala manera de leuarla pus alta por
cio dela anima en deu per amor:ne en res pus
baix que deus nos reposa:ni encara en aquell p
sguart de qualque delit:o profit:mas per sola a
mor daquell qui sol es sobiranament amable:lo
qual vol e requir e ama solament en quāt lo sēt
sobiran be e sobiranament bo e lunyat de tot de
falliment:e miseria. ¶ E diu dionis in septimo
de diuinis nominibus que aquesta sauesa axi
atteny lo seu amat deu per amor que nos esten
a specular lo o apensar lo sots neguna conside
racio especulatiua ne alta qui no moga lom a a
mor axicom es pensar enla sancta trinitat:o en
la generacio del fill : o enla creacio del mon : en
quant se mostra deu tot poderos:mas solamēt
en aquelles consideracions mou la nostra anv

ma qui la leuen e la escalfen en amar lo seu crea-
dor e senyor sentit sens tota semblança de ne-
guna cosa corporal e entes inexplicablement: axi
que cōtra la manera natural abans es amat
que entes. ¶ Me coz es amat ne entes sentir se
pot aci mas nos pot dir per neguna lengua: car
tot aço es obra pura spiritual :ala qual cosa cor-
poral no ajuda: car aqui solamēt hi obra nostre
senyor deu per simateix: e per aquestavia appar
com vn grosser pages: o vna vella simpla pot es-
ser en aquesta alta saulesa tost leuat e gran de-
xeble segons que plau a deu de dar lin: e grā quā-
titat: o segons la preparacio quel hoz hi ha feta

¶ Capítol com lalt contemplatiu mes sent e
mes ama que no es ço que enten ni veu

Aquesta sentēcia cōferma dauid quāt
dix axi. ¶ Gustate et videte quoniam
suavis est dominus. Hon ensēya que
lo ver contemplatiu primerament gu-
sta per affectio de vera amor a deu: e puys entē-
ço que experientia ha lo cor gustat. ¶ Segona-
ment se proua aço per tant car molts deuots :e
contemplatius hi ha que mes amen que no sa-
ben: e mes que no entenen: axicom appar dels
ignorants e mes deuots que los clergues grans
Donchs aquells ayals mes amor han : e mes
se esten lur amor que lur intelligencia. E percō-

seguent amor alguna es en ells qui noy es per
intelligencia: ni per conexença primera. ¶ No
contrestant que aytal amor requira en loz lum
de fe: e presencia de gracia de caritat. Car com
diu sont dionís en lo començament del libre ap
pellat de mistica theologia. Aquesta alta saue
sa dela qual parlam: axi sia sauiesa solamēt da
quell qui es ver christia e bon amich de deu.

¶ Berque aci nota que iatsia que aquesta san
cta amor sia per deu dada als sants contempla
tius: sens que noy es necessaria altra conexen
ça primera en ço que la amor aquella se ferma:
sino solament la conexença que hauem de deu
per fe. Empero quāt aquesta gracia nos es da
da axi altament a tots pertal los altres e nouel
les e no tan alts contemplatius. ans que siē en
la inflamacio de amor: al qual tota contempla
cio termena e ha fi: han mester pensar prime
rament en les creatures e obres de deu. axicom
qui vol puiar en alt ha continuamēt mester es
cala perquey puyg. E açovolch dir lo psalmista
com dix. ¶ In meditatiōe mea exardecet ignis
coes que ans que la anima sia ardent en deu
per lo foch de amor: coue que vaia dauant al
guna cogitacio: e primera per la qual hi muntē
Empero en los vers contemplatius tātost se le
ua en alt la pus alta porcio dela anima per ar
dor de amor iens tota scala de tota altesa intel
ligēcia e conexēsa speculatiua: o practica de tota

altra cosa qui no sia amor en deu hoc encara sēs
 tot pensar speculatiu de deu. ¶ Mas diras que
 diu sanct agusti axi. ¶ Inuisa possumus dilige
 re incognita autez nequaq̄z. ¶ E vol dir que iat
 sia que puxam amar ço que no hauem vilt em/
 pero no podem amar ço que no conexem per ne
 guna manera. ¶ Dich te aci que sāt agusti vol
 dir que qualque conexença se requir en tota cō/
 templacio: e aço es ver: mas enlo proposit te dic
 que aq̄sta alta amor qui tota es en deu en quāt
 bo. e tota es special do de deu: e axi de deu q̄ no
 per neguna altra via: ni daltre donador sino sol
 deu. Aquesta en nos requir e suppon la conexē/
 ça de deu qui es per lum dela sancta fe catholi/
 ca: e no ve anos per neguna altra via conexen/
 ça ni industria: ni art humanal: ni axicom altra
 amor comuna qui en nos se encen es engendra
 naturalment per natural inclinacio que la nos/
 tra anima ha ala cosa amable fa dins la nostra
 anima en quāt la cosa aq̄lla appar bona e ama
 ble e dñuable. ¶ E aci atten q̄ axico es possible q̄
 algu acostant se al foch abans senta la calor que
 son lum axi es enlo proposit que loz axi altamēt
 leuant : abans sent la amor diuinal que no que
 sapia que es ço que sent: almenys mentre es en
 aquesta vida: car en paradis nos ha axi a fer cō
 la nostra anima sia axi inseparablemēt tostēps
 aiustada ab la lū aq̄lla gloriosa: e eternal la qual
 es deu: ala q̄l amor abās hi spua aq̄ll qui souit

sospira cridant de cor e diēt. ¶ **D**senyor e quāt
te amare: quant te possehire: quant te haure:
quant te veure dins mi. ¶ **A**bans aquest es le/
uat en amar e en desuar lo senyor e abans si sēt
inflamar que no si pēsava en los pregōs secrets
dela eternal duracio: o generacio: o processio di/
uinal perque qui aytals speculacions posa sūma
teix si nou posa en amar deu no profiten molt:
car la amor es tota la fi de nostres cogitacions
en lom ben ordenat. E per tal coz aço no feren
los grans philosophs niu fan los presents theo/
lechs: per tal no contrestant que sien grans spe/
culatius son souint lūny de deu: e de tota deuo/
cio: e de tota amor e temor sua: e son souint grās
peccadors daquesta tan alta e tā gloriōsa saue/
sa se enten ço que diu sant pau quant dix que a/
questa es aquella saueisa. ¶ **Q**uam nullus sa/
pientium scilicet grecorum intelligere potuit.
¶ **E**dela qual diu ad corintios. ¶ **S**piritus
noster spiritui diuino vnitus sentit que sunt e/
ius et hec sapencie quam loquimur inter perfe/
ctis. dela qual dix iesuchrist als apostols ans q̄
sen'puas al cel. ¶ **I**nduimini virtute exalto. E
aço significa lo vestir que fa lo preuer enlaltar q̄
per lo cap auall se gita lo camis lamit: e la casul/
la: car tota aquesta santa saueisa ve dalt ney es
alre bastant a dar la sino deu tot sol.

¶ **Q**uines obres e purgamiēts e graus fa aque

sta contemplació vnitiua dins la anima del con-
templatiu

Es obres que aquesta sagrada amor
e spirit de sobirana cōtemplació fa en
la pensa son aquests sis graus: signifi-
cats per los sis graons: per los quals
lo gran salamo puiaua en la sua alta cadira: car
per aquests puia iesuchrist en la pus alta porcio
dela nostra anima quis appella apexmentis e a
quí seu quant la posseix en plena pau. ¶ Lo pri-
mer graho e obra que aquesta sobres alta amor
fa en la anima del cōtemplant se appella illumi-
nació: car apres que la anima es inflamada da-
questa sancta flamma lexa dins ella vna experi-
mental conexēsa de deu. ¶ Aquí percep nostre
senyor deu esser font de tota bonesa: nobleza bel-
lesa: e digne d̄ tota gloria: e honor: e reuerēcia: e
lahor: e per comparació a ell percep simateix es-
ser cosa la pus miserable e dolenta: e despectible
vil e sutze quis puxa dir per nenguna lengua. ¶
fahent aquesta comparació de deu: a simateix
coneix quanta es la dolçor: e clemencia que los
seus sobres altes tresors vol posar en tã vil loch
com es lo femer dela sua consciencia: e sutza a-
nima. ¶ Lo segon graho e obra daquesta santa
amor vnitiua e perfectiua qui es la p^a alta part
dela present contemplació desta vida se appella
inflamació: car la sua anima illuminada: e ha-

uent experiència dela gracia:altesa :nobleza de
nostre senyor deu romã axi inflamada enla sua
amor que en alre no pensa:ni troba delit: ne de
alre no volria pensar:ni parlar:e lauors auors
reix acabadament tota carnal delectacio p qual
que cap que vinga. ¶ Lo terc graho:e obra da
questa sancta amor contemplacio:sies suauitat
e delectacio:car apres que la nostra anima es il
luminada axi altament:e apres axi inflamma
da enlo glorios senyor :neix dins la anima delit
inextimable: qui passa tots altres delits del mō
axicom la dolçor dela mel:la agror:e la ferea del
fel. En tant que mes puia vn poch daquella dol
çor:e mes a delita la anima : que no porien fer
tots quants delits foren ni seran iames en aq̃s
ta carnal:e miserable vida. ¶ Lo quart graho
se appella desig:car apres que la anima del con
templat es axi illuminada:inflammada:e adeli
tada en deu com dit es :desija axi forment esser
vnida ab ell per continua amor e sentimēt que
abans elegiria tot linatge de pena que no fos
peccat que no per vna hora esser separada de a
quell sobiran delit que enlo seu amat ha trobat
E p raho daço tot altre delit li es mort:e tostēps
esta en aquella ardor e ences desig de possehir :e
de no perdre ço que ha sentit del seu sobre ama
ble pare e senyor. ¶ Lo quint graho se appella
sodollament:car lauors la anima roman axi so
dolla del sentiment del senyor que nenguna al

tra cosa novel ni desuia: ans lauors li es la mort
 altre hauer: ni altre passehir: lauors cessen en ella
 tots altres desigs: e goigs: e apetits: e es li vua-
 res que posseheix deu e possehint aquell posseix
 tot quant es e sens ell no ha res: e hauent ell es
 general regina de tot quant es e pot esser.

¶ Com dels dits puïaments e graus neix enlo
 contemplatiu arrapament de pensa e gran se-
 guretad de repos.

DE tots los .v. graus e obres sanctes q̄
 fa la dita amor enlo cor del alt contē-
 plant hix lo sise quis appella arrapa-
 ment de pensa e eximent o puïament
 sobre simateix. ¶ No que aytal arrapament re-
 quira quel hom vcia visions ni nēguna cosa cor-
 poral mas requir que lom se percep illuminar e
 inflamar e recrear: e leuar per amor enlo seu cre-
 ador: axi que ço que sēt e percep nos pot dir per
 nenguna lengua per raho dela sua alteza: bone-
 sa e belleza: nedeza: e nobleza: raho es car aquest
 arrapament deualla de sol deu qui vol per sa bo-
 nesa la pensa aquella leuar axi alt en altra cosa
 noy es bastant com sia de sobre tota nostra fa-
 cultat e poder. ¶ E perço com lo arrapament es
 cosa axi spūal p̄ tal lo nre entenimēt stāt sots lo
 carrech d'la carn no si pot lōgarēt fermar: mas
 axicō a sclau scintillāt se leua: e torna a simateix
 q̄

Daxí com a vll qui guarda lo sol e no si pot fer
mar mas guarda e tornas tancar: e apres obref
e puys tanques tantost axi es aço. ¶ **A**ximatex
aten la sageta en alt tramesa tantost cau per lo
pes propri qui li fa caure: e lo peix qui salta fora
laygua axi tantost cau enlaygua axi es enlo pro
posit. ¶ **A**quest sisen graho aiustē los grās me
stres aquests dos quis segueixen. ¶ **L**o primer
se appella seguretāt: car com la anima veu que
tant es amada per lo seu spos iesuchrist que axi
es illuminada inflamada adelitada: arrapada
etc. concep dell e enell tāta seguretāt que no ha
enlo mon turmēt ni dāpnatge corporal: ni mort
que duptas de sofferir per la sua amor ia lauors
no ha pahor de res. E tant confia daquella eter
nal bonesa que ha concebuda e sentida enlo sen
yor que no ha paor de iames separar se dell ans
confia certament que eternalmēt sera ab ell en
gloria. ¶ **D**quāta alegria habita tostemps en
aytal anima qui iaveu e sent lo be eternal, qui la
spera certament. ¶ **L**o segon be e graho daque
sta escala qui si aiusta per los sāt̄s se appella plē
repos: car pus nenguna tribulacio: ne nengun
dampnatge corporal: ni nenguna temor no po
den esuahir aytal anima segueix se que ella esta
en plen repos e en tan gran que nos pot dir per
nenguna lengua. ¶ **P**erque diu aci ricart enles
sues contemplacions. ¶ **D**anima de christia
pus en aquest paradís pots puar e estar: en a/

q̄sta vida ven tot quant has e quāt saps: e compra aquesta gloriosa possessio not hi sia res car: car lo venedor es iesuchrist quis offir a vendre la a tots quants la volran.

¶ Com se deu hauer: e aiudar lo cōtemplatiu contra les temptacions qui lauors se leuen contra ell: e maiorment contra la tē-
tacio de superbia.

Dota que lo diable per tal com ha sobirana enueia contra los contemplatiu^s s'ls tempta fort agudament per spirit de superbia fahēt los desuar: e hauer en lurs contemplacions visions e reuelacions: lo qual desig es fūdat en presumpcio e vana gloria: e gran curiositat e deffalliment de fe e per aquests vans desigs iesuchrist lexa souint caure aquests ayals en illusio del diable lexāt los enganar per falses apparenses del enemich: e per falses reuelacions e sentiments desordenats en semblants mals caben aquells qui studien per qualque arts e vies de hauer les dites visions o reuelacions perque atten aci los següents documents. ¶ Lo primer es que sentiments o reuelacions: e visions deles coses diuinals no venen ala anima per ayals vans desigs: mas per sola bonesa de nostre senyor deu quis iclina a fer ayals gracies ala anima ques veu fundada en la
qu.

sua amor : e temor : e en humilitat pregona e en
feruent e vera deuocio. ¶ Perque pots cla
rament conixer que si en la tua anima en ta con
templacio: o sentiment o reuelacio: o consolacio
ve: quit aport a amor de tu mateix : o a super
bia : o sia fundada en exaltacio temporal de tu
mateix et sadoll be ta propria personal affec
tio que allo es engan del diable quit sobergue
ia per gran presumpcio de tu mateix : o per gran
amor carnal qui has a tu mateix. ¶ Lo
segon document es aquest que encara com ha
gueses aytals sentiments: o visions quit portas
len a virtut: e a coses sanctes: e bones not hivul
ses fermar neu vuller de tots punts menys pre
ar: mas ans quet hi fermis examina allo que es
ne hon va: ne que poria esser . ¶ La exami
nacio se deu fer per continua oracio: e per con
sell de perfones sauias : e tements deu : e ab di
rectio: e lum dela sancta scriptura e dels sancts
doctors. ¶ Semblant document obserua
ras sobre tota doctrina quit sia sospitosa: e vin
ga don se vulla . ¶ Lo terç document es :
que sies sens aytals desigs de hauer les dites
visions : o sentiments : ans tot ho attribuehix
ala pietat de Jesuchrist quit fa aquexa gracia
e nou atribuesques atu mateix : per tal que
deus per ta gran superbia : e desconexença del
sey do not hi leix caure. Lo quart documēt es

que si est temptat de hauer tals sentiments e visions pēsa que deus te lexa axí temptar per pro uacio de ta humilitat e lauors humiliat e reue/ la tes temptacions a persona prudēt quit hi cō/ sell: ni les tingues secretes per res. ¶ Lo quint document es que tu qui nouellament vens a aquest sanct offici si veus que nostre senyor deus al començament dur e fort no ten marauel/ les: car be mereix ta mala vida precedēt perque poderosament te humilia dauant ell si vols que ell se inclin a tan vil persona com tu es e conti/ nua: car no t dira de no que font es de tota pie/ tat e bonesa: e pare teu per la sua merce: perque singularment te gita tot sots la vera humilitat: e mata la presūpcio de tumateix de cor per poch preu de ta vida e de tes obres: e per exercici de obres humils sens vergonya. E aytant com la pē sa del hom mes se pert es auorreix es baixa per amor de deu aytant se leua en alt abans: e la cō/ plex deles consolacions celestials: per tal dix lo sanct abbat agathon: que lo ver contemplatiu sobiranament hauia a esquiuar presumpcio de simateix e de ses obres e tota vana gloria: e fa/ uor e reputacio e opinio de simateix.

De diuerses species de contemplacio
e com lo contemplatiu quant se sent
fret se deu tot scalfar en leuar alt en deu.

q. iiii

Icart de sanct victor en lo seu libre de
contemplacio si posa les segueuts doc
trines en esta manera. ¶ La primera
si es que lo contemplatiu pot profitar
en contemplacio per tres vies. ¶ La primera es
per sa industria: e aço seguint ço que li es viars
quey pot molt ajudar: e aquells hi deuen studi
ar ab gran diligencia perque mereſquen per du
esser ajudats a puïar pus alt. ¶ La segona via
si es pe art e doctrina d'altri axicom fan aquells
qui les damunt dites: e altres doctrines de
sanctes dades sobre aquesta materia obseruen
e seguexen. ¶ La terça es per special gracia de
deu qui vol lom alt leuar en los seus secrets. La
segona doctrina si es que contemplacio se par
teix per tres parts. ¶ La primera se appella me
tis dilatacio: ço es exemplament de pensa: e es
quāt lo contemplant per humanal industria se
sten es dilata sobre ço que pensa. ¶ La segona
se appella mentis subleuacio: ço es leuar la pen
sa en alt e es quant la pensa del contemplant il
luminada per special lum de deu: enten coses a
les quals no basta entendre la humanal indus
tria ¶ Empero iatia que ço que enten sia sobre
ella: empero axi sta entre si: nes aliena: ne passa
en si fora si ans se percep star en si: ne ab si e en
les coses acostumades. ¶ La terça specia se ap
pella mentis alienacio: e vol dir eximent de si ma
teix: e aço es quāt percep coses ales quals a pu

far noy basta per natural industria: per lo qual
 percebre es ell axi fora de simateix: e son acostu-
 mat uuy d' sō entenimēt q̄ ell no sab on ses ni q̄ es
 de simateix: ni si es enlo cors: o fora lo cors: e a-
 ço se appella per altre nom arrapement del qual
 hauem ia parlat damūt. E aci atten que la pri-
 mera daquestes tres parts quis appella dilata-
 cio se ajuda per art e per cōtinuat exercici: e per
 gran diligencia. ¶ La segona ço es la subleua-
 cio se ajuda per lo lum celestial que reeb auega-
 des sobre la humana industria: auegades sobre
 la propria consciencia quel hom ha presa e sobre
 tota altra art quel hoz haia estudiada auegades
 sobre natura: e axi son alt leuats los prophetes
 que vehen e dien les coses amagades passades:
 e s' deuanidores els secrets dels coratges dels ho-
 mens sens que nos arrapen ne han neguna alie-
 nacio: ne arrapament en simateix. ¶ La terça q̄
 es alienacio: o arrapament ve en nos: o per ex-
 cessiua deuocio qui ve per excessiu desig: o amor
 del senyor: o per excessiu marauellar sobre algu-
 na cosa qui appar sobiranament marauellosa:
 o per excessiu delit: o goig dela cosa percebuda
 dins nos mateixs per special gracia del senyor.
 ¶ La terça doctrina principal si es que loz quis
 sent fret en la contemplacio deu simateix scalfar
 ab art special: perço que puxa abans al senyor p
 contēplacio puar. ¶ Enlo quart libre dels reys
 capitulo tertio legim que eliseu propheta coz vo
 q̄ iiii

lia en si despertar l'espírit a prophetizar tocava
deuotament son laut e en aquell so loant deu se
escalfava en deuocio fins que lo seu spírit pro/
phetaua ¶ E tu sit sents fret e inabte a contem
plar primerament te apartaras dels altres e co
mençarás ab tota ta efficacia e virtut de tō cors
e de tos sēys e de tota ta pensa a loar lo creador
ab psálmis e ymnes e altres paraules deputades
ala sua laor e per aytals paraules coz l'espírit te
administrara. ¶ Apres pensarás en la reueren/
cia dela maiestat diuinal quit ha creat e al qual
toftemps los sants angels adoren e lohen. ¶ A
pres pensarás en los seus grans benifets gene/
rals e specials que fets ta.. E si per aço not scab
fes girat a pacientment portar ta fredor: e pen/
sa ta indignitat e si perseueres haurás ço q̄ vols
E sapies que lo senyor vol prouar ta impacien/
cia entre tant e que si pacientment e ab gracies
la portes mereixs molt e prouoques lo senyor a
dar te ço que li mereixs. E diu aquest sanct que
deus lauors axí dir al senyor ¶ Het senyor e rey
iust creador de tota creatura quanta es la mia
malícia que com yo sia digne de toftemps habi/
tar en infern e ami donam viures que gran in
iusticia me sia feta com dins lo femer dela mia
anima no poses los tresors teus: ¶ O senyor: e
per ta infinida bonesa donam a conexer ma grā
maluestat: e ma gran desconexença: e malícia: e
fe men fer digna penitencia per la tua gran ma

gnificencia: e bonesa. ¶ La quinta doctrina: si es que negu nos marauell si les coses celestials percebudes giten loim de seny carnal e natural: e mundanal. Car diu se secunda corintioruz. xii que sanct pau arrapat axi no sabia si era dis lo cors: o fora: ni que era ço que fora dins ell se fehia. ¶ E legim actum nono que tocat dela celestia al lum torna orb. Et mathei. xvii. legim que los tres dexebles de iesuchrist enla sua transfiguracio caygueren en terra: e de fet foren posats fora simateixs quant hoiren la veu del pare: qui dix aquest es lo meu fill. ¶ E diu de simateix ezechiel capitulo. vi. que com ell vehes la sua visio caygue en terra. ¶ E daniel capitulo. x. diu axi coz ell vehes aquella gran visio no romas en ell fortaleza: per tal diu sant gregori. ¶ Veges en quanta miseria som cayguts: que no podem sofferir de veure ne de percebre aquell sobiran be: per lo qual som creats. ¶ E iatsia que per aytals visions e sentiments nos puxam saluar: empero senyals son dela amistat de deu a qui les ha: e gran vergonya es als acostats a deu: axicom a religiosos que iames no hagen negun sentiment del senyor: ne senyal dela sua amor: dins simateixs

Capitol qui posa algunes ajudes a contemplar e doctrines directiues.

Quia lo sant abbat Euagrius parlāt
daquesta sancta contemplació algu
nes sanctes amonestacions e bones.
¶ La primera era aquesta : tu qui alt
vols puiar a sentir les riqueses de paradís en a
questa vida sobiranament atten ab quāta pru
dēcia e studi: e reptiri de tu mateix que en tu no
regne: ni stiga neguna sutza delectacio : ni letia
cogitació ni maliciosa ni nenguna occiositat : si
hi es stada que sia ben punida e castigada : fuig
a tot carnal delit si vols sentir los delits celesti
als sino en va tre balles. **¶** La segona es aque
sta acostuma en certes hores pensar que entres
dins tu mateix e pēsa qui est stat e qui est : e qui
deuries e quin pories esser sit volies: e qui te co
ue esser sit vols salvar. **¶** Pensa que lo regne d
deu molt ha costat als sancts. Donchs coue q
atu cost mes qui maiors embarchs has posats a
tu mateix en lo camí. **¶** Donchs iames no ces
ses: res not sia difícil per hauer paradís: not sia
difícil esser pobre: esser difamat: esser truffat es
ser ferit: e aminuat per amor del senyor qui per
aquesta via hi puia. **¶** Pensa en la dignitat de
la tua anima qui es a sēblansa de deu: ala qual
deus ha ensenyat sobiranamēt exces del seu po
der perço coz la ha creada ab exces del seu saber
axicō la ha altamēt reemuda: e mostra exces d la
sua amor cō axi altamēt la governa e la suporta
E si hi es appellada la leua en esta vida fins als

seus tresors e sentiments de sumateix. ¶ **P**ensa en lo iuy de ta mort e fes quey si es apparellat tostemps car peruentura esta nit hi iras: e pensa si est dampnat que en mal pūt fust iames nat e quiet haguera mes valgut que no fosses res estat: o que fosses pedra. o ase: o serp: o scurpi. Si saluat est hauras companyia ab deu: e ab los seus sants en paradís e hauras bens inextimables qui nos poden dir per neguna lengua. E donchs ti apparella mètre has temps: e no perdes lo temps: car del temps perdut te coue retre raho a deu. ¶ **L**egim de suetonio fomos monge que auegadees iugaua als scachs amagadamēt e com fos perseguit per lo rey de noroega poderosament e reclamas per gran temps a sant mi quel lo dit archagel li apparech e li dix axí. ¶ **O** hom foll e mal religios: e no has vergonya de reclamar amí en tes necessitats q̄ tantes vegades mas offes per ton mal iugar als escachs: o foll e com pots perdre tant de temps en tant dolēta obra: e tu qui tant has legit be saps: que iugar a negun ioch del mon no es degut a hoz religios e maiorment a daus ni a scachs com sien iochs ociosos e sēs tot profit: e dels quals se dona mal eximplí als altres e induccio a fer sēblant. **D**ic te que yo te procurada la present persecució que sufferisses per tal que axit tornasses a deu e no cōtinuasses lo dit ioch: e axí viguesses ala mort perque es dada sentencia per lo iutge eternal q̄

per tal que li satisfaces del temps p̄dut en lo dit
loch: e dela desonestat: e mal eximpli quen has
comes e dat: que en les mās e dits ab los quals
has tāt iugat si es ferit de poderos puagre fins
al iorn de ta mort: e plau al s̄yoz meu que la d̄i
ta persecucio perq̄ has pregat ces de tots punts
Empero mana lo dit senyoz e iutge: que aquest
iuy publichs als altres per tal q̄ en special tots
religiosos se guarden de despendre lur temps en
aytal vanitat. E axi fon fet decontinent axicom
lo sanct archangel dix e mana. ¶ E aci es acaba
da la materia de contemplacio summariament
e per consequent aci es acabada la summa dela
oracio: e tot lo tractat de penitencia: lo qual d̄i
guem damunt que stava en deiuni almoyna: e
oracio.

¶ Capítol qui posa documents als contē
platus a vençre les temptacions.

Gom en tota aquesta present vida loz
sia en temptacio segons que dix lo s̄at
hom iob: e maiorment lo diable se stu
dia ab sobiran studi tostemps a temp
tar les persones religioses e altres: per tal los es
mester que sien fort auisats e endresats en ven
çre lurs temptacions per raho daço atten aci a
les següents doctrines. ¶ La primera si es que
segons que posa sanct agusti nostre senyoz deu

vol que en aquesta vida siam temptats : e aço p
tal que pugnant: e vencent lenemich mereescam
hauer la sua gracia: e la sua gloria: e per tal que
molt e continuament mereescam : vol que conti-
nuament en aquesta vida siaz tēptats . ¶ Per
raho daço coue que la persona sia tostemps fort
atlesa e percebuda contra les temptacions per-
ço que noy caygue: car gran dampnatge fa a si-
mateix: e gran menyspreu dona a deu aquell q̄s
lexa caure enles temptacions coz cascu haia po-
der devençre les ab la ajuda de deu. ¶ Segona-
ment vol nostre senyor deu que siam temptats
per tal que conegaz quant valem: ni quant lo a-
mam: car souint sesdeue que algu reputa si ma-
teix fort per bo: e per perfet: mas vinent la tem-
ptacio: lauors coneix que no hauia enell tant de
be com ell se pensaua: car ell veu que ell no con-
tresta al peccat ab aquell sforç que deuria: e po-
ria e per consequent ell no ama deu axicoz se pē-
sava: ne es aquell que ell cuydaua esser. ¶ La se-
gona doctrina si es que nostre sēyor deu nos ha
dats enemichs quis combaten en nos tostemps
e son lo dimoni e la carn: e lo mon hoc e tota cre-
atura es axi enfestada per lo diable: e ell es con-
tra nos. En tant que diu sanct bernat que per
tot ha pofat lo seu veri lo diable. Empero diē los
sāts q̄ entre tots los enemichs la carn es aq̄lla q̄
mes nos gita en terra ens confon continuamēt
dauant deu: si donchs no la humiliam de tots

punts e no la subiugam ala raho ab molta peni-
tencia: e ab gra guardia del cor e de tots los no-
stres senys. ¶ La terça doctrina si es: que lo sen-
yor beneyt nos ha dades tantes: e tan grans a-
iudes contrà nostres temptacions que sins vo-
lem: iames nons poden vençre. ¶ Per tal diu
sant agusti gregori que gran vergonya deu ha-
uer aquell quis lexa vençre enles temptacions
car lenemich no pot vençre nequ sino aquell qui
vol esser vençut. ¶ Perque deus aci notar que
nostre senyor deu nos ha dades les següents a-
iudes. ¶ La primera si es special gracia sua: la
qual ell tramet a tota persona qui vol lealment
treballar en cōtrestar ales temptaciōs e feruēt-
ment contrestar ney cal duptar en aço a nengu
¶ Apres nos ha dada rao natural: la qual nos
ensenya que es be: e mal: e que es aço perque de-
uem treballar e perque no. ¶ Apres nos ha da-
da la sua sancta ley quins ensenya la sua sancta
voluntat. Apres nos ha dat lo frāch arbitre: lo
qual nengu no pot forçar. ¶ Apres nos ha do-
nada la custodia angelical qui tostemps esta ap-
parellada a ajudar anos si aella volem recorrer
per oracio spe cial: iatsia que primerament deuē
recorrec a deu tots en nostres temptacions axi-
com aquell qui es principal ajuda nostra. ¶ La
quarta doctrina es aquesta: que lo proces dela
temptacio es aquest: Car primerament ve la co-
gitacio al cor e aquest primer aueniment no es

negun peccat: e es appellat suggestio perque a/
 ci deu star lom fort auisat que si la cogitacio es
 mala que continent la git de simateix: e li con/
 trast poderosament girant l'enteniment a altra
 cosa: e recorrer a du e girar se a totes les aiudes
 que son dites damunt en la terça doctrina. En al
 tra manera si lay lexes romanir daras armes al
 diable contra tu mateix: e gran esforç que proce
 esca fins ala delectacio: e daqui vindras al desli
 berat consentiment: lo qual presentvet lo peccat
 dins en la anima: e puys que aqui sia tãtoft has
 perduda la gracia de deu: e tots los bès primers
 son mortificats e ramans catiu del diable: qui
 puys fa scampar lo peccat per diuerses parts:
 car fal venir ala bocha e peques per la lengua.

En apres fa venir ala obra e puys fat venir ala
 deffensio del peccat tollent te la vergonya. E de
 la deffensio vendras ala continuacio: e coltuma
 e daqui a durea e abstinacio: e daqui a morir
 en peccat mortal e axi cauras en dampnacio.

Per les quals coses appar que sobiranament
 deus attendre al començament dela temptacio
 que al colp que la sents que aytantost la gits de
 tumateix axi que tostemps li frigues apparellat
 que al punt que vinga que tãtoft vaia fora: car
 aqst es sobiran remey e dels maiors: e vinga la
 temptacio de qual part se vulla. Faltia que ala
 temptacio dela carn haian donats damunt al/
 tres specials remeys com parlã de castedat e de
 peccat de luxuria

Capítol qui ensenya coz en special se pot
vençre la temptacio del dimoni .

Quant ala temptacio del mō dient los
sanctis que remey hi ha ço es attendre
ales sues armes: car lo mon pugnara
contra nos segons que diu sanct agus
ti ab falsa amor: e ab falsa temor nos pugna:
quant nos fa desordonadament amar nos ma
teixs: o altres coses mundanals: perque qui vol
hauer aci victoria dell coue tenir lo cōsell del sal
uador qui es posat iohannis. xii. ço es no amar
ans agurar sin mateix: e ses males inclinacions: e
tempzar e refrenar sa mala voluntat: e bestial:
e renegar sos mals appetits per honor: e gloria
de nostre senyor deu: e airar tota res quis apor
ta a aytals mals amors. Si lo mon pugna con
tra tu per mala temor: lauors pēsa axi en tuma
teix. Si per amor de deu menyspreu tot perill: e
tot mal de pena quin puxa venir e per mante
nir aell nom cal hauer pahor: car ell me deffen
dra poderosament. E per posar aytal bon voler
en execucio los sants pares no volien iames a
mistats specials ab negu sino ab deu pertal que
per aytals amistats no fossen inclinats de res a
fer ni a dir que fos contra deu ni de callar veri
tat e fer iuy dret quant ne fossen demanats. E
aço es gran sacrifici a nostre senyor deu quel hō
per la sua reuerencia no vulla alre satisfesse sino a

ell tot sol. E al diable si tempta come contrestar
 ab gran cautela per tal com ell tempta toltēps
 falsament: e sots pali de be. Attenent ales cō
 dicions del hoz e ales sues costumes e segons q̄l
 veu inclinat: axi li apparella lo laç en quel faça
 caure. ¶ Perque contra aquests laços seus: cō
 sellen los sants que lom tiga toltēps apparell
 lada oracio al senyor demanant li humilment a
 iuda. E lauors deu hō ensenyar esforç en sa pro
 priavoluntat contrestant li vigorosament e deu
 hom hauer sobre si gran custodia: e guardia cō/
 tinua e fugir a totes aquelles occasions que pu
 xen lom fer caure. e deu pensar al gran perill e p
 dua quel hom encorre e cau si es vençut e al gra
 guardo e merit e honor que pot sperar si venç
 Com donchs en aquesta vida siam posats per
 guanyar lo merit del regne: e aquest merit se ob
 tenga per: batallar virtuosament esforcem nos
 de axi batallar per aconseguir lo dit merit el reg
 ne

¶ Com pot hom merexer continuament

Obiranament deuez attendre que to
 stēps que no merecam alguna cosa
 axi que no pas tēps que no merecā
 queucom hauer enuers deu. E aci do
 na algunes retgles lo sanct Abbat moyse. La
 primera si es aquesta qui vol merexer continua

ment tostemps deu hauer la pensa attesa a pen-
sar que tot ço que ell fa ni diu orden a gloria : e
honor de deu : e sia ques vulla sol que no sia pec-
cat : car tots altres treballs : e obres pot la perso-
na ordenar a gloria de deu. ¶ Perque si lo fu-
ster o lo sabater : o qualseuol menestral : o trebal-
lant pensa axi e diga : ço que yo fas sia a gloria d
deu per tal que puxa iustament viure sens mal
a fer e per obseruar la ley de deu : lauors tot sos
treballs son meritoris. ¶ La segona es aquesta
tostemps que la tua pēsa per deuocio se leua alt
en deu per qualque consideracio tostemps me-
reix dauant deu. E per raho daço se deu lom tof-
temps auer que souit se leu en alt a membrar
se de deu per honor e gloria sua : car en aço eita
gran merit. ¶ La terçs regla es continuacio de
les obres de misericordia ab contemplacio mes-
clada axi que per vn temps lom entena en la vi-
da actiua : e per altre temps en la vida cōtempla-
tiua dins vn die mateix natural ¶ Aço fa al hō
molt merexer : e aquesta manera de viure es pus
alta e pus placent a deu : e pus semblant ala vi-
da del saluador e dels sants pares : e axi fon en-
senyat al sanct abbat anthoni per langel de deu
¶ La quarta es que qui vol merexer e continu-
ament : que per tostemps contrast vigorosamēt
ales temptacions qui no cessen e que iestiga ben
guarnit que daquella part hon se sent pus flach
e hon se set pus e mes fort esuahir per lo diable

¶ La quinta es quel hom haia gran desig d'ho-
rar e de amar deu en moltes maneres: e que de-
sig saluacio d'tota gēt: e q̄ sobre aço estudiū q̄ ell
faça en tot: o en part la voluntat de deu segons
la sua possibilitat: e que estudiū en corregir sos vi-
cis e en profitar en qualq̄ be de nou e tots iorns
assaig de cercar com pora fer la voluntat de deu.
¶ La sisena ques esforç com pora fugir a tota o-
casio que no noiga ni pech per la lengua: ans la
promoga a seruir ne deu de tot son poder. **¶** La
.vii. quel hom pens en los dons e gracies que ha
rebudes de nostre senyor deu: e que de totes a-
quelles ne seruesca largamēt a deu en sō loch: e
temps sens pahor e vergonya de negu. **¶** La oc-
taua quel hom se exercit en special en virtut de
humilitat e de paciencia: e de misericordia: e en
obediencia: car aquest es lo carro: sobre lo qual
seu nostre senyor deu e quil mena ney seu sobre
ell lo dit carro lo puiara alt al cel. **¶** La nouena
quel hom visca ordenadament e haia alguna as-
predat sobre simateix e que no oblit les poques
qui li aiuden al spirit ne haia moltes amistats
ni negocis: ne cures: e parle poch e sobre tot sia
occupat en oracio: e en contemplacio. **¶** La dee-
na que tots iorns trameta lo seu cor en infern e
veia aquí la dolor dels mesquis enles quals do-
lors ell pora encorrer sino si guarda. En apres
trametal a paradís e pens que deus la aci posat
no p'alre sino per obtenir aquella gloria la qual
rū

si la ha lo fara glorios e alegre : e mes q̄ tu may
desigist ni pensist ni pensar pories en aq̄sta pres
sent vida . Per raho daço serua aquesta ley q̄
iames not acostes a fer res que sia contra deu :
ni dubtes de fer res que li placia : e fes que per
res no perdes temps : e que sies exemplar aytāt
com puxes de bona vida : e guardat de ascanda
lizar a negu : e viu sots disciplina e certa regla
en tota part.

Com los contemplatius els actius
poden lo cor fermar en cogitaciōs pro
fitoses.

Emanauen alguns cōtemplatius cō
lo nostre cor sia axi q̄si tostēps fora to
ta regla : e scampat sobtosament a di
uerses coses : com se poria hom orde
nar : axi que lo cor tingues tostēps algunes san
ctescogitaciōs apparellades e profitoses : enles
quals o en vna daquelles lo cor se pogues repo
sar e fermar per cōsolacio . Ella qual questio res
pon labat simeon que per la seguēt manera ço
es : que primerament lom git lo cor al pas dela
mort : e aquí pens fermament que fara ne que
dura a deu sobre tants mals que ha fets . E que
pens la fortalea e rigor daquell tan agut e tan
poderos iutge . E que pens encara aquí com se
ran forts acusados contra ell : e cō tan terribles
penes li estan apparellades : e quel hom mesqui

no sab que sera dell per atostemps daquiauant
 ne si sera saluat o dapnat. ¶ Lo segō pensamēt
 assenyalat lies cogitar los grās benifets q̄ has
 rebuts de deu: e quen asperes a rebre: axicō to/
 cat es damunt largament enlo comēçament de
 aquest libre. ¶ Lo terç sant pensament lies coz
 ta tostemps enganat lo mon: faēt te amar ço q̄
 iames depuix no veuras net seruir: ans ta do
 nada occasio de dampnacio: et dāpnara sino ti
 guardes. dōchs pēsa cō te poras guardar. ¶ Lo
 q̄rt pensamēt si es q̄ penses coz has fets poch
 bens: e tā poch q̄ no merexeries viure vn iorn
 e ço q̄ vius es p sola bonesa de nostre senyor dū
 qui ha paciencia enlos teus mals: no volent te
 de present punir. ¶ Pensa donchs aci quāt lo
 deus amar q̄ tanta misericordia te fa continua
 ment: e fe lin tot iorn specials gracies. ¶ Lo
 quint pensament si es q̄ haies en memoria aq̄ll
 glorios anyell ihesuchrist especial amich e pare
 teu. e pensa ell qui es: e quant ha fet p tu: e fa
 tot iorn: e fara si est bo: e que ell te te icrit dins
 son cor: et ama carament et amara mes e mes
 maiorment si tul ames molt. Quant als no
 puxes fer per la sua amor: almenys desua que
 morisses per la sua amor: en sofferisses tot li/
 natge de turment: e li faries tots aquells ser/
 ueys que son possibles de fer li per qualseuol
 creatura: e daço lo prega caramēt ab cor ardēt.
 ¶ Lo sise es que pens enlos mals e penes e tur
 mēts q̄t estā apparellades sit dampnes. dōchs

guarda ti be: e prega lo sēyor que tē guart e tu a
ximateix fes hi ton poder. ¶ Lo seten pensamēt
si es que penses los grans delits e bens e graci
es quit estan apparellades en gloria sit vols es
forçar en bē viure e en esser leal a deu. Sit aue
es en souint pēsar les dites. vii. coses seras lūyat
de molt mal pensament e souit merexeras quiet
sia dada e crescuda la gracia de deu: e puys q̄t
sia dada la sua gloria a men.

¶ Conclusio e fi del present libre

A Cabat aquest poch volum resta sup
plicar a vos molt alta e excellent seny
ora dona maria: per la gracia de deu
regina present de arago damunt dita
queus placia pendre aquest poch seruey del dit
vostre seruidor fra francesch: lo qual es fet prin
cipalment a gloria de nostre sēyor deu e per pro
fit e saluacio dela vostra anima: ço qui de bo es
sia tot attribuit ala font de tots bens nostre sen
yor deu. ¶ Los deffalliments qui aqui son sien
attribuits ala mia simplicitat. E placiaus que
sia en aq̄sta part supportada per la vostra gran
magnificencia: e paciencia copiosa per les quals
virtuts e altres moltes q̄ en vos sō cōfiu en deu
q̄ dara deça la sua gr̄a e dlla la sua gloria amē

¶ Adigençat la diuina gracia fō stampat lo pre
sent libre en la insigne ciutat de barcelona p die
go de gumiel castella: Fon acabat a. xxvii. dies
de octubre Any mil. cccc. lxxx. iiii.

